T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK HALK BİLİMİ BİLİM DALI

BURSA YÖRESİ GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARININ HALK BİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Zuhal GÜLER

BURSA – 2024

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK HALK BİLİMİ BİLİM DALI

BURSA YÖRESİ GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARININ HALK BİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Zuhal GÜLER

Danışman:
Prof. Dr. Hülya TAŞ

BURSA – 2024

TEZ ONAY SAYFASI

T. C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Ana bilim / Ana sanat Dalı, Türk Halk Bilimi (Folklor) Bilim Dalı'nda, 702141011 numaralı Zuhal GÜLER'in hazırladığı *"Bursa Yöresi Geleneksel Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi"* başlıklı yüksek lisans tezi ile ilgili savunma sınavı, 04/10/2024 günü 11.00-12.30 saatleri arasında yapılmıştır. Alınan cevaplar sonucunda adayın başarılı olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Üye
(Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)
Prof. Dr. Hülya TAŞ
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Doç. Dr. Münire BAYSAN
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Üye
Dr. Öğr. Üyesi Burcu KAYA ÇAKI
Bursa Uludağ Üniversitesi

…./…./ 20….

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 25/09/2024

Tez Başlığı / Konusu: "Bursa Yöresi Geleneksel Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi"

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 267 sayfalık kısmına ilişkin, 25/09/2024 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 12'dir.

Uygulanan filtrelemeler:
1- Kaynakça hariç
2- Alıntılar hariç/dahil
3- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

25/09/2024

Adı Soyadı:	Zuhal Güler
Öğrenci No:	702141011
Anabilim Dalı:	Türk Dili ve Edebiyatı
Programı:	Tezli Yüksek Lisans
Statüsü:	■ Y.Lisans ☐ Doktora

Danışman
Prof. Dr. Hülya TAŞ

*** Turnitin programına Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.**

Yemin Metni

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum "Bursa Yöresi Geleneksel Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi" başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

04/10/2024

Adı Soyadı: Zuhal GÜLER

Öğrenci No: 702141011

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Tezin Türü: ☐ **Yüksek Lisans /** ☐ **Doktora /** ☐ **Sanatta Yeterlilik**

ÖZET

Yazar adı soyadı	**Zuhal GÜLER**
Üniversite	**Bursa Uludağ Üniversitesi**
Enstitü	**Sosyal Bilimler Enstitüsü**
Ana Bilim dalı	**Türk Dili ve Edebiyatı**
Bilim dalı	**Türk Halk Bilimi**
Tezin niteliği	*yüksek lisans*
Mezuniyet tarihi	**……/……/20….**
Tez danışmanı	**Prof. Dr. Hülya TAŞ**

Bursa Yöresi Geleneksel Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi

Geçmişi insanlık tarihinden ve hatta kültürden de eskilere dayanan oyun, 20. yüzyılda "çocuk folkloru" teriminin kullanılmasıyla birlikte bu alanda üzerinde çalışılan temel konulardan biri hâline gelmiştir. Oyunlar içinde bulunduğu kültürün tarihi, sözlü davranışları, gelenek, görenek ve inançları gibi önemli arketipik faaliyetlerini içinde barındıran çok yönlü bir unsur olarak incelenebilmektedir.

Bu çalışmada, tarih öncesi dönemlerden itibaren pek çok medeniyetin izlerini günümüze kadar muhafaza eden Bursa ilinde geçmişte oynanan ve günümüzde de oynanmaya devam eden çocuk oyunları anket, gözlem ve görüşme yöntemleri ile tespit edilip halk bilimsel açıdan incelenmiştir.

Giriş, dört ana bölüm ve sonuç kısmından oluşan çalışmanın birinci kısmında, Bursa ili hakkında genel bilgiler verilmiş, ardından çocuk ve oyun dostu kent olarak Bursa ilinin kültürel bellek aktarımında sürdürülebilirliği açısından faaliyetlerine değinilmiş ve çocuk oyunları hakkında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci kısmında, oyun ve oyuncak kavramlarına, bu kavramların tarihi gelişimi ve işlevlerine, Bursa yöresinde sıklıkla kullanılan çocuk oyuncaklarına yer verilmiş, daha sonra çocuk oyunları ile ilgili Türkiye'de yapılan sınıflandırma çalışmaları aktarılmıştır.

Çalışmanın üçüncü kısmında, Bursa yöresi çocuk oyunlarının yapısal, işlevsel, bağlamsal özellikleri incelenmiştir.

Dördüncü bölümde ise Bursa'dan derlenen 112 çocuk oyunu metnine işlevleri ile birlikte yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Bursa, çocuk oyunları, oyuncak, halk bilimi.

ABSTRACT

Name & surname	**Zuhal GÜLER**
University	**Bursa Uludağ University**
Institute	**Institute of Social Sciences**
Field	**Turkish Language and Literature**
Subfield	**Turkish Folklore**
Degree awarded	*Master*
Date of degree awarded	**……/……/20….**
Supervisor	**Prof. Dr. Hülya TAŞ**

Examination of Traditional Children's Games in the Bursa Region from a Folk Scientific Perspective

Play, which dates back further than human history and even culture, has become one of the main subjects studied in this field using the term "children's folklore" in the 20th century. Games can be examined as a multifaceted element that includes important archetypal activities such as the history of the culture, verbal behaviors, traditions, customs, and beliefs.

In this study, children's games played in the past and continue to be played today in Bursa, which has preserved the traces of many civilizations since prehistoric times, were identified by survey, observation, and interview methods and examined from a folklore perspective.

In the first part of the study, which consists of an introduction, four main chapters, and a conclusion, general information about the city of Bursa is given. Then, the characteristics of Bursa as a child and play friendly city in terms of sustainability in cultural memory transfer are mentioned, and studies on children's games are included.

The second part of the study includes the concepts of games and toys, their historical development and functions, and children's toys frequently used in the Bursa region. Then, the classification studies on children's games in Turkey are explained.

The third part of the study examined the structural, functional, and contextual features of children's games in the Bursa region.

The fourth chapter includes 112 children's game texts compiled from Bursa and their functions.

Keywords: Bursa, Children's Plays, toy, folklore.

ÖN SÖZ

Geçmişten günümüze çocuk oyunları birçok disiplin tarafından içinde bulunduğu araştırma alanının gereksinimlerine göre farklı şekillerde ele alınmış ve incelenmiştir. Bu disiplinlerden halk bilimi çalışmaları içerisinde ise ancak 19. yüzyılın sonundan itibaren çalışılmaya başlanmış, 20. yüzyılda "çocuk folkloru" teriminin yaygınlaşmasıyla birlikte bu alanda üzerinde çalışılan temel kavramlardan biri hâline gelmiştir.

İçinde bulunduğu kültürün özellikleri ile şekillenerek değişim ve gelişimini sürdüren en önemli türlerden biri olan çocuk oyunları hakkında pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda yaygın görüş geleneksel çocuk oyunlarının unutulmakta olup dijital oyunların bu oyunların yerini aldığı şeklindedir. Oysa çocuk oyunları çağının canlı bir tanığı olarak değişip dönüşse de temel yapısını korumakta, kendine açılan yeni dijital alanda da farklı şekillerde varlığını sürdürmektedir.

"Bursa Yöresi Geleneksel Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi" adlı bu çalışma derleme – inceleme çalışması niteliğinde olup anket, gözlem ve görüşme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çocuk folkloru araştırma yöntemlerine uygun olarak hazırlanan bu çalışmada 390 çocuk kaynak kişi ve 20 yetişkin kaynak kişi olmak üzere toplam 410 kaynak kişi ile görüşülmüştür.

Bursa yöresinde geçmişte oynanmış ve günümüzde de oynanmaya devam eden çocuk oyunlarının tespit edilerek incelenmesin amaçlandığı bu tez çalışması giriş, dört bölüm, sonuç ve ekler kısmından oluşmaktadır.

Giriş kısmında halk biliminin tanımı, tarihi ve amacı konularına; araştırmanın konusu, amacı, önemi ve sınırlılıklarına yer verilmiş, ardından ise araştırmada kullanılan yöntem ve teknikler ile araştırma malzemesinin derlenme şekli ve yazıya geçirilmesi sürecine değinilmiştir.

Birinci bölümde, araştırma alanı olan Bursa ili hakkında genel bilgilere yer verilmesinin ardından çocuk ve oyun dostu bir il olarak Bursa ilinin kültürel bellek aktarımında sürdürülebilirlik özellikleri sıralanmış ve hem Türkiye'de hem de Bursa'da çocuk oyunları ile ilgili yapılan başlıca çalışmalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde, oyun, çocuk oyunu ve oyuncak kavramları izah edilerek bu kavramların tarihi süreci ile işlevlerine değinilmiş ve Bursa yöresi çocuk oyunlarında sıkça kullanılan oyuncaklardan söz edilerek, çocuk oyunları ile ilgili Türkiye'de yapılan sınıflandırma çalışmaları aktarılmıştır.

Üçüncü bölümde, Bursa yöresinden derlenen çocuk oyuncakları yapısal, bağlamsal ve işlevsel açıdan ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Dördüncü bölümünde ise araştırma alanından derlenen çocuk oyunu metinlerine yer verilerek Bursa yöresi çocuk oyunları incelenmiş ve oyunların işlevleri aktarılmıştır.

Sonuç kısmında Bursa yöresinden derlenen geleneksel çocuk oyunlarına ve bu oyunların incelenmesi ışığında çıkarımlara yer verilmiştir.

Tez çalışmasının son kısmında sözlü kaynak kişiler ile yazılı ve dijital kaynaklar listelenmiş, sözlü kaynak kişiler listesi hazırlanırken Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu kararı ve "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" dolayısıyla kaynak kişi isimlerinin yalnızca baş harflerine yer verilmiştir. Ekler kısmında ise görüşme katılım formu, veli onam formu, etik kurul iznine yer verilmesinin ardından derlenen oyunlar ile ilgili fotoğraflar tezdeki oyun metinlerinde olduğu gibi alfabetik sırayla aktarılmıştır.

Çalışmanın oluşturulması süresinde benden bilgi birikimini esirgemeyen, sabrı ve güler yüzü ile çalışma azmimi kuvvetlendiren, ders döneminden itibaren varlığını her daim hissettirerek bana güç veren, tez konumu seçme aşamamdan itibaren fikirleriyle bana destek olan ve çalışmamın her aşamasında benimle ilgilenen, emeklerini asla unutamayacağım tez danışmanım ve kıymetli hocam Prof. Dr. Hülya TAŞ'a; lisans eğitimimde bana çalışma alanımı sevdiren ve yüksek lisansa başlama sürecim de dâhil olmak üzere akademik gelişim sürecimde her daim yanımda olan kıymetli hocam Doç. Dr. Münire BAYSAN'a; tez yazım sürecimde bilgileri, yol göstericiliği, samimiyeti ve tüm sevecenliği ile ilk defa yapmış olduğum bu akademik çalışmamda sürecin işleyişi noktasında sorduğum sorulara sabırla ve hassasiyetle cevap veren kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Burcu KAYA ÇAKI'ya ve tüm hayatım boyunca verdiğim kararlara saygı duyup beni en doğru şekilde yönlendirerek maddi-manevi her şekilde destekçim olan, sevgili annem Neriman GÜLER ve babam Sakin GÜLER'e; küçüklüğümden bu yana çalıştığım konunun kaynak kişisi olmamda büyük destekleri olan ve tüm zor zamanlarımda varlığını asla unutturmayan sevgili abim Ahmet GÜLER'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI ..... **ii**

YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU ..... **iii**

YEMİN METNİ ..... **iv**

ÖZET ..... **v**

ABSTRACT ..... **vi**

ÖN SÖZ ..... **vii**

İÇİNDEKİLER ..... **ix**

HARİTALAR LİSTESİ ..... **xvii**

TABLOLAR LİSTESİ ..... **xviii**

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ ..... **xix**

KISALTMALAR ..... **xx**

GİRİŞ **1**

1. HALK BİLİMİNİN TANIMI, TARİHİ VE KAPSAMI 1

2. ARAŞTIRMANIN KONUSU VE AMACI 2

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE SINIRLILIKLARI 3

4. DERLEME BİLGİLERİ 4

4.1. DERLEMEDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER 4

4.2. VERİ İZİN FORMU 5

4.3. KAYNAK KİŞİ BİLGİLERİ 5

5. MALZEMENİN DERLENME ŞEKLİ VE YAZIYA GEÇİRİLMESİ 7

5.1. MALZEMENİN DERLENME ŞEKLİ 7

5.2. DERLEME YAPILIRKEN KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR 7

5.3. MALZEMENİN YAZIYA GEÇİRİLMESİ 8

BİRİNCİ BÖLÜM

BURSA İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER, ÇOCUK VE OYUN DOSTU KENT OLARAK BURSA İLİNİN KÜLTÜREL BELLEK AKTARIMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ VE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ TÜRKİYE'DE VE BURSA'DA YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. BURSA İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER 9

1.1. BURSA İLİNİN TARİHİ 9

1.2. BURSA İLİNİN NÜFUSU VE ETNİK YAPISI 10

1.3. BURSA İLİNİN COĞRAFİ VE İKLİM ÖZELLİKLERİ 12

1.4. BURSA İLİNİN EKONOMİK DURUMU 13

2. ÇOCUK VE OYUN DOSTU KENT OLARAK BURSA İLİNİN KÜLTÜREL BELLEK AKTARIMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ 14

2.1. BURSA'DA ÇOCUK OYUN ALANLARI 16

2.2. BURSA ÇOCUK MECLİSİ 16

2.3. BURSA'DA DÜZENLENEN ÇOCUK OYUN ETKİNLİKLERİ 17

2.3.1. Sokak Oyunları Şenlikleri 17

2.3.2. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenlikleri 20

2.3.3. 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği 22

2.3.4. 4. Dünya Göçebe Oyunları Etkinliği 24

2.4. BURSA'DA ÇOCUK VE OYUNCAK KÜTÜPHANELERİ 24

2.5. BURSA OYUNCAK MÜZESİ 28

3. ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ TÜRKİYE'DE VE BURSA'DA YAPILAN ÇALIŞMALAR 31

3.1. TÜRKİYE'DE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR 31

3.1.1. Kitaplar 31

3.1.2. Tezler 37

3.1.2.1. Yüksek Lisans Tezleri 37

3.1.2.2. Doktora Tezleri 43

3.1.3. Makaleler 44

3.2. BURSA'DA ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR 45

3.2.1. Kitaplar 45

3.2.2. Tezler 45

3.2.3. Makaleler 46

İKİNCİ BÖLÜM

OYUN VE ÇOCUK OYUNU KAVRAMLARI İLE ÇOCUK OYUNLARININ İŞLEVLERİ, OYUNCAK KAVRAMI VE OYUNCAK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ , BURSA ÇOCUK OYUNCAKLARI VE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ SINIFLANDIRMALAR

1. OYUN VE ÇOCUK OYUNU KAVRAMI, ÇOCUK OYUNLARININ İŞLEVLERİ, OYUNCAK KAVRAMI VE OYUNCAK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ.....47
1.1. OYUN VE ÇOCUK OYUNU KAVRAMLARI.....47
1.2. ÇOCUK OYUNLARININ İŞLEVLERİ.....51
1.2.1. Çocuk Oyunlarının Halk Bilimi Açısından İşlevleri.....51
1.3. OYUNCAK KAVRAMI.....52
1.4. OYUNCAK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ.....53
2. BURSA ÇOCUK OYUNCAKLARI.....56
2.1. ARABA.....56
2.2. TOPAÇ/FIRFIR.....56
2.3. BEBEK.....56
2.4. DÜĞME.....57
2.5. KUKLA.....57
2.6. TAŞ.....57
2.7. İP.....57
2.8.TOP.....57
2.9. KEMER.....58
3. ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ SINIFLANDIRMALAR.....58
3.1. TÜRKİYE'DE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ SINIFLANDIRMALAR.....58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURSA ÇOCUK OYUNLARININ YAPISAL, İŞLEVSEL VE BAĞLAMSAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

1. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ YAPISAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ.....61
1.1. OYUNUN ADI.....61

1.2. OYUNCU SAYISI 62
1.3. OYUNCULARIN CİNSİYETİ 64
1.4. OYUNCULARIN YAŞI 65
1.5. OYUN ROLÜ 65
1.6. OYUN ARAÇLARI 66
1.7. OYUNUN SÖZLÜ FORMÜLLERİ (TEKERLEMELER) VE ROLLERİN BELİRLENMESİ 67
1.8. OYUN HAREKETLERİ 73
1.8.1. Atma-Vurma 73
1.8.2. Tahmin Etme 74
1.8.3. Koşma-Kovalama 74
1.8.4. İtme-Çekme 74
1.8.5. Atlama-Sekme 74
1.8.6. Söyleme-Söyleşme 74
1.8.7. Yazma-Çizme 75
1.8.8. Döndürme 75

2. **BURSA ÇOCUK OYUNLARININ HALK BİLİMİNİN İŞLEVLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ** 75
2.1 EĞLENME EĞLENDİRME HOŞÇA VAKİT GEÇİRME İŞLEVİ 75
2.2. EĞİTİM, KÜLTÜRÜN GELECEK KUŞAKLARA AKTARILMASI İŞLEVİ 75
2.3. TOPLUMSAL VE KİŞİSEL BASKILARDAN KURTULMA İŞLEVİ 75
2.4. DEĞERLERE, TOPLUMSAL KURALLARA DESTEK VERME İŞLEVİ 76
3. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ BAĞLAMSAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ 76
3.1. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ FİZİKÎ BAĞLAM AÇISINDAN İNCELENMESİ 76
3.2. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ TARİHÎ, SOSYO-KÜLTÜREL BAĞLAM AÇISINDAN İNCELENMESİ 77
3.3. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ TEKNOLOJİK BAĞLAM AÇISINDAN İNCELENMESİ 78

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BURSA ÇOCUK OYUNLARININ İNCELENMESİ

1. ADAM ASMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 79
2. AĞLATMALI SAKLAMBAÇ OYUNU VE İNCELENMESİ 80
3. AHMET/MEHMET DİYOR Kİ OYUNU VE İNCELENMESİ 81
4. ALTTA KALANIN CANI ÇIKSIN OYUNU VE İNCELENMESİ 81
5. AMİRAL BATTI OYUNU VE İNCELENMESİ 82
6. ARTİST OYUNU VE İNCELENMESİ 83
7. ASKER OYUNU VE İNCELENMESİ 84
8. ASKERLER OYUNU VE İNCELENMESİ 85
9. ASPİRİN/DOKTOR OYUNU VE İNCELENMESİ 86
10. AŞIK OYUNU VE İNCELENMESİ 87
11. AYAK İPİ/SAFİNAZ OYUNU VE İNCELENMESİ 88
12. AY DEDE OYUNU VE İNCELENMESİ 89
13. AYLIK/TEK DOKUNUŞ OYUNU VE İNCELENMESİ 90
14. AYŞE TEYZE OYUNU VE İNCELENMESİ 91
15. BAYRAK/MENDİL KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 92
16. BAYRAK/MENDİL SAKLAMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 93
17. BEŞİK YİYEN DAYAK YER OYUNU VE İNCELENMESİ 94
18. BEŞ TAŞ OYUNU VE İNCELENMESİ 95
19. BEZİRGÂNBAŞI OYUNU VE İNCELENMESİ 96
20. BİLYE/MİSKET/CİLLİ/DÜĞME OYUNU VE İNCELENMESİ 97
21. BİRDİRBİR OYUNU VE İNCELENMESİ 98
22. BOM OYUNU VE İNCELENMESİ 99
23. BÜLBÜL KAFESTE OYUNU VE İNCELENMESİ 100
24. ÇATLAK-PATLAK OYUNU VE İNCELENMESİ 101
25. ÇELİK ÇOMAK OYUNU VE İNCELENMESİ 102
26. ÇEMBER/HULAHOP ÇEVİRMECE OYUNU VE İNCELENMESİ 103
27. DAİREDEN SON ÇIKAN OYUNU VE İNCELENMESİ 103
28. DARAMBA OYUNU VE İNCELENMESİ 104
29. DELİ AYTEN OYUNU VE İNCELENMESİ 105
30. DEVE-CÜCE OYUNU VE İNCELENMESİ 105

31. DOĞRULUK MU, CESARETLİLİK Mİ? OYUNU VE İNCELENMESİ 106
32. DOKUZ KİREMİT/DALYE OYUNU VE İNCELENMESİ 107
33. DOKUZ TAŞ OYUNU VE İNCELENMESİ.....108
34. DON/KİLİT OYUNU VE İNCELENMESİ 109
35. DOST MUYUZ, DÜŞMAN MIYIZ? OYUNU VE İNCELENMESİ 110
36. EBELEMECE/YAKALAMACA/KOVALAMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 111
37. EL KIZARTMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 111
38. EN ÜSTTE KİMİN ELİ VAR? OYUNU VE İNCELENMESİ.....112
39. ESKİ MİNDER OYUNU VE İNCELENMESİ.....113
40. EŞ EŞİNE OYUNU VE İNCELENMESİ 114
41. EVCİLİK OYUNU VE İNCELENMESİ.....115
42. FUTBOL/MAÇ OYUNU VE İNCELENMESİ.....116
43. GECE-GÜNDÜZ OYUNU VE İNCELENMESİ.....117
44. HALAT ÇEKMECE OYUNU VE İNCELENMESİ 117
45. HAVADA OYUNU VE İNCELENMESİ 118
46. HEDEF BULMACA OYUNU VE İNCELENMESİ.....119
47. HIMBIL/BOM OYUNU VE İNCELENMESİ.....120
48. HIRSIZ-POLİS OYUNU VE İNCELENMESİ.....121
49. İP ATLAMA OYUNU VE İNCELENMESİ 122
50. İSİM-ŞEHİR OYUNU VE İNCELENMESİ.....124
51. İSKELET OYUNU VE İNCELENMESİ 125
52. JAPON KALE OYUNU VE İNCELENMESİ 126
53. KABAK OYUNU VE İNCELENMESİ 127
54. KAĞIT UÇAK/SIÇANCIK OYUNU VE İNCELENMESİ.....128
55. KAĞIT TUZLUK OYUNU VE İNCELENMESİ.....128
56. KANGURU OYUNU VE İNCELENMESİ 129
57. KAPAK/TASO OYUNU VE İNCELENMESİ.....130
58. KARAGÖZ İLE HACİVAT (KUKLA) OYUNU VE İNCELENMESİ 131
59. KARA TAHTA OYUNU VE İNCELENMESİ.....132
60. KARTAL OYUNU VE İNCELENMESİ.....133
61. KAYDIRAK OYUNU VE İNCELENMESİ.....134

62. KEDİ İLE FARE OYUNU VE İNCELENMESİ 135
63. KEMER KAYIŞ OYUNU VE İNCELENMESİ 135
64. KIRK TAŞ OYUNU VE İNCELENMESİ 136
65. KIZLAR ERKEKLERE KARŞI/ERKEKLER KIZLARA KARŞI OYUNU VE İNCELENMESİ 137
66. KOMŞU KOMŞU SAATİN KAÇ? OYUNU VE İNCELENMESİ 138
67. KOŞU YARIŞI OYUNU VE İNCELENMESİ 139
68. KÖREBE OYUNU VE İNCELENMESİ 139
69. KÖŞE KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 140
70. KUKA/TIKA/KUKİ OYUNU VE İNCELENMESİ 141
71. KULAKTAN KULAĞA OYUNU VE İNCELENMESİ 142
72. KURT BABA OYUNU VE İNCELENMESİ 142
73. KUTU KUTU PENSE OYUNU VE İNCELENMESİ 144
74. KUYU OYUNU VE İNCELENMESİ 145
75. MANGALA/HOTİK OYUNU VE İNCELENMESİ 146
76. MORS OYUNU VE İNCELENMESİ 147
77. MUM IŞIĞINDA GÖLGE OYUNU VE İNCELENMESİ 147
78. NİNEM NİNEM OYUNU VE İNCELENMESİ 148
79. ON BEŞ ADIM OYUNU VE İNCELENMESİ 149
80. ON BİR ELLİ OYUNU VE İNCELENMESİ 150
81. ÖRÜMCEK OYUNU VE İNCELENMESİ 151
82. RENKLİ İSTOP OYUNU VE İNCELENMESİ 151
83. RULMAN YARIŞI OYUNU VE İNCELENMESİ 152
84. SAKLAMBAÇ OYUNU VE İNCELENMESİ 152
85. SANDALYE KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 155
86. SEK SEK OYUNU VE İNCELENMESİ 155
87. SESSİZ SİNEMA OYUNU VE İNCELENMESİ 156
88. SICAK-SOĞUK OYUNU VE İNCELENMESİ 157
89. SİMİT OYUNU VE İNCELENMESİ 158
90. Sİ-Sİ-BOM OYUNU VE İNCELENMESİ 159
91. ŞAŞIRANA BEŞ TOKAT OYUNU VE İNCELENMESİ 159
92. ŞİŞE KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ 160

93. ŞİŞLEMECE OYUNU VE İNCELENMESİ.....161
94. TAŞ-KAĞIT-MAKAS OYUNU VE İNCELENMESİ.....162
95. TATLICI OYUNU VE İNCELENMESİ.....162
96. TEL ARABA OYUNU VE İNCELENMESİ.....163
97. TERLİK ATMACA OYUNU VE İNCELENMESİ.....164
98. TIP OYUNU VE İNCELENMESİ.....165
99. TİP-TOP/HACİVAT İLE KARAGÖZ OYUNU VE İNCELENMESİ.....165
100. TOPAÇ/FIRFIR OYUNU VE İNCELENMESİ.....166
101. UZUN EŞEK OYUNU VE İNCELENMESİ.....167
102. VAMPİR-KÖYLÜ/KATİL-KÖYLÜ OYUNU VE İNCELENMESİ.....168
103. YAĞ SATARIM BAL SATARIM OYUNU VE İNCELENMESİ.....169
104. YAKAN YOP/PALA TOP/ ORTADA SIÇAN.....170
105. YASTIK OYUNU VE İNCELENMESİ.....171
106. YAZI-TURA OYUNU VE İNCELENMESİ.....172
107. YERDE BİRİ VAR OYUNU VE İNCELENMESİ.....173
108. YERDE LAV VAR.....174
109. YERDEN YÜKSEK OYUNU VE İNCELENMESİ.....174
110. YÜZÜK SAKLAMACA OYUNU VE İNCELENMESİ.....176
111. ZBK (ZİLE BAS KAÇ) OYUNU VE İNCELENMESİ.....177
112. ZEYTİN-ZEHİR OYUNU VE İNCELENMESİ.....177

SONUÇ.....179

SÖZLÜ KAYNAKLAR LİSTESİ.....182

YAZILI VE DİJİTAL KAYNAKLAR LİSTESİ.....190

EKLER.....196

EK 1. Görüşme Katılım Formu.....196
EK 2. Veli Onam Formu.....197
EK 3. Etik Kurul İzni.....198

FOTOĞRAFLAR.....199

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Bursa İlinde Araştırma Yapılan Okulların Konumunu Gösteren Harita (URL. 1.).....4
Harita 2: Türkiye Atlasında Bursa İli, İlçeleri ve Komşu İlleri (URL. 3.).....12

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Çocuk Kaynak Kişi Bilgileri.....6
Tablo 2: TÜİK 6 Şubat 2024 Tarihli Bursa Nüfusu Verileri (URL. 2.) 11

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1: Bursa Kent Konseyi Çocuk Meclisi (URL. 9.) 17
Fotoğraf 2: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Kuyruk Kapmaca Oyunu Oynayan Çocuklar 18
Fotoğraf 3: Bursa Sokak Oyunları Şenliği 7 Kiremit Oyunu Oynayan Çocuklar 18
Fotoğraf 4: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Yağ Satarım Bal Satarım Oyunu Oynayan Çocuklar 19
Fotoğraf 5: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Çivi Kale Oyunu Oynayan Çocuklar 19
Fotoğraf 6: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Kağıt Uçak/Sıçancık Yapan Çocuklar 20
Fotoğraf 7: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Nostaljik Oyuncaklar 20
Fotoğraf 8: 5. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenliği Alanı 21
Fotoğraf 9: 5. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenliği Çocuk Oyuncak Yapımı Alanları 21
Fotoğraf 10: 5. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenliği Modern Çocuk Oyun Alanı İtfaiyecilik Oyunu 22
Fotoğraf 11: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Nostaljik Dönme Dolap Oyuncağı 22
Fotoğraf 12: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Mangala Oyunu Oynayan Çocuklar 23
Fotoğraf 13: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Mas Güreşi Alanı 23
Fotoğraf 14: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Modern Çocuk Oyun ve Tırmanma Alanı 24
Fotoğraf 15: Lala Şahin Paşa Çocuk Kütüphanesi (1. Bölüm) 25
Fotoğraf 16: Lala Şahin Paşa Çocuk Kütüphanesi (2. Bölüm) 25
Fotoğraf 17: Lala Şahin Paşa Çocuk Kütüphanesi (3. Bölüm) 26
Fotoğraf 18: Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi 0-7 Yaş Çocuk Oyuncakları 27
Fotoğraf 19: Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi Çocuk Atölyesi 27
Fotoğraf 20: Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi 8-12 Yaş Oyuncakları 28
Fotoğraf 21: Bursa Oyuncak Müzesi Binası 29
Fotoğraf 22: Bursa Oyuncak Müzesi Giriş Bölümü 29
Fotoğraf 23: Bursa Oyuncak Müzesi Bursa'ya Ait Oyuncaklar 30
Fotoğraf 24: Bursa Oyuncak Müzesi 1980'li Yıllarda Popüler Olan Fatoş Bebek Markasına Ait Oyuncaklar 30
Fotoğraf 25: Bursa Arkeoloji Müzesi Antik Oyuncaklar 54
Fotoğraf 26: Bursa Oyuncak Müzesi Bursa Yöresi Oyuncakları 55
Fotoğraf 27: Adam asmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 199
Fotoğraf 28: Ağlatmalı saklambaç oyununda ebenin kaça kadar sayacağının oyuncular tarafından belirlenmesine ait bir görüntü 199
Fotoğraf 29: Öğretmen eşliğinde Ahmet/Mehmet diyor ki oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 200
Fotoğraf 30: Amiral battı oyunu için hazırlık yapan çocuklar 200
Fotoğraf 31: Artist/Kart oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 201
Fotoğraf 32: Askerler oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 201
Fotoğraf 33: Aspirin/Doktor oyununda doktorun aklından tuttuğu sayıyı tahmin eden çocuklara ait bir görüntü 202
Fotoğraf 34: Aşık oyunu oyuncaklarına ait bir görüntü 202
Fotoğraf 35: Ayak ipi oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 203
Fotoğraf 36: Ay dede oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 203
Fotoğraf 37: Aylık/tek dokunuş oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 204
Fotoğraf 38: Ayşe teyze oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 204
Fotoğraf 39: Öğretmen gözetiminde mendil kapmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 205
Fotoğraf 40: Bayrak/mendil saklamaca oyununda ellerinde mendilleri ile alan belirleyen çocuklara ait bir görüntü 205
Fotoğraf 41: Pet şişe ile beşik yiyen dayak yer oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 206
Fotoğraf 42: Beş taş oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 206
Fotoğraf 43: Bezirgânbaşı oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 207
Fotoğraf 44: Bilye/misket/cilli ile oyun oynayan çocuklara ait bir görüntü 207
Fotoğraf 45: Düğme oyunu oynayan kaynak kişiye ait bir görüntü 208
Fotoğraf 46: Birdirbir oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 208
Fotoğraf 47: Sınıf ortamında bom oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 209
Fotoğraf 48: Bülbül kafeste oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 209
Fotoğraf 49: Çatlak patlak oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 210
Fotoğraf 50: Çelik çomak oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 210
Fotoğraf 51: Daireden son çıkan oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 211

Fotoğraf 52: Deli Ayten oyununda top ile arkadaşlarını vurmaya çalışan ebe ve diğer oyunculara ait bir görüntü 211
Fotoğraf 53: Öğretmen hakemliğinde deve-cüce oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....212
Fotoğraf 54: Doğruluk mu, cesaretlilik mi? Oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....212
Fotoğraf 55: Dokuz kiremit/dalye oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....213
Fotoğraf 56: Dokuz taş oyunu oynanan oyuncağa ait bir görüntü....213
Fotoğraf 57: Dost muyuz, düşman mıyız? Oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....214
Fotoğraf 58: Ebelemece/yakalamaca/kovalamaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....214
Fotoğraf 59: El kızartmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....215
Fotoğraf 60: En üstte kimin eli var? oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....215
Fotoğraf 61: Eski minder oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....216
Fotoğraf 62: Eş eşine oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....216
Fotoğraf 63: Geçmişte Bursa'da evcilik oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....217
Fotoğraf 64: Günümüzde evcilik oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....217
Fotoğraf 65: Futbol/maç oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel....218
Fotoğraf 66: Öğretmen hakemliğinde gece-gündüz oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....218
Fotoğraf 67: Halat çekmece oyunu oynayan çocuklara ait görüntü....219
Fotoğraf 68: Havada oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....219
Fotoğraf 69: Hedef bulmaca oyunu oynayan çocuğa ait bir görüntü....220
Fotoğraf 70: Hımbıl/bom oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....220
Fotoğraf 71: Hırsız polis oyununda hırsız rolündeki arkadaşını yakalayan ve belirlenen bölgeye götüren çocuğa ait bir görüntü....221
Fotoğraf 72: Bireysel olarak ip atlayan çocuklara ait bir görüntü....221
Fotoğraf 73: İsim-şehir oyunu oynayan çocuklara ait bit görüntü....222
Fotoğraf 74: İskelet oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....222
Fotoğraf 75: Japon kale oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....223
Fotoğraf 76: Kağıt uçak/sıçancık oyununda hedefe kağıt uçağı atan çocuğa ait bir görüntü....223
Fotoğraf 77: Kağıt tuzluk ile oyun oynayan çocuklara ait bir görüntü....224
Fotoğraf 78: Kanguru oyununda zıplayarak rakibinin ayağına basmaya çalışan çocuklara ait bir görüntü....224
Fotoğraf 79: Taso oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....225
Fotoğraf 80: Hacivat ve Karagöz kuklaları ile oyun oynayan çocuklara ait bir görüntü (URL. 12)....225
Fotoğraf 81: Kara tahta oyununda duvardan seken topun üzerinden atlayan çocuklara ait bir görüntü....226
Fotoğraf 82: Kaydırak oyunun oynayan çocuklara ait bir görüntü....226
Fotoğraf 83: Öğretmen hakemliğinde kedi ile fare oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....227
Fotoğraf 84: Kırk taş oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....227
Fotoğraf 85: Kızlar erkeklere karşı oyununda erkek oyuncuyu yakalayan kız oyunculara ait bir görüntü....228
Fotoğraf 86: Komşu komşu saatin kaç? Oyununda diğer oyunculara sırtı dönük bir şekilde sayı söyleyen ebeye ait bir görüntü....228
Fotoğraf 87: Koşu yarılı oyununda çizgiden başlayarak belirlenen noktaya koşan çocuklara ait bir görüntü229
Fotoğraf 88: Körebe oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....229
Fotoğraf 89: Öğretmen hakemliğinde köşe kapmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....230
Fotoğraf 90: Kuka/tıka/kuki oyunu oynayan çocuklara ait fotoğraflar....230
Fotoğraf 91: Kurt baba oyununda yumurtaya renk veren anne ve renklerin belirlenmesini bekleyen ebeye ait bir görüntü....231
Fotoğraf 92: Kutu kutu pense oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....231
Fotoğraf 93: Mangala/hotik oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....232
Fotoğraf 94: Mors oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....232
Fotoğraf 95: Ninem ninem oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....233
Fotoğraf 96: On bir elli oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel....233
Fotoğraf 97: Örümcek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....234
Fotoğraf 98: Renkli istop oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel....234
Fotoğraf 99: Saklambaç oyununda ebeyi belirlemek için ekmek teknesi yapan oyunculara ait bir görüntü....235
Fotoğraf 100: Sek sek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....235
Fotoğraf 101: Simit oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....236
Fotoğraf 102: Si-si-bom oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....236
Fotoğraf 103: Şaşırana beş tokat oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel....237
Fotoğraf 104: Şişelemece oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel....237
Fotoğraf 105: Taş-kağıt-makas oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü....238

Fotoğraf 106: Tatlıcı oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 238
Fotoğraf 107: Tel araba oyuncağına ait görüntü 239
Fotoğraf 108: Tip-top/Hacivat ile Karagöz oyunu oynayan çocuklara ait fotoğraf 239
Fotoğraf 109: Topaç/fırfır atan çocuklara ait bir görüntü 240
Fotoğraf 110: Uzun eşek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 240
Fotoğraf 111: Vampir-Köylü/Katil-Köylü oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 241
Fotoğraf 112: Yağ satarım bal satarım oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 241
Fotoğraf 113: Yakan top oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 242
Fotoğraf 114: Pala topa ait bir görüntü 242
Fotoğraf 115: Yerden yüksek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 243
Fotoğraf 116: Yüzük saklamaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 243
Fotoğraf 117: Zeytin-zehir oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü 244

KISALTMALAR

Bibliyografik Bilgi	Kısaltma
Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik	AYSE MEB
Bakınız	Bkz.
Birleşmiş Milletler	BM.
Cilt	C.
Çeviri	Çev.
Çocuk Kaynak Kişi	ÇKK.
Editör	Ed.
Hazırlayan	Haz.
Kilometrekare	km²
Metre	m
Mecaz	Mec.
Milattan Önce	M.Ö.
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	RTÜK
Sayı	S.
Spor	Sp.
Sayfa	s.
Sayfadan sayfaya	ss.
Türk Dil Kurumu	TDK
Tercüme	Trc.
Türkiye İstatistik Kurumu	TÜİK
United Nations International Children's Emergency Found (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)	UNICEF
ve benzeri	vb.
ve diğerleri	vd.
Yetişkin Kaynak Kişi	YKK.
Zile Bas Kaç	ZBK

GİRİŞ

1. HALK BİLİMİNİN TANIMI, TARİHİ VE KAPSAMI

Halk bilimi bir diğer adıyla folklor, bir topluluğa bağlı bireyler tarafından geleneksel kalıplarla, sözlü olarak aktarılan ve çeşitlenerek, zamanla kalıplaşan (halk üslubu anlamında) ve kuşaklar arasında nakledilerek devamlılığı sağlanan, her türlü bilgi birikimini, tarihi tecrübeyi, kültürü ve bu kültürün değişik formlarını, kendine özgü yöntemlerle derleyen, sınıflandıran, çözümleyen ve yorumlayarak son aşamada bir bireşime varmayı amaçlayan bilim dalıdır (Örnek, 2000: 15; Güzel ve Torun, 2014:59).

Bu bilim dalının kökeni, 1453 yılında Türklerin İstanbul'u fethi üzerine Batı Avrupalıların İspanya'dan Çin'e uzanan Asya-Avrupa arasındaki kara yolunu daha maliyetli ve zorlayıcı bulmaları üzerine yeni yollar bulmak amacıyla çıktıkları yolda Amerika kıtasını keşfederek halk hayatına dair ilk merakın uyanmasına dayanmaktadır (Oğuz, 2013:6; Güzel vd., 2014: 60).

Folklor alanında yapılan çalışmaların başlangıç tarihi hakkında ise iki farklı görüş bulunmaktadır. Birinci görüş, 1978 yılında Nevzat Gözaydın tarafından Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanmış olan "Folklor Sözcüğü Üzerine" adlı makalesinde folklor teriminin Almanca "Volkskunde" teriminden çeviri olarak alındığı ve bu terimin ilk olarak 1813 tarihinde Johann Felix Knaffel tarafından kullanıldığı yönünde iken (Tan, 2013: 237-238; Oğuz, 2022: 13-14), ikinci ve en yaygın görüş folklor adının İngilizce "folk: halk" ve "lore: bilim" kelimelerinin birleşiminden oluşmuş olup; bu terimin ilk kez İngiliz William J. Thoms tarafından 22 Ağustos 1846 tarihinde "Atheneium" adlı dergide kullanılmış olduğu yönündedir (Örnek, 1977:15; Dorson ve Thoms, 1997:90; Dundes, 2005:74; Güzel vd., 2014:58; Tan, 2013:237, Oğuz, 2022:13).

Ülkemizde halk bilimi çalışmalarının bilim dalı olarak ele alınıp incelenmesi ise Ziya Gökalp'in 1913 yılında Halka Doğru Dergisi'nde yayımladığı "Halk Medeniyeti 1 / Başlangıç" adlı makalesinde folklorun bir bilim dalı olarak tanıtılması ile başlamış

(Güzel vd., 2014:58; Tan, 2013:238), daha sonra Mehmet Fuat Köprülü, Rıza Tevfik Bölükbaşı, Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, Pertev Naili Boratav, Ahmet Kutsi Tecer, Saadettin Nüzhet Ergun, Halit Bayrı, İlhan Başgöz, Tahir Alangu, Hamit Zübeyir Koşar, Orhan Acıpayamlı, Umay Günay, Fikret Türkmen, Saim Sakaoğlu, Sadık Kemal Tural, Şükrü Elçin gibi isimlerin çalışmalarıyla devam etmiştir (Güzel vd., 2014:59; Çetin, 1997:23-27).

Muhteva yönünden içinde bulunduğu toplumun doğumdan ölüme değin, tüm ortak ve yaygın davranışlarını, yaşama biçimlerini, olaylar karşısındaki tavrını, dünyayı algılama biçimini, geleneksel ve törensel yaşamını içeren ve bir ucu mazide bir ucu ise günümüz yaşamında bulunan bir dizi gelenek, görenek ve adet zincirini içeren bu bilim dalı muhteva yönünden ise oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Özellikle geçmişten günümüze yapılan derleme ve çalışmalarda toplumların; doğum, giyim kuşam özelliklerini, yeme-içme, barınma, ekonomi, beslenme, halk bilgisi, giyinme, düğün, ölüm, askerlik, eğlenceler, çocuk oyunları, adlar, halk edebiyatları ve tiyatroları gibi konularını ele alan bu bilim dalı (Örnek, 2000:16-20), ülkemizde giderek artan çalışmalarla birlikte 1980'den itibaren Yüksek Öğretim Kurumlarında "Türk Halk Bilimi beşinci bir Ana Bilim Dalı" haline gelmiş (Güzel vd., 2014:72; Çobanoğlu, 2019:52), 1990'lı yıllardan itibaren ise kendi içerisinde çocuk folkloru, kadın folkloru, aile folkloru gibi araştırma şubeleri oluşturacak hacme ulaşmıştır (Özdemir, 2006: 29-30).

2. ARAŞTIRMANIN KONUSU VE AMACI

Çocuk oyunları, içinde bulunduğu kültürün, tarihin, mekânın özelliklerinden faydalanarak insan yaşamıyla birlikte gelişen ve değişen ürünlerdir. Bu özelliği ile toplumların tarihlerinden yaşam biçimlerine, kültür ürünlerinden geleneksel davranışlarına kadar pek çok konuda bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

Bilgisayar teknolojisinin hızla gelişmesinin geleneksel oyunlarımız üzerinde etkisi olmasından dolayı çalışmamızın konusu, Bursa'da geçmişte oynanmış ve günümüzde de oynanmaya devam eden çocuk oyunlarının tespit edilmeye çalışılmasıdır.

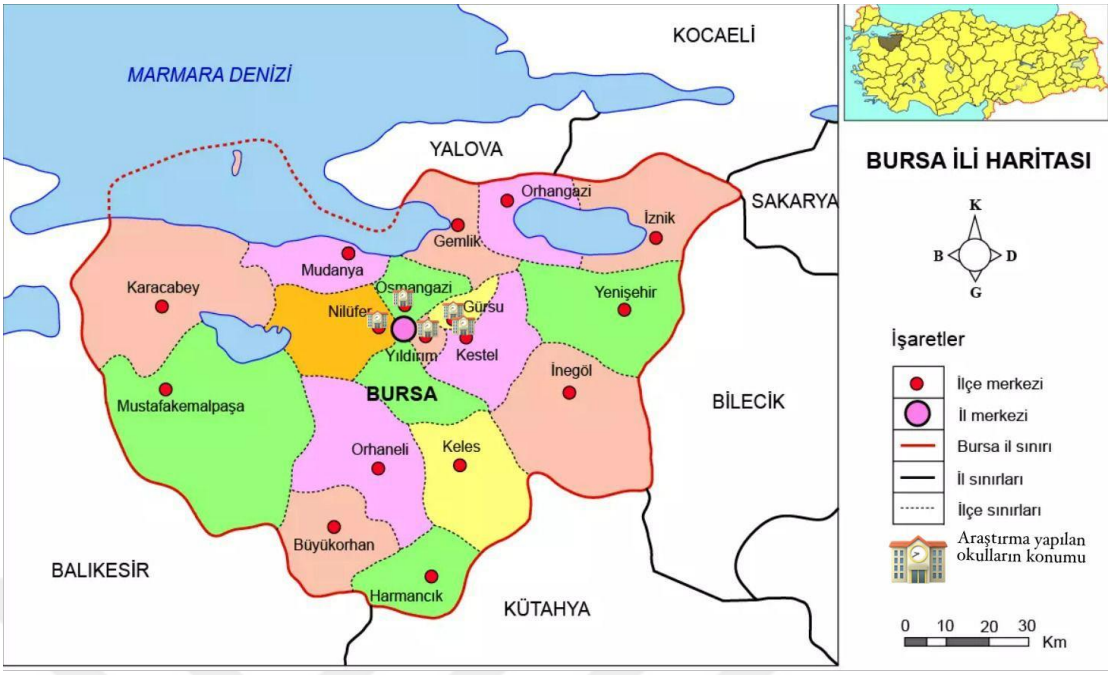
Araştırmanın amacı ise Bursa'da oynanan çocuk oyunları ve oyuncaklarının belirlenmesi, tarihsel mekânsal, sosyal açıdan değişimlerinin saptanarak şehrin kültür varlığına katkıda bulunulmasıdır.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE SINIRLILIKLARI

Bursa geçmişten günümüze pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış olması yönüyle folklor ürünleri bakımından oldukça zengin bir ildir. Ülkemizde ise çocukların temel hakları ile oyun haklarını gözeten 12 pilot şehir arasında Bursa'da yer almaktadır (Berkün, 2019: 138).

Ülkenin nüfus yoğunluğu bakımından dördüncü büyük şehri olan Bursa hakkında müstakil olarak çocuk oyunları ile ilgili yapılmış yalnızca üç çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar; Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından 2008 yılında yayımlanan, "Sokak Oyunları"; 2011 yılında yayımlanan "Benimle Oynar mısın?"; 2014 yılında yayımlanan "Bursa Köylerinde Çocuk Oyunları ve Oyuncakları" adlı eserlerdir. Bu eserler, oyunların tespiti ve aktarılması amacıyla yayımlanmış olup birçok eserde olduğu gibi yalnızca içinde bulunulan dönemin veya geçmiş çocuk oyunlarını yansıtmakta olup mukayese veya inceleme içermemektedir. Araştırmamızın önemi daha önce araştırma yapılmamış olan ancak araştırma yönünden değişimin en fazla gözlemleneceğini düşündüğümüz Bursa ilinin beş merkez ilçesinde yapılacak bilimsel nitelikli ilk eser olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmada tekrara düşmemek amacıyla derleme çalışmaları, daha önce araştırma yapılmamış olan Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu ve Kestel ilçeleri ile sınırlandırılmıştır. Derlemeler, bu ilçelerde araştırma izni alınan Osmangazi ilçesinde Gazi İlkokulu; Nilüfer ilçesinde Cavit Çağlar Ortaokulu; Yıldırım ilçesinde Cumalıkızık ilkokulu; Gürsu ilçesinde Hacı Huriye Tinç Ortaokulu; Kestel ilçesinde Musa Fırat Coşkun Ortaokulu'nda okuyan 390 çocuk kaynak kişi ve yine aynı ilçelerde bulunan 20 yetişkin kaynak kişi ile gerçekleştirilmiştir.

Harita 1: Bursa İlinde Araştırma Yapılan Okulların Konumunu Gösteren Harita (URL.1.)

4. DERLEME BİLGİLERİ

4.1. DERLEMEDE KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

Derleme çalışmamızda "anket", "gözlem" ve "görüşme" yöntemlerinden faydalanılmıştır. Araştırmamızın konusu belirlendikten sonra çocuk oyunları alanında ayrıntılı bir tarama çalışması yapılmıştır. Metin Ekici (2015: 202-203) ve Pertev Naili Boratav (2020: 265-285) tarafından hazırlanan sorulardan yararlanılarak anket soruları hazırlanmıştır.

Oluşturulan anket soruları, hem çocuk hem de yetişkin kaynak kişilere uygulanmıştır. Kaynak kişilerin bildikleri oyunlar, oynadıkları oyuncakların adları, bildikleri oyun sayısı, cinsiyetlerine göre hangi oyunları tercih ettikleri, oynadıkları oyunları kimlerden öğrendikleri, oyunlarda hangi tekerlemeleri söyledikleri, oyunları nerelerde oynadıkları vb. gibi sorular verilerek çıktılar alınmıştır.

Çocuklara uygulanan anketler, her sınıf grubu ile bir ders saati olacak şekilde görüşme yöntemini de kullanarak sohbet havası içinde uygulanmıştır. Ardından ise araştırma

yapılan okullarda, müdürler tarafından belirlenen ders saatlerinde çocuk kaynak kişilerden derlenen oyunların oynanması istenmiş ve böylece oyunlar ses, görüntü ve video kaydına alınmıştır.

4.2. VERİ İZİN FORMU

Bu form, derleme çalışmasında alanın belirlenmesinin ardından derlemeye katılacak kişileri belirlemek amacıyla iki farklı şekilde oluşturulmuştur. Oluşturulan formlarda derlemenin adı, amacı, kullanılacak teknikler konusunda bilgi verilmesinin ardından araştırmaya katılım izni talep edilmiştir.

Oluşturulan veri izin formlarının yetişkin kaynak kişilerin kendisi tarafından, çocuk kaynak kişilerin ise velileri tarafından doldurulması istenmiştir. Böylece çalışmada kendi rızası ile araştırmaya katkı sağlamak isteyen katılımcılara yer verilmiştir. [1]

4.3. KAYNAK KİŞİ BİLGİLERİ

Kaynak kişi, halk bilgisi ürünlerini üreten, yaşatan, yeniden üretip nakleden ve gerekli durumlarda bunları aktarabilen veya icrâ edebilen kişilerdir (Ekici, 2018:30).

Araştırmada, günümüzde oynanmakta olan oyunların tespiti amacıyla çocuk oyunlarının en yoğun oynandığı yaşlar olan 6-14 yaş arası çocuk kaynak kişilerden yararlanılmıştır. Çocuk kaynak kişilerin yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre bilgileri şu şekildedir;

[1] Ayrıntılı bilgi için bkz. EK 1, EK 2.

Araştırma Yapılan İlkokullar ve ilçeleri	Çocuk Kaynak Kişilerin Eğitim Seviyeleri ve Cinsiyetleri							
	1.Sınıf		2.Sınıf		3.Sınıf		4.Sınıf	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Bursa/Osmangazi Gazi İlkokulu	25	18	14	10	10	6	10	9
Bursa/Yıldırım Cumalıkızık İlkokulu	8	6	9	10	14	11	8	5
Araştırma Yapılan Ortaokullar ve İlçeleri	5.Sınıf		6.Sınıf		7.Sınıf		8.Sınıf	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Bursa/Nilüfer Cavit Çağlar Ortaokulu	5	10	13	11	5	9	3	7
Bursa/Gürsu Hacı Huriye Tinç Ortaokulu	8	13	9	8	10	10	9	14
Bursa/Kestel Musa Fırat Coşkun Ortaokulu	8	15	5	4	15	6	10	10
Toplam	Kız		Erkek		Toplam			
	198		192		390			

Tablo 1: Çocuk Kaynak Kişi Bilgileri

Çalışmada Bursa ilinin Osmangazi ilçesinden 102; Yıldırım ilçesinden 71; Nilüfer ilçesinden 63; Gürsu ilçesinden 81; Kestel ilçesinden 73 olmak üzere toplamda 390 çocuk kaynak kişiden yararlanılmıştır.[2]

Araştırmamızda geçmişte Bursa'da oynanan çocuk oyunlarının tespiti amacıyla ise 20-78 yaş arasında bulunan Osmangazi ilçesinden 10; Yıldırım ilçesinden 3; Nilüfer ilçesinden 2; Gürsu ilçesinden 3; Kestel ilçesinden 2 olmak üzere toplam 10 kadın ve 10 erkek yetişkin kaynak kişi ile görüşülmüştür. [3]

[2] Çocuk kaynak kişiler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. "Çocuk Kaynak Kişiler Listesi" ss.182-189.

[3] Görüşülen yetişkin kaynak kişilerin bulundukları ilçelere, yaş ve cinsiyetlerine, eğitim seviyelerine göre dağılımı için bkz. "Yetişkin Kaynak Kişi Listesi" s.189.

5. MALZEMENİN DERLENME ŞEKLİ VE YAZIYA GEÇİRİLMESİ

5.1. MALZEMENİN DERLENME ŞEKLİ

Bursa yöresi çocuk oyunları ile ilgili bilgi almak amacıyla hazırlanan sorular öncelikle Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kuralları Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kuruluna sunulmuştur. Etik kurul izninin alınmasıyla derleme alanı olarak tespit edilen okullara gidilmiş ve müdürleri ile görüşülerek araştırma yapılmak istendiğine dair dilekçe verilmiştir. Dilekçelerin okullar aracılığıyla il Milli Eğitim Müdürlüğüne gönderilmesinin ardından AYSE MEB sistemi üzerinden araştırma izni talep formu oluşturularak müdürleri ile görüşülen bu okullara araştırma izninin verilmesi istenmiştir. Alınan izin ile araştırmamız 07.12.2022 tarihinden itibaren başlamıştır.

Araştırmada Millî Eğitim Bakanlığının araştırma yönergesinde bulunan süre ve kurallar konusunda titiz davranılmış, çocuk kaynak kişilerle velilerine gönderilen onam formunun ardından sistemli bir şekilde derleme çalışmaları yürütülmüştür. Ardından yetişkin kaynak kişiler ile görüşülmüş ve geçmişte Bursa'da oynanan çocuk oyunları tespit edilmiştir.

5.2. DERLEME YAPILIRKEN KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR

Çalışmada karşılaşılan ilk zorluk, velilerden araştırma izni alınması sırasında yaşanmıştır. Özellikle ortaokul öğrencilerinin velileri, çocuklarının liseye giriş sınavına çalışmalarını engeller düşüncesi ile veli onam formlarına olumsuz yanıt vermişlerdir. Bundan dolayı araştırma öncesi örneklem olarak seçilen her okuldan 100 öğrenci ile görüşülmesi hedeflenen 500 çocuk kaynak kişi yerine yalnızca 390 kaynak kişi ile görüşülmüştür.

Çocuk kaynak kişiler ile yapılan derleme çalışması sırasında karşılaşılan bir diğer zorluk ise kamera ve ses kayıt cihazını kaynak kişilerin görmesinin ardından heyecanlanarak bildikleri bazı oyun adlarını, oyun şarkı ve sözlerini hatta oyunları

unutmaları olmuştur. Bu zorluğun aşılması amacıyla anket, gözlem ve görüşme yöntemleri bir arada kullanılarak ve sohbet ortamı yaratılarak, hatta bazı oyunlara katılarak oyunları hatırlamaları için gerekli ortam oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yetişkin kaynak kişilerle derleme yapılırken oynadıkları oyunların geçmişte kalmasından dolayı sözlü kısımların ya da oyunların unutulduğu ifade edilmiştir. Bu zorluk ise sürekli irtibatta bulunularak, geçmişte Bursa'da yapılan oyun çalışmaları incelenerek ve çocukların oynadıkları oyunlar hatırlatarak bilgilerinin tazelenmesi ve hatırlamalarının sağlanması ile aşılmıştır.

5.3. MALZEMENİN YAZIYA GEÇİRİLMESİ

Araştırma ortamında derlenen malzemeler içerisinde öncelikle okullarda yapılan araştırmanın derlenmesine öncelik verilmiştir. Okullarda yapılan derleme çalışmaları sınıf gruplarına ayrılarak ses kayıt cihazı, anket, fotoğraf ve videolardan hareketle bir araya getirilmiş böylece hangi yaş grubundaki çocukların hangi oyunları tercih ettiklerinin tespiti konusunda kolaylık sağlanmıştır.

390 öğrenci ile yapılan görüşmelerde aynı oyun birçok öğrenciden dinlenilerek derlenmiş, bazı kısımlarındaki ayrıntılar ise videolardan hareketle yazıya geçirilmiştir.

Yetişkin kaynak kişilerle yapılan görüşmelerde ise özellikle derlenen bilgilerden hareketle günümüzde oynanan oyunların bilinip bilinmediği sorulmuş ve bazı oyunların geçmişte farklı adlarla oynandığı ya da malzemelerinin farklı olduğu gibi ayrıntılar yazıya geçirilirken aktarılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

BURSA İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER, ÇOCUK VE OYUN DOSTU KENT OLARAK BURSA İLİNİN KÜLTÜREL BELLEK AKTARIMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ VE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ TÜRKİYE'DE VE BURSA'DA YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. BURSA İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. BURSA İLİNİN TARİHİ

Tarih öncesi dönemlerden itibaren pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan Bursa, bulunduğu konum, siyasi, tarihi ve sosyal nedenler dolayısıyla deprem, yangın, savaş gibi pek çok felaketle karşı karşıya kalmasına rağmen (Baykal, 1948: 3-44; İnalcık 1992; 445-447), içerisinde Hitit, Lidya, Frigya, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı gibi büyük toplum ve medeniyetlerin izlerini günümüze kadar muhafaza etmiş bir şehir olarak karşımıza çıkmaktadır (Kaplanoğlu, 1996:5).

Bugünkü Bursa kentinin temeli Bthynia kralı I. Prusias (M.Ö. 228-185) tarafından oluşturulmuş ve adını da bu kraldan almıştır. Antik dönemdeki Prusa adlı diğer şehirlerden ayırt edilmek için "Prusa ad Olympum" (Olimpos Prusası) adıyla anılan şehrin milattan önce II. yüzyıl sonrası Prusias'a iltica eden Hannibal'ın teşebbüsleri ile bugünkü hisarın bulunduğu yere yeniden inşa ettirildiği belirtilse de (İnalcık, 1992:445-447; Birgül Çanaklı ve Ağra, 2009:29), günümüzde Çakırköy Höyüğü ve Demirtaş Höyüğünde yapılan kazılar sonucunda bugünkü Bursa'nın merkezinde yerleşimin M.Ö. 2700'lü yıllarda var olurken, Akçalar Beldesinde bulunan Aktopraklık Höyüğü başta olmak üzere Bursa civarında bulunan Çakırca Höyük, Çardak Höyük, Çiçekli Höyük, Gölbaşı Höyük, Karadin Höyük, Karasil Höyük, Köprühisar Höyük, Kurşunlu Höyük, Marmaracık Höyük, Üyecek Höyük gibi adlarla tespit edilen höyüklerde ise yerleşimin M.Ö. 6500'lere kadar indiğini dolayısıyla da günümüzden 8500 yıl öncesine kadar yerleşimin var olduğunu söyleyebiliriz. Bu verilere baktığımızda günümüz şehir

merkezinde yerleşimin çok daha sonraları ortaya çıktığını ifade etmek doğru olacaktır (Taş, 2015:334; Çiftçi, 2021:110-111).

Tarihî süreç içerisinde I. Prusias'tan sonra Pontus kralı Mithrades'in Romalılarca mağlup edilmesinden sonra Nicomedia'ya bağlansa da Roma imparatorluğunun parçalanması ile Doğu Roma hâkimiyetindeki şehirlerden biri hâline gelmiş; daha sonra birçok kez Müslüman-Arap ordularının ve daha sonra da Türklerin saldırısına maruz kalmış, Anadolu Fatihi olarak anılan Süleyman Şah tarafından 1080 yılında fethedilmiştir. Ancak 1107 yılında I. Kılıçarslan'ın ölümünden sonra şehzadeler arasında çıkan mücadeleler sonucunda şehrin Türklerin hakimiyetinden çıktığı tahmin edilmektedir. Böylece şehrin Osmanlıların faaliyet gösterdiği döneme kadar Bizans yönetiminde kaldığını söylemek mümkündür.

Ardından 1308'de diğer tekfurlarla ittifak kurarak Osmanlı kuvvetlerini Dinboz Geçidi'nde durdurmak isteyen Bursa tekfurunun mağlup edilmesinden sonra Osman Bey tarafından kuşatma altına alınan şehir, 6 Nisan 1326'da Osmanlılara teslim edilmiştir. Fetihten sonra inşa faaliyetleriyle yeni bir çehre kazanmaya başlayan şehre, her taraftan ahali nakli yapılmış ve gelişmesi desteklenmiştir (İnalcık, 1992: 445-447).

Osmanlı Devleti'nin idaresine geçmesinin ardından şehir hızla gelişmeye ve teşkilatlanmaya başlamış; 1327'de Orhan Gazi devrinde ilk para Bursa'da basılmış ve ilk anıtlar da bu devirde yapılmıştır. Özellikle Yıldırım Bayezid devrinde en görkemli zamanını yaşayan Bursa'da Ulucami, Yıldırım Cami, medrese, okul, Darüşşifa, hamam, Ebu İshak Camii gibi ilk ve önemli yapıların yaptırıldığı; ve yeniliklerin Cumhuriyet dönemine kadar hız kesmeden devam ettiği bilinmektedir (Baykal, 1993:15-18; Cengiz ve Kaplanoğlu, 2010:159-167).

1.2. BURSA İLİNİN NÜFUSU VE ETNİK YAPISI

Bursa ili kuruluşundan bu yana göç alması ile âdeta bir göçler kentidir. Bursa'nın nüfusunun çoğunluğu Türklerden önce Tyni'ler, daha sonra Türkler, 15. yüzyıl Celalî isyanları sırasında Anadolu'dan gelenler, 1877-78 yıllarında Osmanlı-Rus savaşı

sonrasında “93 göçmenleri” olarak anılan ve vatanlarından edilen Rumeli-Kafkasya’dan gelen Müslümanlar, 1912 yılında Balkan Savaşı sonrasında işgal altında kalan bölgedeki Türkler, 1950’lerin başından itibaren balkanlardan göç etmek zorunda bırakılan Türkler ve 1970’li yıllardan başlayarak kurulan sanayi tesislerinde çalışmak üzere Doğu Anadolu’dan gelenler olmak üzere göçmenlerden oluşmaktadır (Cengiz ve Kaplanoğlu, 2010: 111-113).

Günümüzde Türkiye’nin en gelişmiş illerinden biri olan Bursa, göçler ve özellikle 1960 ve 1970’li yıllardaki sanayinin gelişimi ile birlikte toplumsal, kültürel yaşam ve içerik yönünden de oldukça zenginleşmiş ve değişmiştir (Taş, 2002: 31).

TÜİK 6 Şubat 2024 yılı verilerine göre Bursa ili toplam nüfusunun 3.194.720 oluşuyla ülkemizin nüfus yoğunluğu bakımından dördüncü büyük kentidir. Bursa’nın ilçelerine göre nüfus dağılımı şu şekildedir:

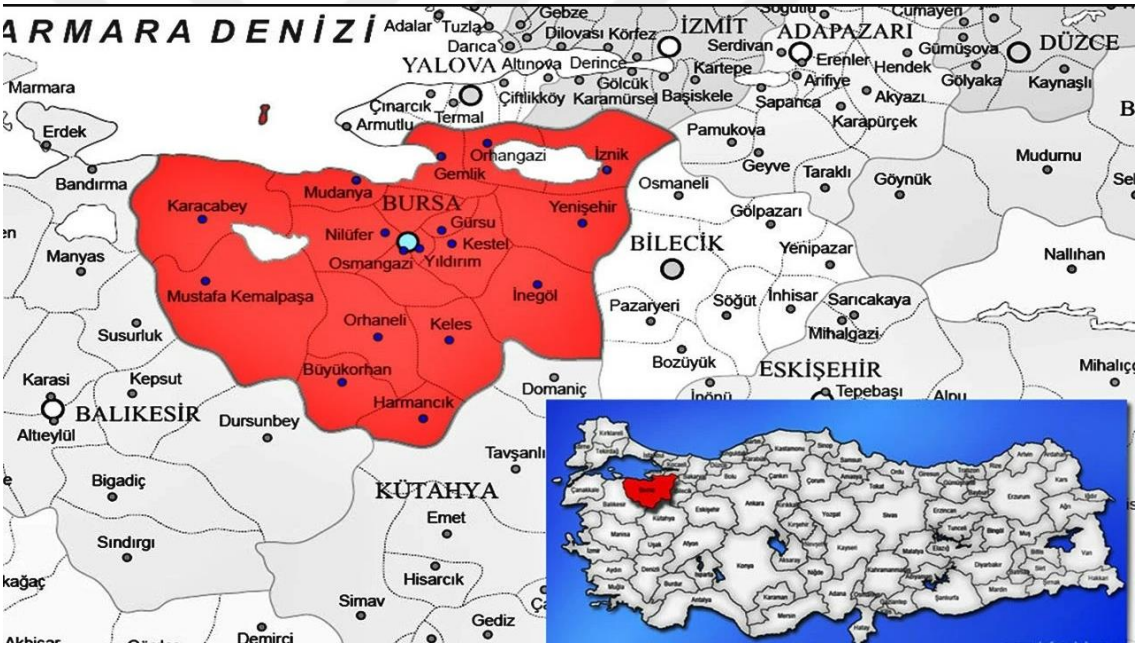
2023 yılı sonunda Bursa ili ve ilçelerinin yerleşim yeri ve nüfusla ilgili sayısal bilgileri							
İlçe	Nüfus 2022	Nüfus 2023	Fark	Nüfus Artışı %	Mah.Say.	Alanı km²[5]	Yoğunluk
Büyükorhan	8.940	10.325	1.385	**14,40**	43	505	20
Gemlik	120.245	122.171	1.926	1,59	35	401	305
Gürsu	102.601	103.770	1.169	1,13	16	106	979
Harmancık	5.979	6.334	355	5,77	31	400	16
İnegöl	294.485	299.203	4.718	1,59	116	1118	268
İznik	44.236	44.988	752	1,69	46	753	60
Karacabey	84.907	85.765	858	1,01	85	1158	74
Keles	10.955	11.321	366	3,29	42	617	18
Kestel	74.109	75.954	1.845	2,46	36	396	192
Mudanya	108.011	109.964	1.953	1,79	47	369	298
Mustafakemalpaşa	102.284	103.944	1.660	1,61	131	1641	63
Nilüfer	536.365	543.934	7.569	1,40	64	552	985
Orhaneli	18.543	19.527	984	5,17	61	838	23
Orhangazi	81.110	81.862	752	0,92	31	506	162
Osmangazi	891.250	**885.273**	-5.977	***-0,67***	137	621	1426
Yenişehir	54.844	55.745	901	1,63	71	720	77
Yıldırım	655.856	654.491	-1.365	-0,21	69	110	**5950**
Bursa	**3.194.720**	**3.214.571**	**19.851**	**0,62**	**1.061**	**10.811**	**297**

Tablo 2: TÜİK 6 Şubat 2024 Tarihli Bursa Nüfusu Verileri (URL. 2.)

Bursa geçmişten günümüze aldığı göçler ile kendisine yeni bir kültürel yapı oluşturmuş ve göç aldığı milletlerden de izler barındıran yeni oluşumlar içermekte olan kültürlerin kesişim noktası olmuş ve bunu başarıyla günümüze kadar sürdürmüştür (Taş, 2009: 98).

1.3. BURSA İLİNİN COĞRAFİ VE İKLİM ÖZELLİKLERİ

40 derece boylam ve 28 – 30 derece enlem daireleri arasında Marmara Denizi'nin güneydoğusunda yer alan Bursa ili doğuda Bilecik, Adapazarı, kuzeyde Kocaeli, Yalova, İstanbul ve Marmara Denizi, güneyde Kütahya, batıda Balıkesir illeri ile komşudur (Birgül ve Çanaklı, 2009:17).

Harita 2: Türkiye Atlasında Bursa İli, İlçeleri ve Komşu İlleri (URL. 3.)

Bursa ilinin yüzölçümü, 13.156 km²'dir. Sahil kısmı Marmara Denizi'nin güney kısmında bulunmaktadır ve doğudan batıya 73 mil uzunluğundadır (Birgül ve Çanaklı, 2009:17-24).

Bursa, genelde ılıman bir iklime sahiptir. Ancak, iklim bölgelere göre de değişiklik göstermektedir. Kuzeyde Marmara Denizi'nin yumuşak ve ılık iklimine karşılık güneyde Uludağ'ın sert iklimi ile karşılaşılmaktadır.

İlin en sıcak ayları Temmuz – Eylül, en soğuk ayları ise Şubat – Marttır. 52 yıllık gözlem süresi itibarı ile yıllık ortalama yağış miktarı 706 mm'dir. İlde ortalama nispi nem %69 civarındadır.

İlin yüzey şekilleri, birbirlerinden eşiklerle ayrılmış çöküntü alanlarıyla, dağlar halindedir. Çöküntü alanlarının başlıcalarını İznik ve Uluabat gölleriyle Yenişehir, Bursa ve İnegöl ovaları oluşturmaktadır.

Toplam yüzölçümü 10.819 km² olan Bursa ili topraklarının %17'sini ovalar oluşturmaktadır. İl sınırları dâhilinde Uluabat (134 km²) ve İznik (298 km²) gölleri bulunmaktadır.

İlin önemli akarsuları; Mustafakemalpaşa Çayı, Uludağ'ın güney yamaçlarından doğan ve yine Uludağ'dan kaynaklanan birçok küçük dere ile beslenen Nilüfer Çayı, Göksu Çayı, Koca Dere, Kara Dere, Aksu Deresi'dir.

Bursa ili topraklarının yaklaşık %35'ini dağlar kaplamaktadır. Dağlar genellikle doğu-batı yönünde uzanan sıradağlar şeklindedir. Bunlar; Orhangazi'nin batısından Gemlik Körfezi'nin batı ucunda bulunan Bozburun'a doğru uzanan Samanlı Dağları, Gemlik Körfezi'nin güney yüzünü kaplayan ve Bursa ovasını denizden ayıran Mudanya Dağları, İznik Gölü'nün güneyi ile Bursa ovasının kuzey kesimleri arasında yer alan Katırlı Dağları, Mudanya Dağları'nın uzantısı olan Karadağ ve Marmara Bölgesi'nin en yüksek dağı olan Uludağ'dır (2.543 m) (URL.4.).

1.4. BURSA İLİNİN EKONOMİK DURUMU

Bursa, tarih boyunca önemli ticaret ve sanayi merkezlerinin başında gelen şehirlerden birisidir. Şehir özellikle 15. yüzyılda ipek ve baharat ticaretinin merkezi hâline gelmiş (Vardar, Fidan vd., 2010: 9), ipeği birçok ülkeye ithal eder durumda bulunmaktadır. Sonraki yıllarda özellikle 1938 yılında Merinos Fabrikasının, Gemlik Suni İpek Fabrikasının, 1941 yılında kurulan Havluculuk Kooperatifi'nin, 1971 yılında Tofaş, Oyak Renault, Karsan gibi otomobil fabrikalarının kurulmasının ardından 1970'lerde ise Sifaş, Polien, Filament gibi iplik fabrikalarının kurulması ile sanayi şehrine dönüşmüştür (Taş, 2002: 28).

Eskiden Bursa'daki başlıca endüstri faaliyeti olan ipekçilik ve ipek dokumacılığı günümüzde de devam etmekle beraber geçmişteki eski önemini yitirmiştir. Buna karşılık 1938'de açılan Merinos Fabrikası ile önem kazanmaya başlayan tekstil sanayi sonraları daha da çeşitlilik kazanarak (havluculuk vb.) ağırlıklı bir kol haline gelmiştir. Yakın dönemde ise otomotiv sanayi devreye girmiştir; dört otomobil fabrikasının yanı sıra karoser fabrika ve atölyeleriyle yedek parça, aksesuar, damper, römork vb. imal eden otomotiv yan sanayii kuruluşları da büyük ölçüde gelişmiştir. Bunların dışında gıda sanayi, konfeksiyonculuk ve bıçakçılık şehrin ekonomik yapısında önemli bir paya sahiptir. Bursa'daki sanayinin gelişmesi, Türkiye'de ilk organize sanayi bölgesinin bu şehirde kurulmasına sebep olmuştur (Seyhan, 1992: 450-451).

Şehir, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası 2023 yılı verilerine göre ise raylı sistemler, havacılık, savunma sanayii gibi alanlarda öne çıkan gelişmiş imalat sanayi ile küresel bir çekim konumundadır (URL.5.).

2. ÇOCUK VE OYUN DOSTU KENT OLARAK BURSA İLİNİN KÜLTÜREL BELLEK AKTARIMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Kent, sürekli toplumsal gelişme gösteren ve toplumun, yerleşme, barınma, gidiş geliş, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi gereksinimlerinin karşılandığı, az kişinin tarımsal uğraşlarda bulunduğu, köylere nazaran nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme alanları olarak tanımlamaktadır (Keleş, 1998: 75).

Günümüzde dünya nüfusunun yaklaşık olarak yarısı, Türkiye'deki nüfusun %77'si kentsel alanlarda yaşamaktadır (URL.6.). Bu oran içerisinde çocuklar ise sayısı azımsanmayacak kadar fazla grubu temsil etmektedir. Dolayısıyla çeşitli kentsel düzenlemelerde varlığı en çok göz önünde bulundurulması gereken kişiler olarak dikkat çekmektedir (Birol, 2009: 10).

Hızla gelişen sanayileşme ve sonrasında yaşanan köyden kente göç hareketlerinin yoğunlaşması, nüfus artışı, plansız ve hızlı kentleşme, habitat kayıpları, kentsel sıkışmışlık, açık ve yeşil alan eksikliği, artan trafik yoğunluğun gibi kentsel sorunların artması ebeveynlerin çocuklarının dış mekânda oyun oynamaları ve sağlıklı gelişimleri konusunda endişelerinin çoğalmasına yol açmıştır (Aydoğan ve İlke, 2016: 174).

Çünkü oyun yalnızca çocukların sağlığı için değil, içinde bulunduğu kültür ürünleri açısından da oldukça önemli bir kavramdır. Oyun çocuklar tarafından genellikle kendinden önceki kuşaklardan öğrenilerek kültürel belleği içinde barındıran ancak sürekli yeniden üretilmesiyle ve yenilenmesiyle de kültürel belleğin devamlılığı noktasında önemli rol oynayan kavramlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Aygün Cengiz, 1996: 7).

Oyunların unutulması ile birlikte kültürün unutulması konusunda endişelerin de artması sonucunda çocuk oyunları ile ilgili yapılan etkinlik alanlarının çoğaltılması ve çocuklara tanınan oyun hakkının da dahil olmak üzere haklarının iadesi amacıyla UNICEF tarafından 1996 yılında düzenlenen Habitat II konferansında "Çocuk Dostu Kent" kavramı ilk defa hayatımıza girmiş (URL.7.) ve "BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede belirtildiği gibi çocuk haklarını yerine getirmeyi taahhüt eden bir şehir, topluluk veya yerel yönetim sistemidir." şeklinde tanımlanmıştır (Riggio, 2002).

Ülkemizde Çocuk Dostu Kent çalışmaları, UNICEF ve İçişleri Bakanlığı ve İller İdaresi iş birliği ile 12 pilot şehirde (Sivas, Uşak, Gaziantep, Kırşehir, Karaman, Antalya, Kayseri, Erzincan, Konya, Tekirdağ, Bursa, Trabzon) sürdürülmektedir.

Bursa'da Çocuk Dostu Kentler kategorisinde bulunan nadir pilot illerden birisidir. Bu yönüyle kültürel belleğimizi içerisinde barındıran ve günümüz ile harmanlayan oyun alanları ve etkinlikleri ile hem kültürel bellek aktarımında sürdürülebilirliğin sağlanması hem de çocuk haklarının gözetilmesi amacıyla şu özellikleri taşımaktadır:

2.1. BURSA'DA ÇOCUK OYUN ALANLARI

Çocuk oyunları içerisinde sosyalleşme, sağlık, eğlenme gibi çocuk haklarını barındırmaktadır. Çocuk Dostu Şehir yönetimleri ise bu hakları korumak amacıyla çocuklara oyun alanlarının tanınmasıyla yükümlüdür.[4] Bursa'nın hemen hemen her ilçesinde çocuk oyun alanı bulundurmak amacıyla 2014 yılında Büyükşehir Belediyesi Meclisinin verdiği karara göre 10.000 metrekare ve üzere alanlarda çocuk parkları yapmak üzere Büyükşehir Belediyelerini, bu büyüklüğün altındaki alanlarda ise ilçe belediyelerini sorumlu tutmuştur. Bursa Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Şube Müdürlüğü 2024 yılı verilerine göre Bursa'da bulunan çocuk parklarının ilçelere göre dağılımı şu şekildedir:

Osmangazi ilçesinde 23; Yıldırım ilçesinde 21; Nilüfer ilçesinde 12; İnegöl ilçesinde 4; Mudanya ilçesinde 2; Gemlik ilçesinde 2; Orhangazi ilçesinde 2; Kestel ilçesinde 2; Yenişehir ilçesinde 1; İznik ilçesinde 1 büyük çocuk oyun parkı ile ilçe belediyelerine bağlı çok sayıda çocuk parkı bulunmaktadır (Bursa Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Şube Müdürlüğü 2024 Verileri).

2.2. BURSA ÇOCUK MECLİSİ

Bursa'da çocukların kent yönetimine aktif olarak katılmaları, kendileri ve kentle ilgili sorunlarının çözümünde rol almaları ve çocukların yönetime katılmasında kurumsallaşmayı sağlamak amacıyla çocukların ve çocuklarla ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve ilköğretim okulları temsilcilerinin oluşturduğu Bursa Çocuk Meclisi bulunmaktadır (URL.8.).

[4] Ayrıntılı bilgi için bkz. RİGGİO, E. (2002). "Child friendly cities: good governance in the best interests of the child". *Environment&Urbanization,* Vol 14, No 2.

Fotoğraf 1: Bursa Kent Konseyi Çocuk Meclisi (URL. 9.)

2.3. BURSA'DA DÜZENLENEN ÇOCUK OYUN ETKİNLİKLERİ

Bursa çocuk oyunları üzerine düzenlenen şenlik ve etkinlikler yönünden oldukça zengin bir şehirdir. Bursa'da düzenlenen başlıca çocuk oyunu etkinlikleri şu şekildedir:

2.3.1. Sokak Oyunları Şenlikleri

Bursa Müzeler Şube Müdürlüğü tarafından, unutulmaya yüz tutmuş sokak oyunlarını günümüz çocuklarına hatırlatmak amacıyla 2007 yılından bu yana 16 "Sokak Oyunları Şenliği" düzenlemiştir. Şenlikte çocuklara "7 kiremit, çatlak patlak, deve cüce, yağ satarım bal satarım, kutu kutu pense, kuyruk kapmaca" gibi geleneksel çocuk oyunlarının oynanışının yanında, "kağıt uçak, kağıt tuzluk, tüf tüf, fırfır" gibi geleneksel çocuk oyuncaklarının yapımına yer verilmiş, ayrıca eskiden bakkallarda satılan çocuk oyuncakları çocuklara tanıtılmıştır (URL.10.).

Fotoğraf 2: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Kuyruk Kapmaca Oyunu Oynayan Çocuklar

Fotoğraf 3: Bursa Sokak Oyunları Şenliği 7 Kiremit Oyunu Oynayan Çocuklar

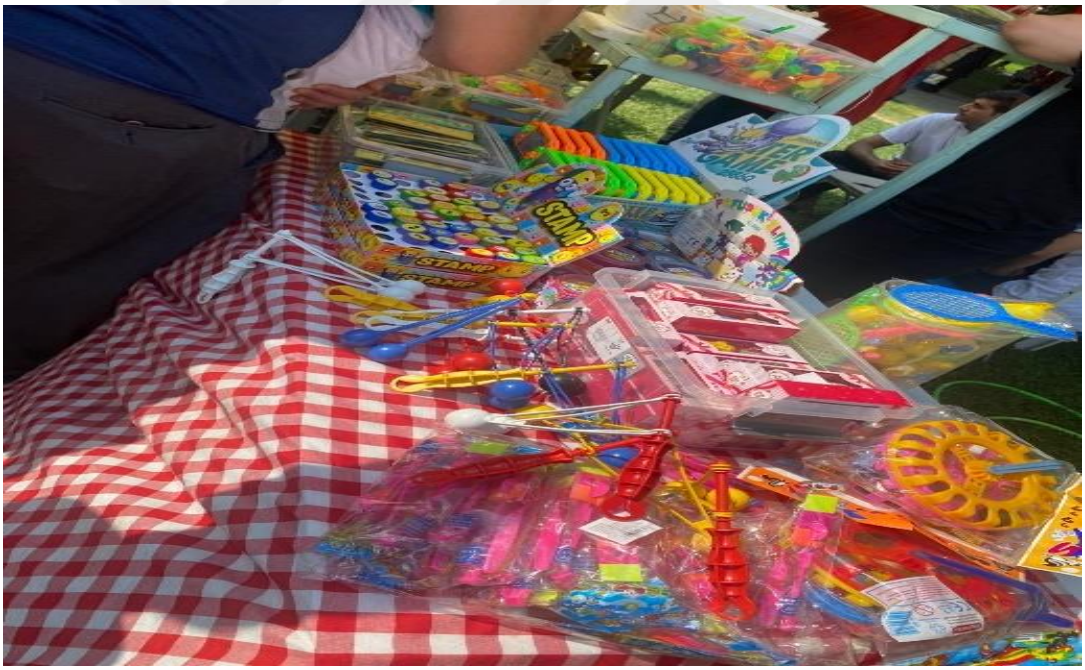
Fotoğraf 4: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Yağ Satarım Bal Satarım Oyunu Oynayan Çocuklar

Fotoğraf 5: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Çivi Kale Oyunu Oynayan Çocuklar

Fotoğraf 6: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Kağıt Uçak/Sıçancık Yapan Çocuklar

Fotoğraf 7: Bursa Sokak Oyunları Şenliği Nostaljik Oyuncaklar

2.3.2. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenlikleri

Bursa'da çocuklar için düzenlenen ve içerisinde çocuk oyunlarına yer verilen bir diğer etkinlik de 2019 yılının eylül ayından itibaren her sene düzenlenen geçtiğimiz sene beşincisi gerçekleştirilen "Büyükşehir Çocuk Şenliği" etkinliğidir. Bu etkinlikte de

nostaljik sokak oyunları adı altında geleneksel oyunlar çocuklara öğretilmiştir. Aynı etkinlikte modern çocuk parkurlarına da yer verilmiştir (URL.11.).

Fotoğraf 8: 5. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenliği Alanı

Fotoğraf 9: 5. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenliği Çocuk Oyuncak Yapımı Alanları

Fotoğraf 10: 5. Bursa Büyükşehir Çocuk Şenliği Modern Çocuk Oyun Alanı İtfaiyecilik Oyunu

2.3.3. 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği

2022 yılının temmuz ayında Bursa'da düzenlenen "5. Türk Dünyası Ata Sporları Şenliğinde" geleneksel Türk çocuk oyunlarına yer verilerek çocuk oyun alanı oluşturulmuş; oyun alanında geleneksel spor oyunlarına da yer verilmiştir.

Fotoğraf 11: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Nostaljik Dönme Dolap Oyuncağı

Fotoğraf 12: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Mangala Oyunu Oynayan Çocuklar

Fotoğraf 13: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Mas Güreşi Alanı

Fotoğraf 14: 5.Türk Dünyası Ata Sporları Şenliği Modern Çocuk Oyun ve Tırmanma Alanı

2.3.4. 4. Dünya Göçebe Oyunları Etkinliği

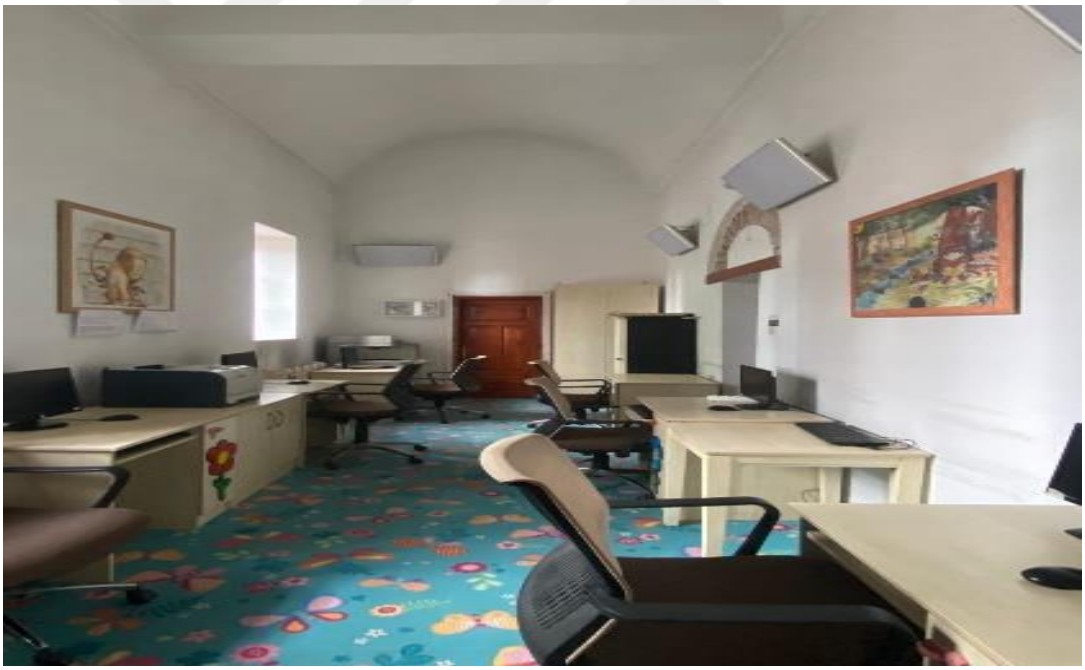
Aynı yıl yine şehrimizde "4. Dünya Göçebe Oyunları" etkinliği düzenlenmiştir. Etkinlikte "topaç oyunu, mas güreşi, aşık oyunu, mangala oyunu, peçiç oyunu vb." Türk dünyasında ortak olarak oynanan geleneksel çocuk oyunları tanıtılmış ziyaretçilerin de bu oyunlara katılması sağlanmıştır.

2.4. BURSA'DA ÇOCUK VE OYUNCAK KÜTÜPHANELERİ

Bursa, çocuk kütüphanesi ve oyuncak kütüphanesi bulunan şanslı şehirlerden birisidir. Bursa'nın Osmangazi ilçesi Kavaklı Mahallesinde bulunan kütüphane, maddi olarak kitap, internet ve oyuncak erişiminde dezavantaj yaşayan çocuklara fayda sağlamak; çocuklara okuma alışkanlığı ve kitap sevgisi aşılamak amacıyla 2012 yılında kurulmuştur. Kütüphane günümüzde içerisinde çeşitli atölyeler düzenlenerek faaliyet göstermeye devam etmektir.

Fotoğraf 15: Lala Şahin Paşa Çocuk Kütüphanesi (1. Bölüm)

Fotoğraf 16: Lala Şahin Paşa Çocuk Kütüphanesi (2. Bölüm)

Fotoğraf 17: Lala Şahin Paşa Çocuk Kütüphanesi (3. Bölüm)

Bursa ilinin Osmangazi ilçesine bağlı Alipaşa Mahallesinde ise "Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi" bulunmaktadır. 0-12 yaş aralığındaki çocukları oyuncakla tanıştırmak, düzenlenen atölyeler ile gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kurulmuş olan kütüphane, haftalık yaklaşık olarak 2.900 ziyaretçi ağırlamaktadır. Yalnızca oyuncakların değil kitapların da bulunduğu kütüphanede oyuncaklar 0-7 yaş ve 8-12 yaş olarak tasnif edilmiştir. Büyük yaş grubunda daha çok kutu ve zekâ oyunlarına yer verilirken; küçük yaş grubunda ise daha büyük oyuncaklara yer verilmiştir.

Fotoğraf 18: Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi 0-7 Yaş Çocuk Oyuncakları

Fotoğraf 19: Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi Çocuk Atölyesi

Fotoğraf 20: Ali Paşa Oyuncak Kütüphanesi 8-12 Yaş Oyuncakları

2.5. BURSA OYUNCAK MÜZESİ

Bursa günümüzde popüler hâle gelen oyuncak müzesine de ev sahipliği yapmaktadır. Müze Derya ve Yiğit Kiremitçi tarafından dünyanın ve ülkemizin birçok yerinden derlenen ve en eskisi yaklaşık 200 yaşında olan bir oyuncak koleksiyonunu içermektedir. Günümüz çocuklarının geçmişte oynanan geleneksel çocuk oyuncaklarını gözlemlemesi ve atölyeleri ile sanat faaliyetlerinin gelişimine yardımcı olmak amacıyla kurulmuştur.

Fotoğraf 21: Bursa Oyuncak Müzesi Binası

Fotoğraf 22: Bursa Oyuncak Müzesi Giriş Bölümü

Fotoğraf 23: Bursa Oyuncak Müzesi Bursa'ya Ait Oyuncaklar

Fotoğraf 24: Bursa Oyuncak Müzesi 1980'li Yıllarda Popüler Olan Fatoş Bebek Markasına Ait Oyuncaklar

3. ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ TÜRKİYE'DE VE BURSA'DA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Geçmişten günümüze çocuk oyunları birçok disiplin tarafından içinde bulunduğu araştırma alanının gereksinimlerine göre farklı şekillerde ele alınmış ve incelenmiştir. Bu disiplinlerden halk bilimi çalışmalarının içerisinde yer alan çocuk oyunları, 19. yüzyılın sonundan itibaren çalışılmaya başlanmış, 20. yüzyılda "çocuk folkloru" teriminin kullanılmaya başlanması ile birlikte bu alanda üzerine çalışılan temel kavramlardan biri hâline gelmiştir.

Başlangıçta çocuk oyunları ve oyuncakları ile ilgili yapılan çalışmalar derleme niteliğinde olup, zaman içerisinde araştırmacıların elde ettikleri bilgileri yorumlamasıyla birlikte bilimsel nitelikte çalışmalar ortaya çıkmıştır.

İçinde bulunduğu kültürün özellikleri ile şekillenerek değişim ve gelişimini sürdüren en önemli türlerden biri olan çocuk oyunları ile ilgili çalışmalar günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle birlikte dijital alana da yönelmiş ve bu alanda da birçok çalışma yapılmıştır.

Bu çalışmada, çocuk oyunları ile ilgili belli başlı yapılmış temel araştırma ve çalışmalara yer verilmiştir. Çocuk oyunları ile ilgili ülkemizde ve Bursa'da yapılan başlıca çalışmalar şunlardır:

3.1. TÜRKİYE'DE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1.1. Kitaplar

Yusuf Ziya DEMİRCİOĞLU (1934), **Anadolu'da Eski Çocuk Oyunları**, Milli Mecmua Matbaası, İstanbul. Bu eser, ülkemizde çocuk oyunları ile ilgili ilk derleme çalışması niteliğindeki kitaptır. Eserde, Muğla ilinin Ula yöresine ait; Üç dede, imam kunduz, aşık, elem büllem, bodda, çelik, uzun eşek, üstten atlamaca, evcik, ad komaca, esir almaca, eşim-eşim, ahçı, biccil, kör çepiş, komşu-komşu, papuç almaca, sekmece

çubuk, sinlenmecik, evlidâli, aydede, alaylar-bulaylar, çamur, uluma yahut nokta, çıngıdak, çakmaklı, kök, gelin, fal, hamam evi, hacıya mı, hocaya mı, gökte ne var, kızgın taş, kadı çevuş, yuvarlamaca, gestenkerecik, koz,payam oyunları, kozalak, kim vurdu, kaç çatal, kızıştı, kazık atmaca, keme çekti, mamış, metelik döndürme, mık, patlangaç, samut, tuttum direk, yüzük, yağ satarım bal satarım, yol göstermece, yattı kalktı, zembilli zümbüllü, bunun adı ne?, çukur, binmece eşek ahçı, ak karakuşun yavrusu ve demirci oyunları yer almaktadır.

Pertev Naili BORATAV (1945), **Folklor ve Edebiyat II**, BilgeSu Yayıncılık, Ankara. Bu eserin dördüncü bölümünde türkülü çocuk oyunlarımız başlığında çocuk oyunlarına yer verilmiştir. Çocuk oyunlarında tekerlemelerin türkülerden farklı olduğu, ezgisi, söyleniliş zamana göre yorumlandığı vurgulanmıştır. Bu bölümde çocuk oyunlarındaki sözel dokunun türkülerden farklı olduğu belirtilmiş; söylenildiği yere, zamana ve oyundaki söyleniş amacına göre bunların tekerleme adını da alabileceği üzerinde durulmuştur.

Pertev Naili BORATAV (1973), **100 Soruda Türk Folkloru (İnanışlar, Töre ve Törenler, Oyunlar)**, BilgeSu Yayıncılık, Ankara. Giriş, beş bölüm ve sonuç kısımlarından oluşan bu eserin beşinci bölümünde oyun konusuna yer verilmiştir. "Burada "oyun" deyimi ile ne anlamak gerek? Oyunlar nasıl kümelenir? Yalnız çocuklara özgü oyunlar hangileridir? Rastlantı-talih ve kader-kumar oyunları ile niyet ve fal oyunlarının ortak ve ayrı nitelikleri nelerdir? "Büyülük" ve "törelik" deyimleri hangi oyunları gösterir. Vücut becerisine ve gücüne dayanan oyunların başlıca nitelikleri ve çeşitleri nelerdir? Sporlarla geleneklik oyunların ilişkileri var mıdır? Zihin becerisine, zekâ gücüne dayanan oyunlar hangileridir? Katışımlı oyunlar hangileridir? Katışım tipleri nasıl olur? Oyuncak nedir? Oyun araştırmalarının ve incelemelerinin önemi nereden geliyor?" olmak üzere on sorunun cevabı üzerinden çocuk oyunun nitelikleri değerlendirilmiştir.

Metin AND (1974), **Oyun ve Bügü Türk Kültüründe Oyun Kavramı**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul. Bu eser, giriş, Anadolu köylü oyunlarından örnekler, sondeyiş bölümü olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde oyun kavramına yer

verilmiş oyunların özellikle şamanların davranışları ile benzer yönleri üzerinde durulmuş, ardından ise oyunların eskiliği, yaygınlığı, söz-eylem-işlev özellikleri ve yapısal boyutlarına yer verilmiştir. İkinci kısımda ise Anadolu'da oyunları oluşturan etkenlere, oyun terimlerine, kullanılan araç-gereçler, oyuncaklar ve Anadolu'da oynanan oyunlara yer verilmiştir. Sondeyiş kısmında ise genel olarak kitapta verilmek istenen bilgiler özetlenmiştir.

Sedat Veyis ÖRNEK (1977), **Türk Halk bilimi**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara. Bu eserde, Halk bilimi literatürü içerisinde ilk defa "çocuk" konusuna yer verilerek daha sonra yapılacak çalışmaların çocuk folkloru olarak değerlendirilmesine öncü olunmuştur.

Sedat Veyis ÖRNEK (1979), **Geleneksel Kültürümüzde Çocuk**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara. Halk bilimi çalışmaları içerisinde müstakil bir konu olarak çocuğun ele alındığı bu eserde, doğum öncesinden başlayarak askerlik çağına gelene kadar çocuk ile ilgili inanç ve uygulamalara yer verilmiştir. Eserin onuncu bölümünde çocuk oyunlarının ve oyunlarda kullanılan malzemelerin adlarına ve 16 örnek oyuna yer verilmiştir

Mevlüt ÖZHAN (1990), **Çocuk Oyunlarımız**, Feryal Matbaası, Ankara. Türkiye'nin çocuk oyunları yönünden ne kadar zengin olduğunu göstermek amacıyla yazılan bu eser, kısaltmalar, giriş, oyun tekerlemeleri, oyunlar, dizinler ve kaynakça olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır. Eserin giriş kısmında çocuklarda çok küçük yaşlardan itibaren gelişmeye başlayan oyunun gerçekleşmesi için mekân, oyuncu ve araç gereç gibi temel araç-gereçlere ihtiyaç duyulduğu ve zamanla çevre koşulları ile değişime girdiği gibi konulara değinilmiştir. Kitabın tekerlemeler kısmında 45 tekerlemeye yer verilirken oyunlar kısmında da 76 oyuna yer verilmiştir.

Musa BARAN (1993), **Çocuk Oyunlarımız**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara. Bu eser, derleme niteliğinde olup, yayımlandığı dönemde çocuklara oyun rehberliği yapabilmek amacıyla yayımlanmıştır.

Mevlüt ÖZHAN (1997), **Türkiye'de Çocuk Oyunları Kültürü**, Feryal Matbaası, Ankara. Çalışmada öncelikle oyun kavramı, oyunun tarihi, tanımı ve sınıflandırılmalarına yer verilmiş ardından çocuğun gelişimi üzerinde etkili olan çevre, teknolojik gelişmeler ve eğitim konularından bahsedilmiştir. Ardından ise çocukların oyun oynaması ile ilgili inançlara değinilmiş ve oyunun kısımları hakkında bilgiler verilmiştir.

Bekir ONUR ve Neslihan GÜNEY (2002), **Türkiye'de Çocuk Oyunları: Derlemeler**, Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara. Bu eserde, Türkiye'nin birçok ilinden oyun derlemelerine yer verilmiş olup derlendiği şehirlere göre çocuk oyunları tasnif edilmiştir.

M. Öcal OĞUZ ve Petek ERSOY (2005), **Türkiye'de 2004 Yılında Yaşayan Geleneksel Çocuk Oyunları**, Gazi Üniversitesi THBMER Yayınları, Ankara. Prof. Dr. M. Öcal Oğuz'un Ön sözü ile başlayan bu eser, Türkiye'nin farklı bölgelerinden 2004 yılında derlenmiş 114 farklı oyundan oluşmaktadır. Derlenen oyunlar kullanılan oyun malzemelerine göre tasnif edilerek aktarılmıştır. Eserin içerisinde Bursa'dan derlenmiş olan hımbıl oyunu da yer almaktadır.

M. Öcal OĞUZ VE Dilek BEDEN (2006), **2005 Yılında Çorum'da Yaşayan Geleneksel Çocuk Oyunları**, Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Halk bilimi Topluluğu Yayını, Ankara. Bu eser, günümüzde oyun oynama vaktini bilgisayar karşısında geçiren çocuklara, geleneksel çocuk oyunları hakkında bilgi sunma ve bunlardan çağdaş kentin oyun alanlarına taşınabilir olanlarını yeniden görmelerini sağlamak amacıyla 2005-2006 öğretim yılında Hitit Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü birinci sınıf öğrencilerinin "Türk Halk Edebiyatı" dersi için yürüttükleri derleme çalışmasına dayanmaktadır. Eserde Çorum yöresinden derlenmiş olan 36 farklı oyun, kullanılan malzemelerine göre tasnif edilerek aktarılmıştır.

Bekir ONUR (2010), **Oyuncaklı Dünya Oyuncağın Toplumsal Tarihi**, İmge Kitabevi, Ankara. Dört ayrı bölümden oluşan bu eserde, çocuk oyunlarında kullanılan

oyuncakların tarih içerisindeki değişim süreci üzerinden toplumdaki çocukluk ve oyun kültürü kavramlarının değişim süreci aktarılmıştır.

Hacı Ali ÖZTURAN (2010), **Kahramanmaraş'ta Çocuk Oyunları**, Bayrak Matbaası, Kahramanmaraş. Bu eserde, 1950'li yıllarda Kahramanmaraş'ta oynanan çocuk oyunlarına yer verilmiştir. Kitap, içindekiler kısmı ve üç bölümden oluşmaktadır. İçindekiler kısmında betonlaşmanın ve elektronik aletlerin yaygınlaştığı Türkiye'de çocuk oyunlarımızın kaybolmadan kaydedilmesi amacıyla yazıldığı vurgulanmıştır. Toplam 92 oyun ve 4 ebenin belirlenmesi yöntemine yer verilen eserde Kahramanmaraş'tan derlenen oyunlar kullanılan malzeme ve oyunun oynandığı alana göre tasnif edilmiştir.

Handan Asûde Başal (2011), **Geçmişten Günümüze Türkiye'de Geleneksel Çocuk Oyunları**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul. Bu eserde, 2000-2009 yılları arasında ülkemizin 7 farklı bölgesinden derlenen toplam 260 oyun bulunmaktadır. Eserde Bursa yöresine ait 35 oyun bulunmaktadır.

Abdullah DOĞAN (2013), **Malatya Çocuk Oyunları**, Malatya Valiliği Malatya Kitaplığı Yayınları, İstanbul. Ön söz, üç ayrı bölüm ve oyun fotoğraflarına yer verilen bu eserin birinci bölümünde "Oyunlara Genel Bir Bakış" başlığı altında oyun kavramının tanımına, geleneksel oyun kavramına, oyunların sınıflandırılmasına ve farklı medeniyetleri içerisinde oyunun tarihi ve yerine, oyunların temel özellikleri ve çocuğun gelişimine etkilerine yer verilmiştir. İkinci bölümünde, Malatya'dan derlenmiş olan 281 çocuk oyunu ve oyunlara ait birer fotoğrafa yer verildikten sonra son bölümde ise, Malatya Çocuk oyunlarında bulunan tekerleme metinlerine yer verilmiştir.

Gonca ULUDAĞ ve Müzeyyen ALTUNBAY (2018), **Çocuk Üzerine Araştırmalar**, Astana Yayınları, Ankara. Bu eserin üçüncü ve dördüncü bölümlerinde çocuk oyunları konusuna yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, çocuk oyunları bağlamında çocuk ve oyun ilişkisi değerlendirilirken, dördüncü bölümde ise çocuk dostu kentlerde çocuğun hakkı olan çocuk oyun alanlarının çocuğa iade edilmesi konusu üzerinde durulmuştur.

Necati DEMİR (2019), **Anadolu'dan Türk Çocuk Oyunları**, H Yayınları, İstanbul. Bu eser, giriş, geleneksel Türk çocuk oyunları ve Türk çocuk oyunlarından seçmeler başlıkları altında üç bölümden oluşmaktadır. Ön söz bölümünde, 1985 yılından bu yana yapılan derlemelerin sonucunda bu eserin ortaya çıktığı belirtilmiş olup; giriş bölümünde geleneksel Türk çocuk oyunlarının çocuklar üzerindeki katkılarına, Türk çocuk oyunlarının tarihçesine, günümüz Türkiye'sinde çocuk oyunlarına, Batı kültüründe çocuk oyunlarına, çocuk oyunu çalışmalarına, çocuk oyunlarının eğitim ile ilişkisine, tüm dünyada çocuk oyunlarının temelde aynı becerileri çocuğa aktarmak amacıyla var olduğuna vurgu yapılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise Anadolu'nun farklı yerlerinden derlenmiş olan 100 oyun metnine yer verilmiştir.

T. Gül ŞENDİL (2020), **İnsan Yaşamında Oyunun Yeri**, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul. Editörlü bir kitap olan bu eser, ön söz, oyunun tarihçesi, çocukluğun tarihçesi, oyunun çocuk için önemi ve oyun türleri, oyun teorileri, gelişen dünyada değişen oyun ve çocuklar üzerine etkileri, farklı kültürlerde oyun, yetişkinlikte oyun olmak üzere sekiz bölümden oluşmaktadır. Eserde, çocuk oyunlarının yaşam içerisinde bir kavram olarak ne ifade ettiğinin ve ne gibi değişikliklere uğradığı gibi konulara değinilmiştir.

Erol ERDOĞAN (2023), **Oyun Kimin? Çocuk ve Oyuna Dair Toplumsal Bir Yüzleşme**, İz Yayıncılık, İstanbul. Kitabın hikâyesi, oyunun yeniden keşfi, oyunsuzlaşmanın yedi hâli, modern dönem oyun hurafeleri, devam eden çocuk oyun arkadaşlığı, dijital dönüşümde oyun, sonuç, analiz ve öneriler kısımları olmak üzere 7 bölümden oluşan bu eserde, oyunun zaman içerisinde değişim ve dönüşüm sürecindeki önyargıların yanlış olduğu ve bu yanlış algının zamanla günümüz çocuklarını yönlendirdiğini, aslında çocukların hâlâ geleneksel tarzda oyunları oynamayı daha fazla tercih ettikleri konularına değinilmiştir.

3.1.2. Tezler

3.1.2.1. Yüksek Lisans Tezleri

Serpil AYGÜN CENGİZ (1996), **Karadeniz Ereğlisi Örneğinde Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halk Bilimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışma, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde oyunun tanımına, temel öğelerine, kuramlarına ve oyun çalışmalarındaki sınıflandırmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise araştırma alanı tanıtılarak derlenen sözel ve sayısal bulgular aktarılmıştır.

Metin BAYRAK (1998), **Geleneksel Mahalli Çocuk Oyunları Tokat İli Örneği**, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde, çalışmanın amacından bahsedilmiştir. İkinci bölümde, oyun kavramının tanımına, sınıflandırılmasına ve tarihçesine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, materyal ve metod hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde alandan derlenen oyunlar sınıflandırılmış ve beşinci bölümde ise bulgular hakkında sonuç kısmı yazılmıştır.

Ebru TURGUT (2005), **Elazığ Çocuk Oyunlarının Halkbilimi Açısından İncelenmesi**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Çalışma, giriş, iki bölüm ve sonuç olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Giriş kısmında, oyun ve çocuk oyunu kavramlarının tanımına, alanın tanıtımına ve oyunların sınıflandırılması konularına değinilmiştir. Birinci bölümde, Elazığ çocuk oyunlarının yapısal özellikleri ve ortamla ilişkilerine değinilmiştir. İkinci bölümde ise, Elazığ'dan derlenmiş olan çocuk oyunlarında kullanılan malzemelere göre sınıflandırılarak yer verilmiştir.

Didem BAYAR ÇELEBİ (2007), **Türkiye ve Azerbaycan'daki Çocuk Oyunları ve Oyuncaklarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışmada, Türkiye ve Azerbaycan'da bulunan ortak çocuk oyunları ve

oyuncakları tespit edilmiş ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Çalışmada, Türkiye ve Azerbaycan'da oyuncağın gelişimi ve tarihî üzerine de bilgilere yer verilmiştir.

Pınar KAYAR (2008), **Van'ın Geleneksel Çocuk Oyunları ve Bu Oyunların Eğitsel Yönden İncelenmesi**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde, oyun ve çocuk oyunu kavramları üzerinde durulmuş ve çocuk oyunlarının eğitim, ruh sağlığı ve sosyal gelişim açısından önem ve işlevlerine yer verilmiştir. İkinci bölümde, kaynak kişi bilgileri ve Van yöresi çocuk oyunları hakkında bilgi verildikten sonra son bölümde ise bu oyunlar eğitsel açıdan değerlendirilmiştir.

Abdullah DOĞAN (2010), **Geleneksel Çocuk Oyunları Malatya İli Battalgazi İlçesi Örneği**, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırma yöntemi ve amacı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, Araştırma alanı olan Battalgazi ilçesi tanıtılmıştır. Üçüncü bölümde kavramsal çerçeve hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde ise, araştırma alanından derlenen 120 oyun metnine yer verilmiştir.

Nihal GÜMÜŞTAŞ (2010), **Geleneksel Çocuk Oyunlarından Çağdaş Eğitimde Yararlanılması**, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Grafik Tasarım Yüksek Lisans Programı. Bu çalışmada, oyun kavramının tanımı, tarihçesi, türleri, çocuk ve kültür ile ilişkisi aktarıldıktan sonra, çağdaş eğitimde bilgisayar ve internet kullanımı konuları hakkında bilgi verilmiş, ardından ise çağdaş bilgisayar oyunu tasarımlarının nasıl olması gerektiği geleneksel "yakan top" oyunu örneğinin bilgisayar ortamına aktarımı üzerinden açıklanmıştır.

Arzu TÖREN (2011), **Erzincan'dan Derlenen Çocuk Oyunlarının Çocuk Eğitimindeki Yeri**, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışmada çocuk, oyun ve eğitim ilişkisi çocuğun, fiziksel, sosyal, kültürel, psikolojik, dil, zihinsel ve eğitsel alanlar göz önünde

bulundurularak incelenmiştir. Ardından çocuk oyunlarının çocuklar üzerindeki eğitsel iletileri ve Türkçe öğretimindeki önemine de değinildikten sonra araştırma alanından derlenmiş olan oyunlar, 14 gruba ayrılarak eğitsel açıdan değerlendirilmiştir.

Gonca TOKUZ (2011), **Gaziantep Çocuk Oyunları Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme**, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Çalışma, altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, materyal ve yöntem hakkında bilgi verildikten sonra ikinci bölümde, çocukluk ve oyun kavramlarına ve bu alanda yapılan sınıflandırma çalışmalarına değinilmiştir. Ardından üçüncü bölümde, araştırma alanından derlenen oyunların yapısal özellikleri, dördüncü bölümde, bağlam ve işlevsel özellikleri incelenmiş, beşinci bölümde, oyun metinleri ve oyunlarda kullanılan oyuncaklara yer verilmiştir.

Işıl BEDİRHANOĞLU (2011), **İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Serbest Zamanlarında Oynadıkları Yöresel Çocuk Oyunları (Erzurum İli Örneği)**, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Öğrencilerin okul içerisindeki oyun alışkanlıklarının incelendiği bu tezde toplam 50 geleneksel oyun tespit edilmiştir.

Mehmet Fatih YILMAZ (2013), **Isparta Çocuk Oyunları**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, Giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, oyun kavramı, çocukluk dönemi, çocuk oyunlarının özellikleri, çocuk gelişimine etkileri ve yapılan sınıflandırma çalışmalarına yer verilmiştir. Birinci bölümünde, Isparta'dan derlenen oyunların yapısal özelliklerine yer verilmiştir. İkinci bölümde ise, oyun metinleri sınıflandırılmış şekilde aktarılmıştır.

Aliye Selnur ŞARMAN (2015), **Seferihisar Geleneksel Çocuk Oyunları ve Oyuncakları Üzerine Bir İnceleme**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışma, giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırma alanı olan Seferihisar hakkında bilgi verilmiş, oyun ve oyuncak kavramlarına değinilmiştir. Birinci bölümde, alandan derlenen oyunlar

sınıflandırılmış, oyunlarda kullanılan tekerlemelere yer verilmiştir. İkinci bölümde, derlenen oyunlar bağlam ve işlev özelliklerine göre değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde, Seferihisar'da oyunlarda kullanılan oyuncak malzemelerden bahsedilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise, alandan derlenmiş olan 50 oyun incelenmiştir.

Mehmet ÇOLAK (2015), **Adana Geleneksel Çocuk Oyunları**, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırma alanı ve yöntemi hakkında bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde, oyun kavramına değinilmiş ve çocuk oyunları üzerine yapılan çalışmalara yer verilmiştir. İkinci bölümde, Adana çocuk oyunları yapısal ve işlevsel olarak incelenmiştir. Üçüncü ve son bölümde ise Adana ilinden derlenen geleneksel çocuk oyunları kullanılan malzemelerine göre tasnif edilerek aktarılmıştır.

İbrahim CELAYİR (2015), **İlkokul Programı Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersinin İşlevselliğinin ve Geleneksel Çocuk Oyunlarının Uygulanabilirliğine Göre İncelenmesi**, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırmada geleneksel çocuk oyunları hakkında kavramsal çerçeve verildikten sonra ilkokul öğretmen ve öğrencilerinin geleneksel çocuk oyunları hakkında görüşlerine yer verilmiştir.

İlknur DEMİR (2015), **Niğde Geleneksel Çocuk Oyunları ve Halkbilimsel İncelemesi**, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde; araştırmanın önemi, örneklem, yöntem ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Birinci bölümde, oyun kavramı, tarihi ve yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, Niğde çocuk oyunları yapısal olarak incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise alandan derlenen çocuk oyunlarının metinleri tasnif edilerek aktarılmıştır.

Ümran Sinem KAVAS (2016), **Geleneksel Çocuk Oyunlarının Resim Sanatında Tematik Açıdan Değerlendirilmesi Antalya Örneği**, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, resim ve halk bilimi arakesitinde çocuk oyunları

değerlendirilmiştir. İkinci bölümde, Antalya geleneksel çocuk oyunları hakkında literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Üçüncü bölümde ise 10 geleneksel oyunun özgün resimlere uygulanışından örnekler aktarılmıştır.

Duru Özden GÜRBÜZ (2017), **Yapısal ve İşlevsel Açıdan Afyonkarahisar Çocuk Oyunları**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halk bilimi Ana Bilim Dalı Türk Halk bilimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında çalışmanın amacı, yöntemi, örneklemi ve sınırlılıkları hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde, araştırma alanı hakkında özelliklere değinilmiştir. İkinci bölümde, çocuk oyunları hakkında genel kavramlar yer almıştır. Üçüncü bölümde alandan derlenen oyunlar yapısal ve işlevsel açıdan incelenmiş, son bölümde ise oyun metinlerine yer verilmiştir.

Leyla YILMAZ (2017), **Ardahan'da Oyun ve Oyuncak**, Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışma, giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, oyun kavramı ve araştırma alanı hakkında genel bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde, alandan derlenmiş olan 128 oyun metni yer alırken; ikinci bölümde ise araştırma alanında oyunlarda kullanıldığı tespit edilen 27 oyuncağa yer verilmiştir.

Dilek KARĞIN (2018), **Şanlıurfa İli ve Çevresi Çocuk Oyunları**, Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, oyun kavramı, oyunda önemli olan unsurlar, saymacalar, kurallar, çocukluk dönemi ve oyun ilişkisi, oyunun özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, araştırma alanı hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise alandan derlenen oyunlar kullanılan oyun malzemelerine göre sınıflandırılarak verilmiştir.

Dilek İŞLER (2019), **Yaşayan Kültürel Miras Müzeciliği Kapsamında Türkiye'deki Oyun ve Oyuncak Müzelerinin Kültürel ve Eğitsel Boyutu**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk bilimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, yaşayan kültürel miras

unsurlarından bahsedilmesinin ardından oyun ve oyuncak kavramları, müzecilik ve yaşayan kültürel miras ilişkisi değerlendirilmiştir. İkinci bölümde, Türkiye'de bulunan oyuncak müzelerinin yapısal açıdan değerlendirilmesi hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise Türkiye'de oyun ve oyuncak müzelerinin kültürel, eğitsel, siyasi ve ekonomik özelliklerine değinilmiştir.

Nihat Arslan ERDEM (2019), **Artvin'de Çocuk Oyunları (Derleme, İnceleme, Tasnif)**, Artvin Çoruh Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, giriş ve dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmanın amacı ve kullanılacak yöntemler hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde, araştırma alanı ayrıntılı bir şekilde tanıtılmıştır. İkinci bölümde, oyun kavramı ve çocuk oyunları hakkında ülkemizde ve Artvin ilinde yapılan çalışmalara, çocuk oyunlarının sınıflandırılmasına ve kullanılan oyuncaklara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, Artvin çocuk oyunları, yapısal, bağlamsal ve işlevsel açıdan incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise Artvin çocuk oyunlarının metinlerine ve incelemelerine yer verilmiştir.

Sinan EKE (2021), **Gerede (Bolu) İlçesi Çocuk Oyunları**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma, dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırma alanı olan Gerede ilçesi hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, çocuk oyunları hakkında yapılmış çalışma ve araştırmalara değinilerek, oyunların kültürel değişimine ve çocuk gelişimi üzerine etkileri aktarılmıştır. Üçüncü bölümde, alandan derlenen 50 oyun metnine yer verilmiştir. Dördüncü bölümde ise Gerede ilçesi çocuk oyunları işlevsel halk bilimi kuramına göre incelenmiştir.

Ebru UNYUK (2022), **Geleneksel Türk Çocuk Oyunlarının Dijital Oyun Şeklinde Üretimlerinin Kültürel Bellek ve Netlore Bağlamında İncelenmesi**, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kültürel bellek ve oyun ilişkisi üzerinde durulmuş ardından geleneksel çocuk oyunlarının yapısal özellikleri ve yapılan sınıflandırma çalışmaları ile ilgili bilgi verilmiş, son olarak da

dijital oyunlara geçiş konusu üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, kültürel bellek bağlamında geleneksel çocuk oyunlarından dijital oyunlara geçiş süreci Nebi Özdemir tarafından oluşturulan Türk Çocuk Oyunları Kataloğundaki 284 oyunun dijital platformlara aktarılışı açısından incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise oyun endüstrisi değerlendirilerek gelenekselden dijital oyunlara kültürel bellek aktarımının sürdürülebilirliği üzerine bilgi verilmiştir.

Mine YILMAZ (2023), **Muğla Çocuk Oyunlarının Tasnifi ve Değerlendirilmesi**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Araştırma giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında, oyun, oyun kuramları, oyunun özellikleri ve oyun üzerine yapılmış çalışmalar, oyun ve müze, oyun tekerlemeleri hakkında bilgi verilmiştir. Birinci bölümde, Muğla çocuk oyunları işlevlerine göre sınıflandırılmıştır. İkinci bölümde ise Muğla çocuk oyunlarının değerlendirilmesine yer verilmiştir.

3.1.2.2. Doktora Tezleri

Nebi ÖZDEMİR (1997), **Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Çocuk Oyunlarının Halkbilimi Açısından İncelenmesi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi. Bu çalışmada, 1923-1996 yılları arasında Türkiye'de oynanan çocuk oyunları incelenmiştir. Çalışma, 2 cilt halinde yayımlanmış olup giriş kısmında oyun ve çocuk oyunu kavramlarına, dünyada ve Türkiye'de yapılan çocuk oyunu çalışmalarına ve sınıflandırmalara yer verilmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde, çocuk oyunlarının yapısı, bağlamı ve işlevleri hakkında bilgi verildikten sonra ikinci bölümde ise Türkiye'de derlenmiş olan 284 oyuna yer verilmiştir.

Eyüp BOZKURT (2017), **Çocuk Oyunları ile Değerler Eğitimi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi. Araştırmada öncelikle oyun kavramı, temel özellikleri ve kuramsal çerçeve aktarılmıştır. Oyunlar geleneksel oyunlar; sanal oyunlar, sınıf içi eğitsel oyunlar ve açık alan oyunları olarak tasnif edilmiştir. Ardından ise oyunların çocukların gelişim alanları üzerine ve değerler eğitimi üzerine etkilerine yer verilmiş ve bu etkiler araştırma süresince gözlemlenip sonuçları aktarılmıştır.

3.1.3. Makaleler

Necmettin SADAK (1914). **Oyun Nedir?**. Tedrisat Mecmuası, 24(4), 213-218. Bu çalışma , çocuk oyunları alanı ile ilgili yapılmış ilk çalışmalar arasında yer almakta olup çalışmada oyunların çocukların eğitimi üzerindeki faydaları üzerinde durulmuştur.

Bekir ONUR (1992). **Tarih boyunca oyunlar ve oyuncaklar**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 25(2), 365-386. Bu çalışmada, tarih öncesi zamanlardan itibaren oyun ve oyuncaklar üzerindeki değişim konusu ele alınmıştır.

Ayten EGEMEN, Özge YILMAZ ve İpek AKİL (2004). **Oyun, Oyuncak ve Çocuk**. ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 5(2), 39-42. Bu çalışmada, çocuğun hayatının önemli bir kısmını oluşturan oyun ve oyuncak kavramları ele alınmış, oyunların sınıflandırılması, oyunun çocuğa kattıkları, oyuncak seçiminin önemi gibi konulara değinilmiştir.

Gıyasettin AYTAŞ ve Başak UYSAL (2017). **Oyun Kavramı ve Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Değerlendirme**. MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C.15, S.1, ss.675-690. Bu çalışma, birçok disiplin içerisinde yer alan oyun kavramının tanımlanması ve sınıflandırılması noktasında uzlaşmaya varmak amacıyla yazılmıştır. Oyunların türleri hakkında yapılan sınıflandırmalara, oyunların eğitselliği ve yaratıcılık üzerindeki etkisine değinilen bu çalışmada, oyunlar hakkında sınıflandırma denemesi yapılmıştır.

Mustafa AÇA (2018). **Trabzon Yöresi Geleneksel Çocuk Oyunlarının Bazılarının Halkbilimsel İncelemesi**. Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi. C. 11, S.22, ss.49-67. Bu çalışmada, özellikle 1990'ların ortalarından itibaren bütüncül çalışmalara yönelinmesi sonucunda halk bilimi içerisinde çocuk folkloru çalışmalarına yönelimin arttığına vurgu yapılmıştır. Daha sonra çocuk oyunlarının halk bilimi içerisinde sınıflandırılma çalışmalarına da değinilmiş ve Trabzon yöresinden derlenmiş olan oyunlar kullanılan malzemelerine göre tasnif edilerek aktarılmıştır.

Zeynep KILIÇ ve Dilan BAYINDIR (2021). **Geçmişte Dış Mekânlarda Oynanan Anadolu Çocuk Oyunları**. İnternational Primary Educational Reserch Journal, 5(2), ss.140-151. Bu çalışmada, Türkiye'nin 35 farklı ilinden yaş ortalamaları 51.49 olan kaynak kişilerden derlenen 123 oyun örneği incelenmiştir. Bu oyunların 111'inin dış mekânlarda oynandığı tespit edilmiştir. Geçmişte dış mekanlarda oynanan oyunların günümüze göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nagihan ÇETİN (2022). **Kapsam ve Yöntem Çerçevesinde Türkiye'deki Çocuk Folkloru Çalışmaları**. Motif Akademi Halk bilimi Dergisi. C.15, S.40, ss.1174-1182. Bu çalışmada Türkiye'de çocuk folkloru çalışmalarının ne zaman başladığı ve günümüze kadar yapılan çocuk folkloru çalışmalarındaki yöntem yanlışlarına değinilerek yeni yapılacak çalışmalara ışık tutmak amaçlanmıştır.

3.2. BURSA'DA ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.2.1. Kitaplar

Dilek YILDIZ KARAKAŞ ve Alper RENGİİYİLER (Ed.) (2008), **Sokak Oyunları**, Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Bursa. Bu çalışmada, sokak oyunlarına yer verilmiştir.

Necmi GÜRSAKAL (Ed.) (2011), **Benimle Oynar mısın?,** Bursa Kültür A.Ş. Yayınları, Bursa. Bu eserde, Bursa'da yaşayan ancak Bursalı olmayan kaynak kişilere de yer verilmiş olup, eserin sonunda çocukların çizimi ile oyunlar anlatılmıştır.

Aziz ELBAS (Ed.) (2014), **Bursa Köylerinde Çocuk Oyunları ve Oyuncakları**, Bursa Kültür A.Ş. Yayınları, Bursa. Bu çalışmada, Bursa yöresinde 66 köyde oynanan çocuk oyunları derlenmiştir.

3.2.2. Tezler

Ezgi ŞAHİN SEVDİ (2015), **Bursa Keles İlçesi Kıranışıklar Köyü Halk Edebiyatı ve Folklor Ürünlerinin İncelenmesi**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk

Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Bu çalışmanın üçüncü bölümünde araştırma alanı olan Bursa'dan derlenmiş olan 17 çocuk oyununa yer verilmiştir.

3.2.3. Makaleler

Handan Asûde BAŞAL (2007). **Geçmiş Yıllarda Türkiye'de Çocuklar Tarafından Oynanan Çocuk Oyunları**. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.20, S.2, ss.243-266. Bu çalışmada, Türkiye'nin yedi bölgesinden rastgele seçilmiş olan üç ilden şuandaki orta yaş ve üstü yetişkinlerle görüşülerek 21 oyun derlenmiştir. Çalışmanın amacı değişen çağda geçmişteki oyunların unutulmadan gelecek nesillere aktarılabilmesini sağlamaktır. Araştırmada Bursa ilinden derlenmiş olan bir adet oyuna yer verilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

OYUN VE ÇOCUK OYUNU KAVRAMLARI İLE ÇOCUK OYUNLARININ İŞLEVLERİ, OYUNCAK KAVRAMI VE OYUNCAK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ, BURSA ÇOCUK OYUNCAKLARI VE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ SINIFLANDIRMALAR

1. OYUN VE ÇOCUK OYUNU KAVRAMI, ÇOCUK OYUNLARININ İŞLEVLERİ, OYUNCAK KAVRAMI VE OYUNCAK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ

1.1. OYUN VE ÇOCUK OYUNU KAVRAMLARI

Halk bilimi çalışmalarının tarihi içerisinde üretilen diğer çocuk kültürü yaratmalarından farklı olarak oyun, çocukların kendilerinin ürettiği en yaygın kültür ürünlerindendir (Onur, 2007: 79-80).

Oyun, uygarlıkların en başından günümüze kadar insan toplumlarının önemli arketipik faaliyetlerini içinde barındıran, kültüre nüfuz etmiş bir boyut olarak karşımıza çıkmaktadır (Huizinga Çev. 1945: 15). Bir milletin oynadığı oyunlara bakılarak, o milletin kültürü, yaşayış biçimi ve farklı zamanlardaki tarihsel gelişimleri tespit edilebilmektedir (Eroğlu ve Acun, 2020: 30). Bu özellik, pek çok antropoloğa kültür incelemeleri ve dağılımı noktasında yol göstermektedir (And, 1973: 307).

Oyun kelimesi etimolojik olarak incelendiğinde oy- kökünden gelip "çukur", "çukur açmak" anlamından genişlemeye uğrayarak "oynamak", "biriyle eğlenmek" anlamlarında kullanılmaktadır (Eyüboğlu, 1988: 244).

Doğan Kaya, Türk Halk Terimleri Sözlüğü'nde oyun kelimesini "Baksı/ Bakşı/ Bahşı/ Kam/ Şaman" anlamlarında kullanmaktadır (2007: 598). Metin And ise bu kelimenin o-fiilinin "ot, ilaç" ile birleştirilip şamanların hastalık yaratan kötü ruhlarla savaşta kullandıkları ilaç olabileceğini ve otacı (doktor, hekim) anlamına gelebileceğini ifade ederek Kaya'nın bu görüşünü desteklemektedir (2022: 36-38).

Hollandalı tarihçi Huizinga, pek çok dilde (Yunanca, Sanskritçe, Çince vb.) oyun kavramının bir kelime ile ifade edilemediğine dikkat çekmesine karşın; Nebi Özdemir "Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Çocuk Oyunlarının Halk bilimi Açısından İncelenmesi" adlı doktora tezinde kelimenin etimolojisi hakkındaki görüşlerin ne denli şaibeli olursa olsun Türkçede oyun kavramının yalnızca bir kelime olarak kullanılmış olmasının dilimizde anlamının oturmuş olduğunu göstermesi bakımından önemli olduğunu ifade etmektedir (1997: 1).

Diğer Türk lehçelerinde de oyun kelimesi; Azerbaycan, Özbek, Kırgız, Türkmen ve Uygur Türkçesinde "Oyun", Başkurt ve Tatar Türkçelerinde "Uyın, Uynav", Kazak Türkçesinde "Uyın, Uynışık" şeklinde kullanılmaktadır (Özdemir, 1997: 2).

Türk çocuk oyunlarının ne zamandan beri oynandıklarını bilmek mümkün değildir (Demir, 2019: 4). Ancak tarih içerisinde kelime ve kavram olarak oyun kelimesinin eskiliğini, ne kadar çeşitli anlamlarda kullanıldığını ve ne kadar önemli bir yer tuttuğunu Türk kültür tarihinin temel yazılı kaynaklarından hareketle gözlemlemek mümkündür:

Oyun Kelimesi,

> "XXIX. Bir kumarcı adam oğlunu adamlarını
> vumara vurarak tehlikeli oyunu alıp (kazanıp)
> varmış oğlunu adamlarını kaybetmedikten
> başka doksan sahipsiz koyun yutmuş."

Şeklinde henüz 9.yüzyılda yazılmış bir eser olan Irk Bitig'de "kumar" anlamında (Bozkurt, 2021: 314); 11.yüzyılda Kâşgarlı Mahmud tarafından yazılan Dîvânü Lugâti't Türk'te;

> "(79) Karacalar, dişi-erkek, çiçekler üzerinde oynuyor; geyikler, dişi-erkek,

Sıçrayıp oynıyarak koşuyorlar.” (Arat, 1959:17)

“(709) Eli ve dili ile oyuna karışmamalı, tavır ve hareketlerinde dürüst Olmalıdır.” (Arat, 1959:62)

“(2681) Beyler sefere, ava, cirit oyununa veya memleket gezisine çıktıkları Vakıt...” (Arat, 1959: 191)

“(2634) Bundan başka, bir de çok iyi tavla ve satranc oynamasını bilmeli ve Rakiplerini iyice sıkıştırmalıdır.” (Arat, 1959: 195)

“(2635) Cirit oyununda mâhir olmalı ve ok atmasını iyi bilmeli; kuşçuluk ve Avcılıkta da başkalarına üstün gelmelidir.” (Arat, 1959: 195)

“(5284) Oyunla oyalanma, kendini koru; râhata güvenme, günün az Kalmıştır.” (Arat, 1959: 380)

“(6025) Bir kimse rüyasında neş’e, oyun ve raks görürse keder ve Kaygılar başlayacak demektir.” (Arat, 1959: 430)

“hile”, “oyun”, “spor oyunları”, “boş iş”, “dans” anlamlarında kullanılmıştır.

11. yüzyılda Yusuf Has Hâcip tarafından kaleme alınmış olan Kutadgu Bilig’de, 13-14. yüzyıldan kalma yazılı metinleri elimize ulaşan Oğuz Kağan Destanı’nda, 14-15. yüzyılda yazıldığı düşünülen Dede Korkut Kitabı’nda, 15. yüzyılda kaleme alındığı düşünülen Müseyyeb Gazi Destanında;

“Bu çocuk anasının göğsünden ilk sütünü emdi ve bir daha emmedi. Çiğ et, çorba ve şarap istedi. Dile gelmeğe başladı; kırk gün sonra büyüdü, yürüdü ve oynadı.” (Bang ve Rahmeti, 1936: 11)

“Dirse Hanun oğlançuğı üç dahı ordu uşağı meydanda aşuk oynarlar idi.” (Ergin, 1989: 81) “oyun” anlamında kullanılmıştır.

“Günlerden bir gün Müseyyeb Han, oğlanlar ile oynuyordu. Oyun oynadığı çocuklar arasında ulu bir kişinin oğlu da bulunmakta idi.” “oyun” anlamında kullanılmıştır (Demir, 2007:44).

15. yüzyılda yazıldığı düşünülen Manas Destanı’nda;

“Kaplan doğan Er Manas
Han oyunu satranç oynuyordu.” (Gürsoy Naskali, 1995: 116)

“Ordo oyununda bir atış gibi gitti.” (Gürsoy Naskali, 1995: 165)

"Ay Han'ın kızı Altınay
orada oyun oynuyor!" (Gürsoy Naskali, 1995: 188)
"Oyun etme, Almambet, yiğidim." (Gürsoy Naskali, 1995: 193)
"Akının kızı Ay-çürok,
Oyunlara başlamıştır." (Gürsoy Naskali, 1995: 231)
"Ay çürok oyunda eğleniyordu,
ceylan gibi titriyordu,
enik gibi sesleniyordu..." (Gürsoy Naskali, 1995: 231) "oyun", "dans", "kandırmak" anlamlarında kullanılmıştır.

17. yüzyılda Evliya Çelebi tarafından yazılan seyahatnamede ise
"Amma bu bâzicei dehrde nice elden ele olan oyuncak gibi düşüb
bum kebuter ve masasa âşiyanı olmuş bir şehirdir." (1938: 979) "oyuncak" anlamında kullanılmıştır.

Oyun kavramını Pertev Naili Boratav ise "Çocukların ve daha az ölçüde büyüklerin (günlük geçim didinmelerinden ayırabildikleri boş zamanlarında) herhangi bir üretim çabasını ya da başka çeşitten bir hizmeti zorunlu kılmadan, sadece eğlenme yolu ile dinlenmelerini sağlayan eylemlerdir bunlar: Cirit, güreş, horoz dövüşü, saklambaç, bilye, topaç, aşık..." şeklinde tanımlamış ve örneklendirmiştir (2020: 267).

Boratav'ın tanımında da görüldüğü üzere oyun kavramı halk bilimi çalışmaları içerisinde "çocuk oyunu" olarak kullanılmış hatta halk bilimi kuramları çerçevesinde incelenerek oyunların çocuklar için işlevlerine değinilmiştir.

TDK Sözlükte ise oyun şu şekilde tanımlanmaktadır:

"1.Yetenek ve zeka geliştirici, belli kuralları olan eğlence: Tenis, tavla, dama, çelik çomak, bale oyunudur.
2. Tiyatro veya sinemada oyuncunun rolünü yorumlama biçimi.
3. Müzik eşliğinde yapılan hareketlerin bütünü.
4. Seslendirmek veya sahnede oynanmak için hazırlanmış eser.
5. Bedence ve kafaca yetenekleri geliştirmek amacıyla yapılan, çevikliğe dayanan her türlü yarışma: Olimpiyat oyunları. Akdeniz oyunları.
6. Şaşkınlık uyandırıcı hüner: Hokkabazın oyunu. Cambazın oyunu.

7. Kumar.
8. Sp. Güreşte rakibini yenmek için yapılan türlü biçimlerde şaşırtıcı hareket.
9. Sp. Teniste, tavlada taraflardan birinin belirli sayı kazanmasıyla elde edilen sonuç.
10. Mec. Hüle, düzen, desise, entrika." (TDK, 2019: 1830).

1.2. ÇOCUK OYUNLARININ İŞLEVLERİ

Çocuk oyunları, içerisinde bulunduğu toplumun tarihî, sosyolojik yapısı, psikolojik özellikleri, halk bilimi gibi alanların gelişimine paralel olarak ilerlemekte ve çocuğun farklı açılardan gelişimine destek sağlayacak pek çok işlevi bünyesinde bulundurmaktadır.

Özellikle çocuğun oyun sırasında aktif hareket etmesi ile fiziksel, psiko-motor gelişimi ile büyük ve küçük kas gelişimine fayda sağlaması, kuralları zihninde tutması yönünden hafızasının kuvvetlendirilmesi, özellikle oyunun hazırlık aşamasında oyun alanını ve oyuncağını hazırlaması ile hayal gücü gelişimini sağlaması gibi pek çok alanda katkı sağladığını söylemek mümkündür. (Poyraz, 1999: 37-42).

Çocuk oyunları ve oyuncakları, toplumun tarihsel süreç içerisinde çocukluk kavramına ve çocuğa bakış açısını yansıtan en önemli malzemelerdir. Bir oyuncağa bakarak o toplumda hangi tarihsel süreç içerisinde hangi malzemelerin ağırlıklı olarak kullanılıp kullanılmadığını, toplumda oyuncağa ayıracak vakit olup olmadığını göstermesi bakımından ve toplumun hangi oyuncakları bulundurduğundan hareketle o toplumda çocukluğa bakış açısını göstermesi bakımından da oldukça önemlidir. Bu açıdan oyunların tarih ve sosyoloji alanındaki araştırmalara kaynaklık etme işlevi bulunduğunu söylemek mümkündür.

1.2.1. Çocuk Oyunlarının Halk Bilimi Açısından İşlevleri

W. Bascom, halk bilimi ürünlerinin dört işlevi olduğunu ve bu dört madde içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir (2010:78-80). Oyunların bu dört işlevi aşağıdaki şekilde açıklanabilir:

1-Oyunlar sayesinde çocuklar eğlenmekte ve boş zamanlarını değerlendirmektedirler.

2-Oyunlar ile çocuklar özellikle toplumda hoşgörü, büyüklere saygı, sıra bekleme vb. pek çok toplumsal değere saygılı olmayı öğrenmektedir.
3-Oyunlar içinde bulunduğu kültürün sözlü ve davranışsal pek çok özelliğini barındırmaktadır. Oyunlarla çocuk bu kültür ürünlerini yaşayarak öğrenmekte ve oyunlar, kuşaklar arası aktarımda köprü görevi görmektedir.
4-Çocuk oyun sayesinde istediği her rolle girebilir ve bu rollerde kendi yaşamındaki toplumsal baskılardan kısıtlama olmaksızın hareket edebilir. Böylelikle oyunlar çocuğun hem hayal dünyasını geliştirir hem de kaçıp kurtulma mekanizması işlevi görür (Sallabaş, 2020: 103).

1.3. OYUNCAK KAVRAMI

Oyun kavramında olduğu gibi çocukların hayatında çok önemli bir unsur olan oyuncak kavramının da ne zaman ortaya çıktığı bilinmemektedir.

Bekir Onur, "Oyuncaklı Dünya" adlı eserinde oyuncağın iki farklı evrede geliştiğini ifade etmektedir. İlk evrede oyuncağın çocukları eğlendirmek, oyalamak ve eğitmek amacıyla kullanıldığını; ikinci evrede ise oyuncağın araştırma ve inceleme nesnesi olarak görüldüğünü ve kuşaktan kuşağa aktarılan tarihsel malzemenin bir bölümünü oluşturduğundan söz etmektedir (2010: 46).

Pertev Naili Boratav tarafından oyuncak; "Kendisi tek başına oyunu sağlayan nesne." olarak tanımlanmıştır (2020: 283). Ancak oyuncağın kullanımı bununla sınırlı değildir. Oyuncak oyundaki giyim, kuşam, donatım, araç ve gereçlerinin yanında çocuğun başkalarıyla da paylaşabildiği bir nesnellik olup kimi durumlarda belirli kuralları olan oyunların oynanabileceği bir araç olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Oyuncaklar, günümüzde birçok malzemeden üretilmektedir. Anadolu'da pek çok çocuk, oyuncağını kendisi yapmakta (And, 2022: 133-138) veya etrafında bulunan nesneleri oyun araç-gereci olarak kullanabilmektedir. Çocukların kendilerinin ürettiği oyuncakların çocuğun eğitim ve yetişmesinde birçok işlevi bulunmaktadır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

1- Oyuncaklar çocukları gelecekteki rollerine hazırlamaktadır. Özellikle kız çocukları evcilik oyunu sırasında dikiş dikme, çocuk giydirme, yemek yapma; erkek çocukları ise araba kullanma, işe gitme gibi günlük yaşamda büyükler tarafından yapılan hareketleri taklit ederek gelecekteki rollerine hazırlanmaktadır.
2- Özellikle uçurtma, topaç, tuzluk, çubuklar, tel araba, rulman araba gibi el becerisi gerektiren oyuncaklar çocukların gelişimini desteklemekle birlikte alet edevat kullanımı becerilerini kazanmalarını sağlamaktadır.
3- Dört yaşından itibaren oyuncaklarıyla dikkatli bir şekilde oynamaya başlayan çocuk, oyuncağa gösterdiği özen sayesinde ve onu aldığı yere geri koymayı öğrenmesiyle düzeli ve prensipli bir birey olarak yetişir. Bunun yanında bozulan oyuncağını kendi tamir etmeyi deneyen çocuk zamanla yetişkinlikte kendi problemlerini kendi çözen bir birey haline gelir.
4- Sayma çubukları, sayaç gibi oyuncaklar ise sayı kavramını geliştirerek anaokulu ve ilkokulda başarılı olmalarını sağlar.
5- Oyuncaklarını arkadaşları ile ortak kullanarak 5-6 yaşından itibaren paylaşmayı öğrenir.
6- Beş taş, sayı kutusu, mangala gibi oyuncakların çocukların zekâ ve stratejik düşünme becerilerinin gelişimini sağlarken, sıra beklemeyi ve karşısındaki kişiyle rekabet etmeyi de öğretmektedir (Özhan, 1997:237-238).

Günümüzde geleneksel oyuncakların yerini atari, bilgisayar, yap-boz, lego, F-40'lar, barbie bebekler, sindy bebekler vb. oyuncaklar almıştır. Elektronik oyuncaklara olan ilgideki bu artış, beraberinde bazı zihinsel yararlarla birlikte çocuğun sosyal gelişimlerinde ise olumsuzluklara ve gelişim geriliklerine neden olmaya başlamıştır (Yavuzer, 1993: 176).

1.4. OYUNCAK KAVRAMININ TARİHİ GELİŞİMİ

Oyuncak kavramı yalnızca malzemelerle sınırlı olarak düşünülmemesi gereken bir kavramdır. Zira oyuncaklar en geniş anlamda çağının tanığı olup gerek basit halk sanatı ürünü gerekse gelişmiş sanayi ürünü olarak yapıldığı dönemin ekonomik, toplumsal ve kültürel özelliklerini yansıtan dünyamızın minyatür sentezleri olduğunu günümüzde müzeler aracılığıyla incelenebilmektedir (Onur, 2010: 23-24).

Geçmişten günümüze temel özellikleri fazla değişmese de oyuncakların şimdiki biçiminin uzun bir tarihin sonucu olduğunu söylemek mümkündür (Onur, 1992: 365).

Fotoğraf 25: Bursa Arkeoloji Müzesi Antik Oyuncaklar

Taş devrinden itibaren çeşitli nesnelerin oyuncak olarak kullanıldığı bilinmektedir. Antik çağ oyuncaklarının çoğu taştan ve kilden yapılmış olup yukarıdaki fotoğraftan da görüldüğü üzere temelde günümüz oyuncaklarına benzemeleriyle dikkat çekmektedirler. Bunun yanında Anadolu kültüründe, evcil hayvanların gündelik yaşamdaki önemli yeri dolayısıyla oyuncak hayvanlara çok yer verildiğini gözlemlemek de mümkündür (Onur, 2010: 33-57).

Oyuncak kavramı aynı zamanda araştırmacılarca çocukluk kavramı ve toplumun çocuğa bakış açısı ile birlikte değerlendirilen bir kavram olmuştur. Zira bir toplumda oyuncağın hangi dönemde ne şekilde bulunduğu ya da bulunmadığı araştırmacılara o dönemde çocuğa bakış açısı hakkında bilgi vermektedir. Örneğin; orta çağ boyunca çocuklar için yaşam düzensiz ve tehlikeli olduğundan bu çağda oyuncak hiç gelişmemiştir (Onur, 2010: 22).

Oyuncağın gelişimi sanayi devriminin ilerlemesi ile hem çocukların hem de yetişkinlerin kendilerine eğlenecek vakit bulmasıyla paralel olarak gelişmeye başlamış ve ilerlemiştir (Onur, 2010: 22).

Oyuncaklardaki değişim zamanla içine girdikleri toplumların kültür özelliklerini taşımaları ile gerçekleşmiştir. Örneğin; aşağıdaki fotoğraf Bursa Oyuncak Müzesinde Bursa Yöresi Oyuncaklarına ait olan Karagöz ve Hacivat kukla oyuncaklarını, aşıkları, topaç ve fırfırlar konulmuştur. Bu oyuncaklar diğer yörelerden isim, boyut, renk, şekil ve tür olarak farklılık göstermektedir.

Oyuncakların üzerindeki tablo ise Osmanlı dönemine ait çocuk oyunlarını ve oyuncaklarını içeren Pieter Brueghel'in Oyun ve Oyuncaklar adlı tablosudur. Bu tabloda çember çevirme, aşık, bebek oyunu gibi birbirinden farklı 91 oyunun tasviri bulunmaktadır. İçerisinde yer alan bulundurduğu sanatsal eserlerle oyuncak müzelerinin bize oyuncak kavramı ve tarihsel bakış açısı hakkında bilgi verdiğini söylemek mümkündür.

Fotoğraf 26: Bursa Oyuncak Müzesi Bursa Yöresi Oyuncakları

Sonuç olarak geçmişle bağlantıları olsa da temel işlevleri aynı kalsa da oyuncaklar değişmeye ve gelişmeye devam etmektedir. Çünkü çocukluk anlayışı ve çocuklar da içinde bulundukları kültüre ve çağa göre değişmektedir diyebiliriz (Onur, 2010: 26).

2. BURSA ÇOCUK OYUNCAKLARI

2.1. ARABA

Bursa'da oyuncak araba, geçmişte daha küçük yaşlarda tel ile yapılıp çocuğun denge içerisinde sürdüğü bir oyuncak olarak daha büyük yaşlarda ise büyüklerin de yardımıyla tahta ve rulmanlar aracılığıyla yapılıp üzerine binilebilen bir oyuncak olarak karşımıza çıkmakta iken (YKK-17, YKK-20) günümüzde özellikle sanayi devriminin etkisinden sonra ortaya çıkan plastik ve el becerisi gerektirmeyen, ışık ve ses özellikleri bulunabilen, özellikle popüler çizgi filmlerin kahramanlarından esinlenerek fabrikalarda üretilmiş oyuncaklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.2. TOPAÇ/FIRFIR

Geçmişten günümüze Bursa'da varlığını devam ettiren nadir oyuncaklardan biri olan topaç, oynanış şekli değişmemesine rağmen çocuklar üzerindeki etkisi daha az olan oyuncaklardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişte çocuğun kendi el becerisi ile yapmakta olduğu bu oyuncak günümüzde oyuncakçılardan temin edilmekte dolayısıyla bir işlevini yitirmiş ancak yine de oynanış şekli bakımından el becerisi kazandıran oyuncaklar arasında yer almaktadır.

2.3. BEBEK

Bursa yöresinde geçmişten günümüze oynanan bebekler incelendiğinde, geçmişte tamamen el yapımı olan bu oyuncağın günümüzde hem el yapımı hem de satın alınan bir oyuncak olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişte el ile dikilip kıyafet yapılan bebekler içinde bulunduğu toplumun giyim kuşam özelliklerini yansıtırken günümüzde bu işlevini yitirmiştir. Dolayısıyla artık el becerisi gerektirmeyen oyuncaklar arasında yer almaktadır.

2.4. DÜĞME

Günümüzde kullanılan bilye/misket/cilli olarak adlandırılan sanayi üretimi oyuncaklar imal edilmeden önce Bursa'da çocuklar tarafından oynanan atma-vurma oyunlarında kullanılan malzemedir.

2.5. KUKLA

Bursa, Karagöz ve Hacivat gölge oyunu ile meşhur bir şehrimizdir. Karagöz ile Hacivat oyunu ve oyuncakları, Bursa'da büyüyen çocukların çoğu tarafından bilinmektedir. Çeşitli malzemeler kullanılarak kuklaları yapılmakta ve oynanmaktadır.

2.6. TAŞ

Geçmişten günümüze özellikle mangala, 9 taş gibi zekâ oyunlarında sıklıkla kullanılan taş, çocuklara el-göz koordinasyonu kazandıracak kırk taş, beş taş, yedi taş gibi oyunlarda da karşımıza çıkmaktadır.

2.7. İP

Bursa çocuk oyunlarında sıkça kullanılan malzemelerden biri de iptir. Bursa'da birbirinden farklı malzemelerden üretilen ipler ile üç farklı oyun oynanmaktadır. Birinci oyun, ip atlama oyunudur. İp atlama oyunu yörede birbirinden farklı pek çok tekerleme ile oynanabilmektedir. İkinci oyun, lastik ip ile oynanan ayak ipidir. Ayak ipi oyunu da bir çeşit ip atlama oyunu olup genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır. Üçüncü oyun, halat ip ile oynanan halat çekmece oyunudur. Halat çekmece oyunu hem kızlar hem erkekler tarafından oynanabilen oyunlar arasında yer almaktadır.

2.8. TOP

Top geçmişten günümüze ortada sıçan, havada, maç, iskelet gibi oyunlarda kullanılan bir malzeme olarak ortaya çıkmaktadır. Bu oyuncak geçmişte eski kıyafetlerden şeritler kesilerek yapılmakta olduğundan "pala top" olarak anılmakta iken günümüzde özellikle sanayi devriminin de etkisi ile oyunlar plastik toplarla oynanmaktadır.

2.9. KEMER

Bursa yöresinde oynanan kemer kayış oyununda kullanılan bu oyuncak, yörede giyim-kuşam malzemelerinin de oyunlarda kullanılıyor olmasını göstermesi bakımından önemlidir.

3. ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ SINIFLANDIRMALAR

3.1. TÜRKİYE'DE ÇOCUK OYUNLARI İLE İLGİLİ SINIFLANDIRMALAR

Çocuk oyunlarında sınıflandırma çalışmaları, içinde bulunduğu yöredeki oyunların çeşitliliğini, oynanış özelliklerini, malzemelerini, oynanış biçimlerini gözler önüne sermesi bakımından oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye'de çocuk oyunlarının sınıflandırılması hakkında geçmişten günümüze pek çok çalışma yapılmış olup bunlardan bazıları şu şekildedir:

Ülkemizde çocuk oyunları ile ilgili en eski çalışmalardan biri Ferruh Arsunar'a aittir. Arsunar oyunları içeriklerine, yaş gruplarına, oynandığı yere, oynandığı mevsime ve cinsiyete göre aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır:

A. 1. Türkülü oyunlar

2.Ezgili oyunlar

3.Düz oyunlar (Türksüz-Ezgisiz)

B. 1 .5-7 yaş arasındaki çocukların oyunları

2. 8-12 yaşlar arasındaki çocukların oyunları

3. 13-15 yaşları arasındaki çocuk oyunları

C. 1. Şehir ve kasabalardaki çocuk oyunları

2. Köylü ve dağlıların çocuk oyunları

3. Oymaklardaki çocuk oyunları

D. 1. Kış oyunları (odada)

2. ilkbahar oyunları (odada ve dışarıda)

3. Sonbahar oyunları (tamamıyla dışarda)

E. 1. Erkek çocuk oyunları (6-14 yaşlarında)
2. Kız çocuk oyunları (6-15 yaşlarında)
3. Karma oyunlar (5-10 yaşlarında) (1955: 4-5).

Bu alanda yapılan bir başka sınıflandırma çalışması ise Musa Baran tarafından oyunların oynanış biçimlerine ve işlevlerine göre yapılmıştır:

A. Gönlü Hoş Edenler

1. Gelişi güzel oyunlar
2. Taklit oyunları
3. Donatım oyunları
4. Tekerlemeli oyunlar
5. Türkülü oyunlar
6. Orta oyunları
7. Falımsı Oyunlar
8. Vuruşmalı Oyunlar

B. Usu Geliştiren Oyunlar

9. Şaşırtmalı oyunlar
10. Bilmeceli oyunlar
11. Resimli oyunlar
12. Dilsiz oyunlar
13. Ütümlü oyunlar

C. Bedeni Eğiten Oyunlar

1. Sportif oyunlar
2. Av ve hayvanlarla ilgili oyunlar (1974:341-342).

Daha sonra Mevlüt Özhan, 1990 yılında oyunları oynanış özellikleri ve oyuncaklarına göre şu şekilde sınıflandırmıştır:

a. Aşık oyunları
b. Atlama, Sıçrama, Sekme oyunları
c. Değnek Oyunları

d. Dilsiz şaşırtma, Şaka Oyunları
e. Dramatik Nitelikteki Oyunlar
f. Ezgili Oyunlar
g. Koşma, Kovalama, Kapma Oyunları
h. Saklama, Saklanma Oyunları
ı. Taş Oyunları
i. Top Oyunları (1990:9).

Bu alanda yapılan en kapsamlı çalışma Nebi Özdemir tarafından 1997 yılında yapılmış olan çalışmadır. Çalışmada Özdemir, çocuk oyunlarını birkaç ana grupta sınıflandırmanın faydasız olacağını, çünkü aynı oyunun birçok kategoride var olabileceği için Türkiye oyun ve oyuncaklarının "oynanma biçimi" esas alınarak hazırlanan katalog sistemi ile çözümlenmesi gerektiğini ifade etmiş (1997: 93), çocuk oyunlarını yapısı, bağlamı, oynanması ve işlevleri bakımından inceleyerek birçok esere örnek oluşturacak bir katalog çalışmasına imza atmıştır (1997: 481).

Bu çalışmada Nebi Özdemir'in çalışması örnek alınacak olup, çocuk oyunları yapısal, bağlamsal ve işlevsel açıdan incelenip son kısımda ise yöreden tespit edilen oyunlara yer verilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURSA ÇOCUK OYUNLARININ YAPISAL, İŞLEVSEL VE BAĞLAMSAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

1. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ YAPISAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

1.1. OYUNUN ADI

Oyunlar, içinde bulunduğu kültürün izlerini insanın hayata geldiği ilk andan itibaren taşıyan halk bilgisi ürünleridir. Oyunların adları da tıpkı oyunlar gibi kültürel belleğin izlerini bünyesinde barındırmaktadır. Bir oyunun adına bakılarak o oyunun sözlü formülleri, oyuncularının rolleri, oyunun hareketleri, cezaları, amacı, malzemeleri ve mekânının saptanması mümkündür. Bir oyunun isminden hareketle bu yapısal özelliklerin yalnızca biri gözlemlenebileceği gibi birkaçı da gözlemlenebilmektedir.

Bursa'da derlenen 112 çocuk oyununun adlandırmaları hakkında şunları söylemek mümkündür:
Alandan derlenen, adam asmaca, ağlatmalı saklambaç, tek dokunuş/aylık, beşik yiyen dayak yer, ebelemece/yakalamaca/kovalamaca, el kızartmaca, kaydırak, sek sek, saklambaç, sessiz sinema, koşu yarışı, maç yapma, havada, hedef bulmaca, en üstte kimin eli var? Köşe kapmaca, on beş adım, zile bas kaç, kulaktan kulağa gibi oyunların yalnızca oyun hareketinden yola çıkılarak adlandırılmış olmasına karşın özellikle, bayrak/mendil saklamaca, bayrak mendil kapmaca, çember/hulahop çevirmece, sandalye kapmaca, şişe kapmaca, yüzük saklamaca, terlik atmaca, rulman yarışı, mum ışığında gölge yapma, ip atlama, halat çekmece gibi oyunlar hem oyun hareketi hem de oyun malzemesinden hareketle, daireden son çıkan oyunu ise hem oyun mekânı hem de oyun hareketinden yola çıkarak adlandırılmıştır.

Bursa'dan derlenen çocuk oyunları arasında yaygın olan adlandırma yöntemlerinden biri ise oyunun malzemesinden hareketle yapılan adlandırmalardır. Kapak/Taso, beş taş, kırk taş, yakan top/pala top, artist, kağıt uçak, mangala/hotik, Hacivat Karagöz (kukla) oyunu, aşık, bilye/misket/cilli/düğme, çelik çomak-med, dokuz kiremit, japon kale, dokuz taş, topaç, tel araba, ayak ipi gibi oyunlar oyunun malzemelerinden yola çıkılarak adlandırılmıştır.

Bursa çocuk oyunları arasında yaygın olarak kullanılan adlandırma yöntemlerinden bir başkası ise oyunun sözlü formüllerinden hareketle yapılan adlandırmalardır. Don-Kilit, eski minder, ay dede, askerler, eş eşine, doğruluk mu, cesaretlilik mi? Gece-gündüz, altta kalanın canı çıksın, hımbıl- bom, kuka/tıka/kuki, kutu kutu pense, kurt baba, yağ satarım bal satarım, yerde lav var, yerde biri var, renkli istop, tip-top/Hacivat ile Karagöz, deve-cüce, tatlıcı, birdirbir, simit,bezirganbaşı, on bir elli, örümcek, ninem ninem, daramba, si-si-bom, dost muyuz, düşman mıyız? Komşu komşu saatin kaç? Sıcak-soğuk, mors gibi oyunlar sözlü formüller ile yapılan adlandırmalara örnek teşkil etmektedir.

Bursa çocuk oyunları arasında oyun rolünden hareketle yapılan adlandırmalar da bulunmaktadır. Bunlar, kızlar erkeklere karşı/erkekler kızlara karşı, kedi ile fare, kanguru, zeytin-zehir, Hacivat ile Karagöz, uzun eşek, Ahmet/Mehmet diyor ki, Doktor/Aspirin, bezirganbaşı, bülbül kafeste, deli Ayten, hırsız-polis, safinaz adlı oyunlardır.

Araştırma alanında Deli Ayten, Hacivat- Karagöz gibi toplum içerisinde yaşamış tarihî karakterler ile yapılan adlandırmalar da bulunmaktadır. Bu oyunların, kültürel belleğin devamlılığını sağladığını göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

1.2. OYUNCU SAYISI

Oyunlar, çocuğun sosyal yaşamla ilk karşılaşma deneyimlerini oluşturmaktadır. Özellikle ilkokul çağından itibaren yaşıtlarıyla aynı sınıf ortamında karşılaşan çocuk, bu sosyalleşme deneyimini oyun ile hem eğitici hem daha eğlenceli hâle getirmektedir.

Bursa'da derlenen çocuk oyunları, çoğunlukla kalabalık gruplar hâlinde oynanmaktadır. Bu oyunlardan yalnızca tel araba sürme, çember/hulahop çevirmece, mum ışığında gölge, gibi oyunlar tek kişilik oynanmakta, ip atlama, kağıt uçak, topaç, evcilik gibi oyunlar ise tercihen yalnız da oynanabilen oyunlar arasında yer almaktadır.

Bursa'da derlenen çocuk oyunları arasında bulunan; adam asmaca, amiral battı, artist, askerler, aşık, ay dede, ayşe teyze, beş taş, bilye/misket/cilli/düğme, bom, çatlak-patlak, çelik çomak, dokuz taş, dost muyuz, düşman mıyız?, ebelemece el kızartmaca, eş eşine, isim şehir, iskelet, kağıt tuzluk, kanguru, kapak-taso, Karagöz ile Hacivat(kukla oyunu), kaydırak, kırk taş, koşu yarışı, kuyu, mors, mangala, ninem ninem, sek sek, si-si-bom, şaşırana beş tokat, şişe kapmaca, şişlemece, tatlıcı, terlik atmaca, tip-top/Hacivat ile Karagöz, topaç, yazı tura, yüzük saklamaca gibi oyunlar ise 2 kişi ve üzeri ile oynanabilmektedir

Özellikle ip atlama ve ayak ipi/safinaz oyunlarında en az 3 oyuncu bulunması gerekmektedir.

Ağlatmalı saklambaç, altta kalanın canı çıksın, asker, aspirin, aylık, bayrak-mendil kapmaca, bayrak-mendil saklamaca, beşik yiyen dayak yer, bezirgânbaşı, birdirbir, bülbül kafeste, daireden son çıkan, daramba, deli ayten, doğruluk mu, cesaretlilik mi?, dokuz kiremit, don, en üstte kimin eli var?, eski minder, futbol, halat çekmece, havada, hımbıl-bom, hırsız polis japon kale, kara tahta, kartal, kedi ile fare, kemer kayış, kızlar erkeklere karşı, komşu komşu saatin kaç?, körebe, köşe kapmaca, kuka, kulaktan kulağa, kurt baba, kutu kutu pense, on beş adım, on bir elli, örümcek, renkli istop, simit, şişlemece, uzun eşek, vampir köylü, yağ satarım bal satarım, yakan top, yastık, yerde biri var, yerde lav var, yerden yüksek, zbk, zeytin zehir gibi oyunlar ise hem grup yapmak hem de kalabalık gruplar hâlinde oyun daha eğlenceli olduğu için 4-5 kişi ve üzeri oyuncu ile oynanabilmektedir

Derlenen oyunlar arasından özellikle adam asmaca, tıp, Ahmet/Mehmet diyor ki, deve-cüce, gündüz-gece, hedef bulma, tıp, sessiz sinema, sıcak soğuk, sandalye kapmaca gibi

oyunlar ise genellikle sınıf ortamında oynandığından 10-15 kişi ve üzeri oyuncu ile oynanabilmektedir.

1.3. OYUNCULARIN CİNSİYETİ

Bursa'da geçmişten günümüze derlenen çocuk oyunlarının çoğunluğu kız/erkek karışık oynamaktadır. Örneğin; adam asmaca, ağlatmalı saklambaç, Ahmet/Mehmet diyor ki, amiral battı, askerler, aspirin-doktor, ay dede, ayşe teyze, bayrak mendil saklamaca, bayrak mendil kapmaca, beş taş, bülbül kafeste, bezirganbaşı, bom, daireden son çıkan, deve-cüce, doğruluk mu, cesaretlilik mi? Dokuz kiremit/dalye, dokuz taş, don-kilit, ebelemece, el kızartmaca, eski minder, eş eşine, gündüz-gece, hımbıl-bom, hırsız-polis, Karagöz-Hacivat kukla oyunu, halat çekmece, hedef bulmaca, isim şehir, ip atlamaca, iskelet, kartal, kuka/tıka/kuki, köşe kapmaca, şaşırana beş tokat, örümcek, on beş adım, ninem ninem, si-si-bom, şişe kapmaca, Sıcak-Soğuk, Şişlemece, topaç, tıp, yazı-tura, mum ışığında gölge, saklambaç, sek sek, taş-kağıt-makas, kabak, mangala, tatlıcı, sessiz sinema, koşu yarışı, aşık, sandalye kapmaca, yüzük saklamaca, on bir elli, vampir-köylü, körebe, kağıt uçak/sıçancık, kara tahta, kulaktan kulağa, kedi ile fare, kanguru, zeytin zehir, kaydırak, komşu komşu saatin kaç? Kurt baba, yerden yüksek, yağ satarım bal satarım, renkli istop, yakan top/pala top/ortada sıçan oyunlarının tamamı kız-erkek karışık oynanmaktadır.

Bursa çocuk oyunları arasında bulunan; altta kalanın canı çıksın, aylık-tek dokunuş, beşik yiyen dayak yer, maç-futbol, aşık, cilli/misket/düğme/bilye, çelik çomak/med, daramba, birdirbir, havada, en üstte kimin eli var? Artist, kapak/taso, kuyu, mors, tel araba, uzun eşek, simit, yastık, rulman yarışı gibi oyuncunun kendine zarar verme olasılığı yüksek oyunlar erkekler tarafından oynanmaktadır.

Ayak ipi/safinaz, evcilik, dost muyuz, düşman mıyız? Kağıt tuzluk, çember/hulahop çevirmece gibi oyuncunun daha az tehlike altında olup onu geleceğe hazırlayacak rolleri deneyimlediği veya gelecekle ilgili tahminler içeren oyunlar ise kız oyuncular tarafından tercih edilmektedir.

1.4. OYUNCULARIN YAŞI

Araştırma alanı olan Bursa'da oyunların en yoğun oynandığı dönem olan 6-14 yaş arası 390 çocuk kaynak kişi ve geçmişte oynanan oyunları saptamak amacıyla 20-78 yaş grubu arası kaynak kişilerden çalışmada faydalanılmıştır.

Araştırma alanında çocuk oyunları içerisinde oyuncuların yaş grubu incelendiğinde şunları söylemek mümkündür:

Bursa'da özellikle 6-9 yaş grubunu kapsayan ilkokul derecesindeki oyuncular henüz daha az kural gerektiren, kutu kutu pense, kurt baba, köşe kapmaca, deve-cüce-gündüz-gece, tip-top, taş-kağıt-makas, sandalye kapmaca, evcilik, ebelemece gibi oyunları veya öğretmen gözetiminde oynanan mendil kapmaca, hedef bulmaca gibi oyunları oynamaktayken özellikle 9 yaşından itibaren 11:50, ortada sıçan, asker, istop, çember çevirmece, mangala, taso/kapak, bilye/misket/cilli/düğme, beş taş, dokuz taş, hırsız-polis, kızlar erkeklere karşı vb. oyunları oynamaktadır. Bu oyuncuların yaşları, oyun sözlerinin de en çok akılda tutulduğu yaş gruplarından biridir.

10-14 yaş grubundan itibaren oyuncular artık daha zor kurallar ve cezalar içeren, uzun eşek, şişlemece, kara tahta, saklambaç, doğruluk mu, cesaretlilik mi? Japon kale, maç/futbol, aylık havada, vampir-köylü, dokuz kiremit/dalye, kuka/tıka/kuki, ağlatmalı saklambaç, kuyu, mors, deli Ayten, ZBK, kemer kayış, simit zeytin zehir gibi oyunları oynamaktadır.

7 taş, mangala/hotik, isim-şehir gibi zekâ becerisi gerektiren oyunlar ise her iki yaş grubunda da oynanmaktadır.

1.5. OYUN ROLÜ

Bursa çocuk oyunlarında çocuklar grup üyesi, rakip oyuncu, hakem, oyuncu gibi pek çok rol üstelenmektedir.

Örneğin; dokuz kiremit/dalye, furbol/maç, hırsız-polis, halat çekmece, bezirganbaşı, japon kale, bayrak /mendil kapmaca, bayrak/ mendil saklamaca, daramba, kızlar erkeklere karşı/ erkekler kızlara karşı, renkli istop, uzun eşek gibi oyunlarda oyuncular yalnızca kendilerini değil bağlı bulundukları grubu temsil ettiklerinden grup üyesi rolünde oynamakta iken, vampir köylü, yastık, kabak, saklambaç, seksek, terlik atmaca, taş-kağıt-makas, sessiz sinema, körebe, artist,, kara tahta, kaydırak, kırk taş, beş taş, kuyu, mors, rulman yarışı yerden yüksek, yağ satarım bal satarım, ebelemece, yerden yüksek, yerde lav var, kanguru, şişlemece, si-si-bom, sıcak-soğuk, kağıt tuzluk, yazı-tura, zbk, ayşe teyze, ninem ninem, tatlıcı, çelik çomak, deli Ayten, deve-cüce, Geve gündüz gibi oyunlarda ise kendisini temsilen oynadığından rakip oyuncu rolünü üstelenir.

Gece-gündüz, sandalye kapmaca, deve-cüce, koşu yarışı, rulman yarışı, futbol/maç, Ahmet/Mehmet diyor ki, hedef bulmaca, şişe kapmaca gibi oyunlarda rakip oyuncuların yanı sıra hakem rolü de bulundurmaktadır. Hakem çoğunlukla öğretmen veya çocuklardan yaşça büyük biri iken oyuncular arasından da biri bu rolü üstelenebilmektedir.

1.6. OYUN ARAÇLARI

Bursa çocuk oyunlarında geçmişten günümüze taş, kağıt, ip, cilli/misket/düğme/bilye, halat, lastik ip, tahta, mum, demir, kalem, top, çamur, rulman, plastik oyuncaklar gibi birden çok malzeme kullanılmaktadır.

Özellikle çamur veya plastik ev malzemeleri evcilik oyunlarında kullanılırken, atma vurma oyunlarında ise cilli/misket/bilye/düğme veya top kullanılmaktadır. Zeka oyunları ve grup oyunlarında taş ve kalem kağıt tercih edilmektedir. Özellikle araç yapımında tahta ve metal, rulman gibi malzemeler tercih edilmektedir.

1.7. OYUNUN SÖZLÜ FORMÜLLERİ (TEKERLEMELER) VE ROLLERİN BELİRLENMESİ

Çocuk oyunlarında genellikle oyun başında rolleri belirlemek amacıyla, oyun sırasında oyun kurallarını hatırlatmak veya ritim amaçlı tekerlemeler ve sözlü oyun formülleri kullanılmaktadır.

Araştırma alanında ebeyi/hakemi belirlemek için oyun başında söylenen başlıca sözlü oyun formülleri (Tekerlemeler) şunlardır:

O piti piti,
Karamela sepeti,
Terazi lastik Jimnastik,
Biz size geldik bitlendik,
Hamama gittik temizlendik.,
Dik dik dik ,
Dedemin çorabını dik.
Son dersimiz matematik (ÇKK-12, ÇKK-15, ÇKK-26, ÇKK-30, ÇKK-31, ÇKK-38,ÇKK-50, ÇKK-62, ÇKK-63, ÇKK-73, ÇKK-75, ÇKK-78, ÇKK-89, ÇKK-93, ÇKK174).

Bir kedi varmış.
Yüze kadar sayarmış.
Sıfırını atmış on kalmış.
Bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi, sekiz, dokuz, on (ÇKK-14, ÇKK-29, ÇKK-36, ÇKK-60, ÇKK-68, ÇKK-71, ÇKK-72, ÇKK-75, ÇKK-87, ÇKK-90, ÇKK-92, ÇKK-95, ÇKK175, ÇKK-213, ÇKK-219)

Portakalı soydum
Baş ucuma koydum
Ben bir yalan uydurdum
Duma duma dum
Kırmızı mum
Dolapta pekmez
Yala yala bitmez

Ayşecik cik cik cik
Fatmacık cık cık cık
Sen bu oyundan çık (ÇKK-24, ÇKK-25, ÇKK-30, ÇKK-32, ÇKK-46, ÇKK-48, ÇKK-57, ÇKK-72, ÇKK-98, ÇKK-100).
Pis çocuk (ÇKK-20).

Ret-kit Ret-kit,
Silahını çek, git (ÇKK-58, ÇKK-85, ÇKK-88).

Doktor gelir,
Tıka tıka tık.
Biz bu ilaçtan bıktık (ÇKK-60).

Elma attım denize,
Geliyor yüze yüze,
Ben vuruldum filize,
Kın kın kın, Filiz Akın,
Onu seven, Cüneyt Arkın.
Si si si, simitçi.
Çi ç içi, çiğ köfte,
Te te te, televizyon.
Yon yon yon, Yonca Evcimik.
Mik mik mik, Miki Fare.
Re re re, reklamlar.
Lar lar lar, koca karılar (ÇKK-69).

O fişi fişi,
Petrol ofisi. (ÇKK-92, ÇKK-95).

İğne battı,
Canımı yaktı,
Tombul kuş,

Arabaya koş,
Arabanın tekeri,
İstanbulun şekeri,
Hop hop altın top,
Bundan başka oyun yok (ÇKK-98).

Patlıcan var patlıcan.
Patlasın senin kocan.
Şişko şişko biberler.
Arabaya binerler.
Elmalar on yedi buçuk,
On yedi, bir çocuk.
Ben patlıcandan bıktım
Yeter oyundan çıktım (ÇKK-171).

El el emek.
Hani bana yemek?
Yemek gitti kediye.
Bana geldi hediye.
Hediyeyi aldılar.
Beni yola saldılar.
Çık çık ceviz.
Bu oyundan çıkın siz (ÇKK-152).

Karga karga gak dedi.
Çık şu dala bak dedi.
Çıktım baktım şu dala.
Bu karga ne budala (ÇKK-347).

Bir bardak su, Sezen Aksu.
Havada güneş, Ebru Gündeş. (ÇKK-345).

İngili mingili,
Ko-kiki ko-kiki ko-kiki,
Yes mi no mu,
No-mini no-mini no-mini,
Yes mi, no mu?
-Yes.
İbrahim Tatlıses.
-No.
İn no pinokyo (ÇKK-372).

O-mo karado.
Siyah beyaz tekvando (ÇKK-376).

Pık çık nerden geldin ordan çık (ÇKK-267).

Oyun başında grup belirlemek için söylenen sözlü oyun formülleri (tekerlemeleri) şunalardır:
A grubundan olanlar,
Çıksınlar bay ve bayanlar.
B grubundan olanlar,
Çıksınlar bay ve bayanlar (ÇKK-51).

A grubundan olanlar,
32 numaralı ayakkabının sahibi olanlar,
Ortaya çıksınlar.
B grubundan olanlar,
32 numaralı ayakkabının sahibi olanlar,
Ortaya çıksınlar. (ÇKK-80).

A grubundan girdim içeri.
Menekşe lale dört köşeli.
Ando ando ando güzeli.

Bando bando bando güzeli.
İçlerinden birisi dünya güzeli.
Li l ili sidikli (ÇKK-68).

A grubundan olanlar,
Çıksın bay ve bayanlar.
32 dişini birden kıranlar.
B grubundan olanlar,
Çıksın bay ve bayanlar.
32 dişini birden kıranlar (ÇKK-274).

Oyun sırasında kuralları belirlemek, ritim duygusu oluşturmak için söylenen sözlü formeller (tekerlemeler) şunlardır:
-Ninem ninem, bahçene gireyim mi?
-Gir.
-Elmanı alayım mı?
-Al.
-Kaç tane?
-8.
-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 (ÇKK-173).

Çatlak patlak,
Üstü yuvarlak,
Kremalı börek,
Sütlü çörek,
Çek dostum çek,
Arabanı yoldan çek,
Çekçek amca burnu kanca,
Al sana bir tabanca,
Tabancanın yarısı,
Osman beyin karısı,
Karısının eteği,

Eteğinin pilesi,
Ocak, şubat, mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık.
(YKK-2, YKK-10, YKK-14, YKK-14).

Kutu kutu pense,
Elmamı yerse,
Arkadaşım Ömer,
Arkasını dönse.

Kutu kutu pense,
Elmamı yerse,
Arkadaşım Ömer,
Önüne dönse (YKK- 14, YKK-19, ÇKK-2, ÇKK-22, ÇKK-105, ÇKK-136).

Yağ satarım, bal satarım.
Ustam ölmüş, ben satarım.
Arkasına bakana dayak atarım.
Zam-bak zum-bak
Dön arkana iyi bak (YKK-4, YKK-5, YKK-7, YKK-10, YKK-14, ÇKK-2, ÇKK-66, ÇKK-103, ÇKK-104, ÇKK-105, ÇKK-106, ÇKK-107, ÇKK-108, ÇKK-109, ÇKK-110, ÇKK-111, ÇKK-112, ÇKK-113, ÇKK-114, ÇKK-115, ÇKK-116, ÇKK-136, ÇKK-159, ÇKK-190, ÇKK-285).

Kurt baba: Tık tık tık.
Anne: Kim o?
Kurt baba: Ben kurt baba.
Anne: Ne istersin?
Kurt baba: Yumurta.
Anne: Hangi Renk.
Kurt baba: Pembe (YKK-7, ÇKK-53, ÇKK-55, ÇKK-71, ÇKK-72, ÇKK-98, ÇKK-100, ÇKK-167, ÇKK-125, ÇKK-159, ÇKK-250, ÇKK-250, ÇKK-351, ÇKK-352, ÇKK-358, ÇKK-361, ÇKK-378).

-Askerler askerler
Kimi vurmak isterler?
-Burak (ÇKK-378).

-Ay dede, ay dede yolculuğun nereye?
-Bursa'ya.
-Bursa'da kimin var?
-Abim.
-Abinin kaç çocuğu var?
-5.
-1, 2, 3, 4, 5 (ÇKK-16, ÇKK-81, ÇKK-172, ÇKK-245, ÇKK-378).

Eski minder, yüzünü Göster
Göstermezsen bir poz ver.
Güzellik mi, Çirkinlik mi?
Havuz başında, heykellik mi?
Yoksa yoksa balerinlik mi?
Hangisi?
-Güzellik (YKK-7, YKK-15, ÇKK-40, ÇKK-105, ÇKK-381, ÇKK-387).

1.8. OYUN HAREKETLERİ

1.8.1. Atma-Vurma

Araştırma alanında genellikle top ve misket/bilye/cilli/düğme oynanan oyunlarda atma vurma hareketi tespit edilmiştir.
Örneğin; futbol/maç, havada, şişlemece, yakan top/pala top/ortada sıçan, kara tahta, miseket/cilli/bilye/düğme, kuyu, mors gibi oyunlarda amaç topu isabetli bir şekilde atarak hedef olan oyun malzemesi veya rakibi vurmaktır.

1.8.2. Tahmin Etme

Tahmin etme hareketi, oyunlar içinde iki farklı şekilde yer almaktadır. Birincisi, tuzluk oyunu gibi tahmin etme, gelecekten haber vermek için oynanan oyunlarda karşımıza çıkmakta iken ikincisi yüzük oyunu, sıcak-soğuk oyunu ve amiral battı gibi oyunlarda saklanan nesnenin ortaya çıkarılması için yapılan hareket şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

1.8.3. Koşma-Kovalama

Genellikle ebelemece/yakalamaca, on bir elli, kızlar erkeklere karşı/erkekler kızlara karşı, simit, bülbül kafeste, kedi ile fare gibi ebe ve diğer oyunculardan oluşan oyunlarda koşma-kovalama hareketleri görülmektedir.

1.8.4. İtme-Çekme

Çekme hareketi özellikle bezirganbaşı, halat çekme gibi grup oyunlarında karşımıza çıkarken itme ise yastık, bülbül kafeste, kedi ile fare gibi oyunlarda rakipleri yıldırarak amacına ulaşmak için kullanılmaktadır.

1.8.5. Atlama-Sekme

Atlama-sekme hareketleri özellikle seksek oyununda çizgilere basmamak amacıyla, ip atlamada ipe değip yanmamak amacıyla ve ayak ipinde ise ritme uygun bir şekilde ahenkle hareket etme şeklinde kullanılmaktadır.

1.8.6. Söyleme-Söyleşme

Söyleme söyleşme hareketi özellikle ninem ninem, ay dede, ayşe teyze, tatlıcı gibi tekerlemeli oyunlarda karşılıklı diyalog şeklinde, ip atlama ve ayak ipi oyununda ise oyun tekerlemesinin hep birlikte söylenmesi şeklinde kullanılmaktadır.

1.8.7. Yazma-Çizme

Yazma, çizme oyunları genellikle strateji ve hızlı düşünme oyunları olan amiral battı, isim şehir, adam asmaca gibi oyunlarda kullanılmaktadır.

1.8.8. Döndürme

Topaç oyununda kullanılan oyun hareketi olup el becerilerinin gelişimini destekleyen hareketlerden birisidir.

2. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ HALK BİLİMİNİN İŞLEVLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

2.1. EĞLENME, EĞLENDİRME HOŞÇA VAKİT GEÇİRME İŞLEVİ

Çocuk oyunlarının en temel özelliklerinden birisi eğlenme işlevidir. Oyunlar sayesinde çocuk yaşıtları ile vakit geçirmekte rekabet ve kazanma duyguları yaşamakta ve eğlenmektedir. Bursa çocuk oyunlarının tamamında eğlenme işlevine rastlamak mümkündür. Özellikle daha az rekabet gerektiren tuzluk, mum ışığında gölge gibi oyunlar çocukların hoşça vakit geçirmesini sağlamaktadır.

2.2. EĞİTİM, KÜLTÜRÜN GELECEK KUŞAKLARA AKTARILMASI İŞLEVİ

Bu işlev özellikle evcilik oyununda, öğretmen olan büyük çocuğun küçüğe bildiklerini aktarması şeklinde, Hacivat ile Karagöz ve Deli Ayten gibi tarihî karakterlerin oyunlar aracılığı ile kültürel bellekte aktarılması şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

2.3. TOPLUMSAL VE KİŞİSEL BASKILARDAN KURTULMA İŞLEVİ

Oyun sayesinde çocuk kendini ifade edebilmeyi, toplum içerisinde dürüst, sabırlı, hoşgörülü bir birey olmayı öğrenir. Ancak çocuk yine oyun içerisinde hayal dünyasında

yaşamakta ve bulunduğu dünyada yapamadığı vurma, bağırma gibi hareketleri yaparak rahatlama sağlamaktadır.

Özellikle evcilik oyununda çocuklar kendi rollerinden çıkıp bebek, anne, baba, abi, abla vb. rollerde dilediği şekilde hareket edebilmektedir. Bu ise çocukların hem kendini ifade etmesi hem de oyunlar sayesinde empati duygusunu geliştirmesi açısından oldukça önemli bir işlevdir.

2.4. DEĞERLERE, TOPLUMSAL KURALLARA DESTEK VERME İŞLEVİ

Oyunlar sayesinde çocuklar sıra beklemeyi, takım ve grubun üyesi olarak yardımlaşma, dayanışma ve hoşgörüyü, oyunların sözlü formülleri ile misafir ağırlama, hoş söz söyleme gibi toplumsal değerleri öğrenmektedirler.

Oyunda kuralları bozan oyunculara mızıkçı, oyunbozan, mızmız gibi adlar verilerek toplumca uygulanan kurallara uyulmadığı takdirde bunun bir cezasının olduğu mesajı çocuğa iletilmektedir.

3. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ BAĞLAMSAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

3.1. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ FİZİKÎ BAĞLAM AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bursa kış aylarının hafif geçtiği ılıman iklime sahip bir şehirdir. Dolayısıyla hava koşullarının genellikle iyi olması sebebiyle Bursa'da oynanan çocuk oyunlarının neredeyse %85'i açık alanda oynanmakta, kış aylarında ise genellikle zekâ, strateji oyunları başta olmak üzere kapalı alanda oynanan oyunlara rastlanmaktadır.

Araştırma Bursa'nın merkez ilçelerinde yürütüldüğünden geçmişte toprak zeminde oynan kuyu, mangala, çelik/çomak gibi oyunların varlığını sürdürdüğü ancak hızla gelişen şehirleşmenin ardından artık beton zemin üzerinde alan yaratılarak veya oyunların oyuncaklar vasıtasıyla oynandığı tespit edilmiştir.

Özellikle geçmişte oynanan evcilik oyunlarında yöredeki çocuklara küçük buğday havanları yaptırılması ve yörede özellikle zeytin gibi sık yetişen bitkilerin adlarının ve özelliklerinin oyunlarda kullanılması da fiziki bağlamın etkileri açısından oldukça önemlidir.

3.2. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ TARİHÎ, SOSYO-KÜLTÜREL BAĞLAM AÇISINDAN İNCELENMESİ

Bursa'da çocuk oyunları alanın tarihî ve sosyo kültürel özelliklerini şu şekilde yansıtmaktadır:

Yörede sık oynanan oyunlar saklambaç ve daramba oyunudur. Saklambaç oyunu özellikle pusuya yatma, avını bekleme, savaşma gibi içinde bulunduğu toplum yapısını yansıtmaktadır. Bununla birlikte yörede geçmişte yaşadığı düşünülen Hacivat ve Karagöz, Deli Ayten gibi karakterlerin çeşitli oyunlara entegre edildiği gözlemlenmiştir. Bu kültür tarihinde bulunan şahısların gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamakta olduğundan oldukça önemlidir.

Araştırma alanında oynanan oyunlar sayesinde çocuklar sıra bekleme, sabırlı olma, konuksever olma, dikkat, dürüstlük gibi kültürümüzde bulunan sosyal ahlakı öğrenmektedir.

Bursa'da çocuk oyunları oynanmaya başlarken ebe belirleme, grup belirleme ve oyun sırasında söylenen tekerlemelerin bolluğu alanda sözlü kültürün aktarıldığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

Oyunlarda ebe seçmek için kullanılan "patlıcan" tekerlemesi ve oyun sırasında kullanılan "dolama" tekerlemesi bölgenin yemek kültürü hakkında bilgi vermektedir.

Oyun sırasında söylenen "denizde dalga" tekerlemesi ise Türk kültüründe misafirperverliği yansıtması açısından oldukça önemlidir.

3.3. BURSA ÇOCUK OYUNLARININ TEKNOLOJİK BAĞLAM AÇISINDAN İNCELENMESİ

Derleme alanında yapılan çalışmalar sonucunda hem geçmişte hem de günümüzde Bursa ilinde oynanan oyunların çoğunlukla geleneksel oyunlar olduğu tespit edilmiştir. Ancak özellikle 1960-70'li yıllardan sonra gelişen sanayileşme ve kentleşme sürecinin ardından araştırma alanında oyuncakların çoğunlukla tek tipleştiği ve popüler kültürden etkilenerek (özellikle televizyondaki çizgi filmlerin karakterlerinden) oyuncaklar üretildiği tespit edilmiştir.

Özellikle sanayileşme sonrası oluşan çekirdek aile yapısı geleneksel oyunları oldukça etkilemiştir. Çağımızda artık anne babanın çalışmasından dolayı çocuklarıyla oyun oynayacak vakit bulamaması, çocukların evde dijital oyunlara yönlendirilmesine yol açmıştır. Araştırma alanından derlenen aşık, kırk taş, beş taş, gazoz kapağı, çelik çomak gibi oyunların genellikle anne babası çalışan ve anneanne ve babaannesiyle yetişen çocuklar tarafından öğrenilerek yaşıtlarına öğrettikleri tespit edilmiştir.

Günümüzde bilgisayar ve diğer internet kullanım araçlarının yaygınlaşması, çocukların özellikle daireden son çıkan gibi oyunları internet ortamından öğrenilerek günümüz yaşamına aktarmasını sağlamıştır. Araştırma alanında yapılan derlemeler sırasında çocuk kaynak kişilerin geleneksel oyunların yanı sıra PUPG Mobile, Among US, Counter Strike gibi oyunları pek çok dijital oyun da oynadığı ancak bunları evdeyken sıkılmamak amacıyla yaptığı ve tercihen geleneksel oyunları oynamayı daha çok sevdikleri tespit edilmiştir. Özellikle dijital oyunları daha fazla oynayan çocukların ise geleneksel oyunlar konusunda daha az bilgili olması, tekerleme söyleyememeleri, anlattıkları oyunların genellikle tehlikeli karakterler içermesi ise dijital oyunların olumsuz işlevlerinin daha fazla olduğunu gözler önüne sermiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BURSA ÇOCUK OYUNLARININ İNCELENMESİ

1. ADAM ASMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kağıt-Kalem/ Okul Tahtası-Tahta Kalemi.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık olarak 5-8 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Kelime soran ve tahmin eden oyuncular.

Oyun Hareketleri: Yazma, çizme, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında oynanmaktadır. Öğretmen tarafından oyuna başlayacak kişi seçilir. Seçilen kişi ayağa kalkar. Tahtaya idam direği/dar ağacı ve onun yanına ise diğer oyuncuların tahmin etmesini istediği kelimenin harf sayısı kadar yatay çizgiler çizer. Ardından seçtiği kelimenin nerede kullanıldığı, yenip yenmediği, canlı bir varlık olup olmadığı konusunda bilgiler vererek tahmin eden oyuncuların işini kolaylaştırır. Harf söylemek isteyen oyuncular elini kaldırır ve harf tahmin eder. Tahmin edilen her doğru harf yatay çizgiler üzerinde yerini alırken, her yanlış harfte ise idam direği/dar ağacı üzerine çöp adamın sırayla başı, vücudu, kolları bacakları, elleri, ayakları olmak üzere bir uzvu çizilir. Oyunda amaç verilen bilgiler ve tahmin edilen harfler doğrultusunda tahtada yazan kelimeyi bulmaktır. Oyun sonunda kelime bulunmadan adam asılırsa yani tüm uzuvları çizilmiş olursa aynı kişi yeni bir kelime sorar. Oyuncular arasından biri kelimeyi doğru tahmin ederse ödül olarak o kişi tahtaya geçer (YKK-4, ÇKK-319).

Oyunun İşlevleri: Hızlı düşünme, tahmin etme yetenekleri ile zekâ gelişimini destekler. Rekabet etmeyi öğretir.

2. AĞLATMALI SAKLAMBAÇ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10, 11 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Saymak için bir duvar, direk veya ağaç.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar ve yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 10-15 dakika arasında sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Sayma, koşma, saklanma, ebeleme, arama, bulma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların bir araya toplanarak "çıktın çıkardın" tekerlemesi ile bir kişinin ebe seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebenin kaça kadar sayacağına oyuncular tarafından karar verilir. Ardından ebe yüzünü ve ellerini bir duvara dayar ve belirlenen sayıya kadar saymaya başlar. Bu sırada diğer oyuncular saklanır. Daha sonra ebe onları bulmaya çalışır. Klasik saklambaç oyunundan farklı olarak bu oyun ebe tüm oyuncuları ebeleyene kadar devam eder. Diğer oyunculardan herhangi biri ebeden önce sayılan yere gider ve ebelerse veya evine gidip saklanırsa ebe sürekli ebe olur (ÇKK-241, ÇKK-260, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Sayma becerisi gelişir. Kurallara uymayı öğrenir. Hızlı hareket etmeyi öğrenir.

3. AHMET/MEHMET DİYOR Kİ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10, 12 yaşlarındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. 10-15 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Ahmet/Mehmet ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Zıplama, sekme, tek ayak üstünde durma, kolunu kaldırma, başını sallama, gözlerini kapatma, kulaklarını kapatma, çığlık atma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında ve öğretmen gözetiminde oynanmaktadır. Öğretmenin bir ebe belirlemesinin ardından oyun başlar. Ebe tahtaya geçer ve diğer oyunculara çeşitli komutlar verir. Örneğin; "Ahmet/Mehmet diyor ki zıpla, Ahmet/Mehmet diyor ki çığlık at." gibi. Tüm oyuncuların bu komutlara uyması gerekir. Ancak ebe bunları hızlıca söylerken bazı yerlerde Ahmet/Mehmet diyor ki demeden yalnızca "zıpla" veya "çığlık at" gibi komutları araya sıkıştırır. Bu komutlarda söylenen hareketi yapan oyuncular elenir. Sona kalan oyuncu ise bir dahaki turda ebe olur (ÇKK-88, ÇKK-287).

Oyunun İşlevleri: Dikkat ve dinleme becerileri gelişir. Büyük ve küçük kas motor gelişimine katkı sağlar.

4. ALTTA KALANIN CANI ÇIKSIN OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle yaz mevsiminde camide açılan kur'an kurslarının molalarında oynanmaktadır. 2-3 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Rol yoktur.

Oyun Hareketleri: Atlama, üstüne çıkma, kurtulma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle yaz mevsimlerinde camilerde bulunan kur'an kurslarına giden çocuklar tarafından cami içerisinde halı ile kaplı zemin üzerinde oynanmaktadır. Oyun bir oyuncunun "Altta kalanın canı çıksın!" diye bağırarak bir arkadaşının üzerine atlaması ile başlamaktadır. Bu oyun çağrısının ardından oyun oynamak isteyen tüm çocuklar bu iki kişinin üzerine atlarlar. En altta kalan oyuncu ise kurtulup, altta kalan kişilerin üstüne atlar. Oyun bu şekilde mola bitene kadar veya hoca kızana kadar oynanmaya devam etmektedir (ÇKK-283).

Oyunun İşlevleri: Mücadele etmeyi öğretir. Toplumsal ve sosyal baskılardan kurtularak rahatlama sağlar. Eğlendirir.

5. AMİRAL BATTI OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kağıt/Kalem.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Standart kareli defterden bir sayfa koparılır. 10 x 10 veya 20 x 20 kare ölçülerinde 2 büyük kare çizilir. Yatay ve dikey koordinatların belirli olması amacıyla karelerin sol kenarlarına 1'den 10'a veya 20'ye kadar sayılar, üst kenarlarına ise kare sayısı kadar alfabetik olarak harfler yazılır.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık olarak 15 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Amiral Rütbesindeki Deniz Subayı.

Oyun Hareketleri: Çizme, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle sınıf ortamında oynanmaktadır. Oyun alanı standart bir kareli defter üzerine 10 x 10 veya 20 x 20 kare içerecek şekilde yan yana çizilen ve denizi temsil eden 2 büyük kareden oluşmaktadır. Bu alandaki yatay ve dikey koordinatların belirlenmesi amacıyla karelerin sol kısmına yukarıdan aşağıya 1'den 10 veya 20'ye kadar sayılar, üst kısmına ise sayılar kadar harf yazılmaktadır. Oyun alanı oyuncuların sol taraflarındaki kare içerisine 3 kareden oluşan kayıklarını, 4 kareden oluşan gemilerini ve 10 kareden oluşan amiral gemisini yerleştirmeleri ile hazır duruma gelmektedir. Oyuncular ilk atış yapacak kişinin belirlenmesi amacıyla kendi aralarında taş-kağıt-makas yaparlar. Ardından oyuncular sırayla 1-F, 2-A, 3-D gibi koordinatlar vererek karşıdaki gemi filosuna atış yaparlar. Karşıdan söylenen koordinatta gemi filolarından biri var ise vurulmuş sayılmaktadırlar. Vuruldukları noktaya çizgi çekerler. Kendi tahmin ettikleri koordinatlarda gemi yoksa sağ taraftaki kutucuğa çarpı atarlar. Karşıdaki oyuncunun tüm gemilerine atış yapan ve koordinatları doğru tahmin eden oyuncu oyunu kazanır. Diğer oyuncu kaybeder (ÇKK-326, Ç-330).

Oyunun İşlevleri: Zekâ ve dikkat gelişimini destekler. Kodlama yeteneğini geliştirir. Kurallara uyarak sorumluluklarını yerine getirmeyi öğretir. Çizim becerilerini geliştirir.

6. ARTİST OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 9 ve 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Artist adı verilen kartlar.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilmektedir. Yaklaşık 2-5 dakika arasında sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma, çevirme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Adını kartların üzerinde artistlerin (ünlü futbol veya çizgi film karakterlerinin) bulunmasından alan bu oyun üç farklı şekilde oynanmaktadır;

Birinci oynanış şeklinde, oyuncular kartlarını ellerinde tutar. Ortaya sırayla kart atarlar. Kart üzerinde bulunan artistin karakter veya güç puanı bulunur. Güç puanı en yüksek atan oyuncu ortadaki diğer kartları da kökmüş yani kazanmış olur.

İkinci oynanış şeklinde, oyuncular kartları yerde kolay döndürebilmek için ellerinde sıkıştırır ve iki oyuncu da yere eşit sayıda kartı yere ters bir şekilde üst üste koyar. Ardından taş-kâğıt-makas yaparak başlayacak oyuncuya karar verirler. Oyuncular yerde ters şekilde bulunan kağıtlara elleri ile vurarak düz çevirmeye çalışırlar. Kim daha çok kartı düz çevirirse o kazanmış olur.

Üçüncü oynanış şeklinde, oyunculardan birisi ters diğeri düz kartları seçer. Ardından ellerine üçer veya dörder kart alırlar. Kartlar avuçlarında iken birbirleri ile çarpıştırırlar. Yere düz düşen kartları düzü seçen oyuncu, ters düşenleri tersi seçen oyuncu kazanmış olur.

Oyun üç oynanış şeklinde de karşıdaki oyuncun kartı kalmayıncaya kadar devam edebilir (ÇKK-36, ÇKK-70, ÇKK-153, ÇKK-370, YKK-4, YKK-11, YKK-18, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Sıra beklemeyi, rekabeti, stratejik düşünmeyi öğretir.

7. ASKER OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer).

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular asker rolündedir.

Oyun Hareketleri: Dokunma, eğilme, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir ebe seçmesinin ve diğer oyuncuların karşılıklı olarak yüz yüze bakacakları şekilde sıralanmalarının ardından başlamaktadır. Ebe sıralanan diğer oyuncuların arasından başını eğerek geçmek zorundadır. Ebe geçerken oyunculardan biri ebenin sırtına dokunur. Ardından ebe sırtına dokunan oyuncuyu tahmin etmeye çalışır. Doğru tahmin ederse dokunan kişi ebe olur. Yanlış tahmin ederse tekrar ebe olmak durumunda kalır (ÇKK-183).

Oyunun İşlevleri: Algılana ve dikkat becerisini geliştirir. Hızlı hareket etmenin önemini kavrar. Kültür içerisinde bulunan asker uğurlamalarında askerin sırtına vurma geleneğinin kültürel bellek içerisinde korunmasını sağlar.

8. ASKERLER OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. 10-15 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular asker rolündedir.

Oyun Hareketleri: Sayma, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında oynanmaktadır. Oyuncuların tümü bir masa etrafında toplanır ve iki ellerini parmakları arasından geçirerek masanın üzerine koymalarının ardından diyalog şeklindeki sayışma başlar. Soru kime gelirse o kişi bir isim söylemek zorundadır. Örneğin;

-Askerler askerler

Kimi vurmak isterler?

-Burak.

İsmi söylenen oyuncu vurulmuş olur. Birinci vuruluşunda iki elini ayırır, ikinci vuruluşunda bir elini arkaya alır. Üçüncü vuruluşunda ise oyundan çıkar. Sona kalan ve arkadaşları tarafından ismi üçüncü defa söylenmemiş olan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-378).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Stratejik düşünme yeteneğini geliştirir.

9. ASPİRİN/DOKTOR OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 10, 11, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Doktor, aspirinler ve ebe.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, kaçma, tutma, sayma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle, okul bahçesi gibi açık ve geniş alanlarda oynanmaktadır. Tekerleme veya "İlk ben doktorum." diyen bir kişinin hızlı hareket etmesiyle doktor olacak kişiye karar verilmesinin ardından diğer oyuncular doktorun karşısında bir yere geçerek yan yana otururlar. Doktor aklından 1'den 10'a kadar bir sayı tutar. Oyuncular sırayla o sayıyı tahmin eder. Doğru tahmin eden oyuncu doktorun yanına geçer ve o aklındaki sayıyı diğer oyunculara sorar. Bir kişi kalıncaya kadar oyun bu şekilde devam eder. Sona kalan bu kişi ebe olur. Ebe oyuncuları kovalar. Yakaladığı her oyuncuyu tutup 10'a kadar sayarak "aspirin" demesi gerekir. Sona kalan ve yakalanmayan oyuncu kral olur. Ödül olarak bir sonraki oyun onun doktor olması ile

başlamaktadır (ÇKK-64, ÇKK-183, ÇKK-206, ÇKK-216, ÇKK-238, ÇKK-241, ÇKK-242, ÇKK-274, ÇKK-281, ÇKK-296, ÇKK-320, ÇKK-322, ÇKK-324, ÇKK-356).
Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimi destekler. Tahmin yeteneğini geliştirir.

10. AŞIK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.
Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.
Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkek çocuklar tarafından oynanmaktadır.
Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.
Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Aşık kemiği.
Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun aracı geçmişten günümüze genellikle Kurban Bayramlarında büyüklerin kestikleri hayvanların bileğinden çıkan aşık kemiklerini çocuklara vermesi. Kemiklerin kurutularak çocuklar tarafından renkli boyalarla boyanması şeklinde hazırlanmaktadır (YKK-1, YKK-20, ÇKK-205).
Oyun Alanı:
Oyun Zamanı ve Süresi:
Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Kestel).
Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.
Oyun Hareketleri: Atma, vurma.
Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun yere bir daire çizilmesi, rakip oyuncuların çizilen daire içerisine eşit sayıda aşık koymaları ve daireye belirli bir uzaklıkta bulunan atış çizgisinden sırayla ellerindeki aşıklarla atış yapmaları şeklinde oynanmaktadır. Oyuncular atış yaptığında ellerindeki aşık daireden çıkmadan daire içerisindeki aşıkları dışarı çıkarmaları gerekmektedir. Oyuncu atış yaptığında dışarı çıkan aşık kemikleri atışı yapan oyuncunun olur. En çok aşığı vuran oyuncu oyunu kazanır. Diğer oyuncu kaybeder. Oyun karşıdaki rakip oyuncun birinde yalnızca atış yaptığı aşık kalana kadar devam eder (YKK-1, YKK-20, ÇKK-205).
Oyunun İşlevleri: Hayal gücünü destekler. El-göz koordinasyonu sağlar. Sıra beklemeyi, sabırlı olmayı öğretir.

11. AYAK İPİ/SAFİNAZ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 3 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9, 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Yaklaşık 1.5 metre uzunluğunda lastik ip.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun aracı, lastik ipin iki ucunun birbirine bağlanması şeklinde hazırlanmaktadır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Yaklaşık 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Atlama, söyleme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile oyuncuların sıralarının belirlenmesinin ardından iki oyuncunun lastik ipin içine girerek ayak bileklerinin bulunduğu hizaya getirip birbirlerinden uzaklaşarak gerdirmeleri ile oynanmaya hazır hâle gelmektedir. Oyun 3 farklı şekilde oynanmaktadır. Oyunun oynanış şekli oyun esnasında söylenen tekerlemelere göre değişiklik gösterir.

Oyunun birinci oynanış şeklinde "Açtek" tekerlemesi söylenir;

Açtek, aaçtek,
Hopla içine düz çık,
Hopla içine,
Hopla dışına,
Hopla içine,
Hopla dışına,
Hopla içine,
Düz çık (YKK-2, ÇKK-165, ÇKK-169).

Tekerleme ile senkronize bir şekilde önce gerilen ipin içine, daha sonra dışına atlanır. Ardından "hopla içine" dendiğinde ipin içine, "hopla dışına" dendiğinde sağ tarafına, "hopla içine" dendiğinde ipin içine, "hopla dışına" dendiğinde ipin sol tarafında atlanır. Son olarak "hopla dışına" dendiğinde ayaklar açılır ve ipin hem sağının hem de solunun üzerine basılır ve "düz çık" dendiğinde ipin dışına atlanarak oyun tamamlanır.

Oyunun ikinci oynanış şeklinde "Şekerci Kız" ve tekerlemeleri söylenir;
Şekerci kız geldi,
İmparatorla evlendi,
Bunu duyan Şevval,
Kıskançlıktan geberdi.
Sağa çek, sola çek, yaylan yaylan, Şut çek (ÇKK-165, ÇKK-169).
Tekerleme ile senkronize bir şekilde iki ayakla ipin içinden sağa ve sola atlanır. "Sağa çek" dendiğinde, ortadaki oyuncu tarafından ipin sağ tarafı, "sola çek" dendiğinde ipin sol tarafı ayakla içeriye doğru çekilir. Ardından "yaylan yaylan" dendiğinde hem sağdaki hem soldaki ipin üzerine basarak iki defa hoplanır ve "şut çek" dendiğinde ise ipin içine atlanır.

Oyunun üçüncü oynanış şeklinde "Dolama" tekerlemesi söylenir;
Dolama dolama ay dolama,
Akşama yemekte dolama,
Bir, iki, üç.
Tekerleme ile senkronize bir şekilde önce ipin içine, daha sonra dışına atlanır. Ardından üçe defa sağ ve sol tarafında atlanır.

Oyunun üç oynanış şeklinde de oyun hareketlerini sıralı bir şekilde yapmayan, içe veya dışa atlarken ayağı ipe değen oyuncu elenir. Sıra diğer oyuncuya geçer. Oyun bu şekilde devam eder (YKK-2, ÇKK-165, ÇKK-169, ÇKK-371).
Oyunun İşlevleri: Büyük kas ve dil gelişimlerini destekler. Ritim eşliğinde ahenkli bir şekilde harekete geçmeyi ve eylemleri sıralı bir şekilde gerçekleştirmeyi öğretir.

12. AY DEDE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.
Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.
Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.
Oyuncuların Yaşı: 8, 9, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arasında sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ay dede ve çocuklar.

Oyun Hareketleri: Sayışma, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerlemeyi söyleyecek oyuncunun belirlenmesi ve diğer oyuncuların ellerini yumruk yaparak masa veya zemin üzerine koyması ile başlamaktadır. Karşılıklı diyolog şeklinde tekerlemesi bulunan oyunda tekerlemeyi söyleyen kişi çocuk rolünde, cevap verenler ise ay dede rolündedir. Her sorunun sonunda sayışmaca kimin yumruğuna gelirse o cevap verir ve diyolog oluşur.

-Ay dede, ay dede yolculuğun nereye?

-Bursa'ya.

-Bursa'da kimin var?

-Abim.

-Abinin kaç çocuğu var?

-5.

-1, 2, 3, 4, 5.

Diyalog şeklindeki tekerleme kimin yumruğa gelince biterse o tek elini arkaya alır. Oyun bu şekilde devam eder. Sona kimin yumruğu kalır ve onda bitmezse o kazanmış olur (ÇKK-16, ÇKK-81, ÇKK-172, ÇKK-245, ÇKK-378).

Oyunun İşlevleri: Dil ve zihinsel gelişim alanlarını destekler.

13. AYLIK/TEK DOKUNUŞ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9-10-12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 30-35 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Kaleci ve diğer oyuncular. Çocuk, anne, baba, nine, dede.

Oyun Hareketleri: Top atma, tutma, vurma, sektirme, koşma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncular tarafından taş, şişe veya çöp kovası gibi nesneler kullanılarak bir kale alanı belirlenmesinin ardından oyun başlar. Oyuncular, kaleye geçecek kişiyi belirlemek amacıyla sırayla ayaklarında top sektirirler. En az top sektiren oyuncu kaleye geçer. Kaleci topu diğer oyunculara atar. Oyuncular kaleciden izin almadan topa iki defa art arda vuramaz, attıkları topun dışarıya gitmesi veya kalecinin topu havada yakalaması sonucunda ise ceza olarak kaleye geçerler. Oyunda kalecinin diğer oyuncuları kaleye geçirmek için topu bilerek hızlıca onlara çarptırarak atması "şeytanlık" olarak adlandırılmaktadır. Bunu yapan oyuncu ceza olarak oyundan atılır. Oyunda gollerin atılış biçimine göre kaledeki oyuncunun puan değeri belirlenir. Örneğin; tek vuruşla kaleye gol atmak 1 puan, uzaktan tek vuruşla gol atmak 2 puan, kafa ile topa vurarak gol atmak 5 puan, rövaşata şeklinde tek ayağını havaya kaldırıp dönerek gol atmak 20 puandır. Oyun sonunda sırasıyla 30 puanlık gol yiyen büyük dede, 25 puanlık gol yiyen dede, 20 puanlık gol yiyen nine, 15 puanlık gol yiyen baba, 10 puanlık gol yiyen anne, 5 puanlık gol yiyen ise çocuk olur ve kaleden çıkarılır. En az gol yiyen oyuncu en genç olur ve oyunu kazanır (YKK-7, ÇKK-87, ÇKK-156, ÇKK-322, ÇKK-326, ÇKK-330, ÇKK-350, ÇKK-351).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. İsabet yeteneğini geliştirir. Yaşlı-genç gibi zıt kavramlarını öğretir.

14. AYŞE TEYZE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık olarak 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Ayşe teyze ve çocuklar.

Oyun Hareketleri: Sayışma, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun çocuk rolündeki tekerlemeyi söyleyecek oyuncunun belirlenmesi ve oyuncuların parmakları açık bir şekilde ellerini bir masa üzerinde sıralı bir şekilde koymaları ile başlamaktadır. Sayışmada sorular kimin parmağına denk gelince biterse o kişi sorulara cevap verir.

Sayışma diyolog şeklindedir;

-Ayşe teyze, ayşe teyze bahçene gireyim mi?

-Gir.

-Elmanı alayım mı?

-Al.

-Kaç tane?

-8.

-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Sayışma kimin parmağına gelince biterse oyuncu o parmağı elenmiş olur ve avcuna doğru kıvırır. Oyun bu şekilde devam eder. Sona kimin parmağı kalırsa o kazanır (ÇKK-162).

Oyunun İşlevleri: Dil ve zekâ gelişimini destekler. Toplum içinde uyulması gereken büyüğe saygı, nezaket, ahlaklı olma gibi kuralları öğretir.

15. BAYRAK/MENDİL KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 9, 10 ve 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Mendil veya baş örtüsü.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular A ve B takımının birer üyesi rolündedir.

Oyun Hareketleri: Koşma, yakalama, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle öğretmen hakemliğinde açık ve geniş bir alanda oynanmaktadır. Oyuncular A-B grubu tekerlemesi ile iki gruba ayrılırlar. İki grubun oyuncuları arda art arda öğretmene eşit uzaklıkta dizilirler. Öğretmen elinde bir mendil ile öğrencilerin tam karşısında beklemektedir. Öğretmenin başla komutu veya düdük öttürmesiyle oyun başlar. Başla komutu veya düdük sesinin ardından takımların en önündeki kişiler koşmaya başlar. Öğretmenin elinden mendili alarak diğer oyuncuya yakalanmadan kendi takımına getirerek takım arkadaşının eline vuran oyuncu bir sayı almış olur. 5 sayı alan takım oyunu kazanmış olur (ÇKK-116, ÇKK-167, ÇKK-247, ÇKK-336, ÇKK-378, YKK-2, YKK-5, YKK-14, YKK-17, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Sıra beklemeyi, sosyal bir grubun üyesi olmayı ve rekabeti etmeyi öğretir. Dikkat ve algı becerileri ile büyük kas gelişimini destekler.

16. BAYRAK/MENDİL SAKLAMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Mendil veya bir baş örtüsü.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular A-B grubu üyeleri rolündedir.

Oyun Hareketleri: Saklama, bulma, koşma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle okul bahçesi gibi açık ve geniş alanlarda oynanmaktadır. Oyuncular A grubundan olanlar-B grubundan olanlar tekerlemeleri ile 2 gruba ayrılmakta ve daha sonra kendilerine 2 farklı bölge belirlemektedir. Oyuncuların belirledikleri bölgeye kendi mendillerini/bayraklarını saklamalarının ardından oyun başlar. Oyunun amacı kendi mendilini iyi bir yere saklamak, karşı takımın mendilini bulup o takımın oyuncularına yakalanmadan onların mendilini kendi alanına getirmektir. Mendili ilk bulan ve kendi bölgesine getiren takım oyunu kazanır (ÇKK-221, ÇKK-371).

Oyunun İşlevleri: Grup hâlinde hareket etmeyi ve yardımlaşmayı öğretir. Rekabet duygusunun gelişimini sağlar.

17. BEŞİK YİYEN DAYAK YER OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma, beşikten geçirme, vurma, koşma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun top ile futbol gibi ayakla oynanmaktadır. Oyuncuların amacı topu rakip oyuncunun "beşik" adını verdikleri iki bacak arası

bölgesinden geçirmek ve onu dövmektir. Beşik yiyen oyuncu öncesinde belirlenen bir ağaca ya da duvara dokunana kadar diğer dayak yer. Oyun bu şekilde devam etmektedir. (ÇKK-243).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Kültürel ve sosyal baskılardan kurtularak rahatlama işlevi bulunur.

18. BEŞ TAŞ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8-12 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: 5 adet taş.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Dışarıdan elimizle kolay tutabileceğimiz ve 5 tanesi tek avcumuza sığacak şekilde olan 5 adet taş toplanır.

Oyun Alanı: Hem açık hem kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: oyun yaklaşık olarak 10-15 dakika arasında sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Nilüfer, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma, tutma, vurma, ellerini çevirme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle iki kişi tarafından oynanmaktadır. Oyuncular oyuna başlayacak kişinin belirlenmesi amacıyla taş-kağıt-makas yaparlar. Kim kazanırsa o ilk başlar. Oyun 6 aşamadan oluşmaktadır. Oyuncu birinci aşamada, tüm taşları eline alır ve yere dağınık bir biçimde atar. Daha sonra aralarından bir taşı alır ve tek eliyle o taşı havaya atıp yerden bir taş alıp taşı düşmeden tutar. Tüm taşları aynı şekilde düşürmeden tutması gerekir. İkinci aşamada, taşları yere atar ve bir taş alır. O taşı havaya atar, yerden iki taş alır ve havaya attığı taşı düşmeden alır. Bu hareketi tekrar yapar. Üçüncü aşamada, taşları yere atar. Bir taş alır. O taşı havaya atar ve üç taşı alıp taşı tutar. Daha sonra bir taşı alır o taşı havaya atıp yerde kalan taşı alarak taşını tutar. Dördünü aşamada, taşları birbirine yakın atar. Aralarından bir taş alır. O taşı havaya atıp dört taşı eline alır ve yine aynı eliyle havadaki taşı düşmeden tutar. Beşinci aşamada, taşları yere attıktan sonra sol elin baş ve işaret

parmağını yere dayayarak bir kale oluşturur. Sağ eliyle bir taş alır. O taşı havaya atıp, taş düşmeden yerdeki bir taşa vurarak kaleden geçirmeye çalışır. Tüm taşları kaleden geçirdiğinde son aşamaya gelinir. Altıncı ve son aşamada tüm taşlar iki elin avuçlarında toplanır ve havaya atılır. Taşlar düşmeden eller ters çevrilerek tutulmaya çalışılır. Ardından taşlar tekrar havaya atılır ve avuç içinde toplanır. Bu aşamalar sırasında oyuncu, havaya attığı taşı diğer taşları almadan tutamaz ve düşürürse, fazla uzağa atarsa, bir taş alacakken diğer taşları hareket ettirirse sıra rakibine geçer. Aşamaları ilk tamamlayan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-63, ÇKK-122, ÇKK-167, ÇKK-185, ÇKK-199, ÇKK-201, ÇKK- 247, ÇKK-248, ÇKK-270, ÇKK-276, ÇKK-327, ÇKK-343, YKK-1, YKK-2, YKK-3, YKK-5, YKK-12, YKK-14, YKK-15, YKK-19, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: El-göz koordinasyonu sağlar. Kurallara uymayı, görevini sırasıyla yerine getirmeyi ve sıra beklemeyi öğretir.

19. BEZİRGÂNBAŞI OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:7, 8, 9, 10, 12 yaşlarındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz-sonbahar aylarında oynanabilir. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Bezirgânbaşı ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Eğilme, geçme, seçme, çekme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle okul bahçesinde oynanmaktadır. Oyuncular arasından tekerleme ile 2 bezirgânbaşı seçilir**.** Bu oyuncular diğer oyunculardan uzak bir yere giderek kendilerine bir meyve seçerler. Örneğin biri çilek ise diğeri vişne olur. Ardından oyun alanında giderek el ele tutuşurlar ve bir kapı

oluştururlar. Diğer oyuncular kapıdan geçmek için sıra olur. Ardından kapıdaki ebeler oyunun tekerlemelerini söylemeye başlarlar;

“Aç kapıyı bezirgânbaşı gözümün yaşı

Kapı Hakkı ne alırsın ne verirsin?”

Bu sırada diğer oyuncuların;

“Arkamdaki yadigâr olsun.”

Demelerinin ardından hep beraber saymaya başlarlar;

“Bir sıçan, iki sıçan, üç demeden dörtte kapan.”

Tekerleme bittiğinde bezirgânbaşıların kolları arasından kim geçiyorsa onu kollarıyla sıkıştırırlar ve diğer oyunculardan uzağa götürerek “çilek mi, vişne mi?” diye sorarlar. Hangisini seçerse o kişinin arkasına geçer. Oyun, tüm oyuncular iki takım oluşturana kadar devam eder. Ardından ortaya bir çizgi çizilir ve oynayacak takımlar çizginin iki yanına geçerler. Takım kaptanları başta olmak üzere iki takım da karşı takımı kendi çizgisine getirmeye çalışır. Hangi takım diğerini kendi alanına çekmeyi başarırsa o takım kazanmış olur (ÇKK-76, ÇKK-185, ÇKK-119, ÇKK-140, ÇKK-141, ÇKK-149, ÇKK-154, ÇKK-209, ÇKK-219, ÇKK-284, YKK-2, YKK-3, YKK-7, YKK-10, YKK-14).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Ahenkli şekilde hareket etmeyi, bir grubun parçası olmayı ve iş birliğinin önemini öğretir.

20. BİLYE/MİSKET/CİLLİ/DÜĞME OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10-12 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Bilye/Misket/Cilli- Düğme.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Geçmişte kıyafetlerden eski düğmelerin sökülmesi ile oynanan oyun, günümüzde sanayi yapımı bilye/misket/cilli gibi isimler verilen cam oyun aracı ile oynanmaktadır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar- yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma, isabet ettirme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların belirli bir çizgi üzerinde ellerindeki bilye/misket/cilli-düğmeleri dizmesi ile başlamaktadır. Ardından sıra ile oyuncular baş olarak belirledikleri bilye/misket/cilli-düğme ile diğer düğmeleri vurmaya çalışırlar. Sıralanmış bilye/misket/cilli-düğmelerden ne kadar bilye/misket/cilli-düğme vurulursa o kadar kökmüş yani bilye/misket/cilli-düğme kazanmış olunur. Genellikle oyun karşıdaki oyuncularda bilye/misket/cilli-düğme kalmayıncaya kadar devam etmektedir (YKK-4, YKK-10, YKK-14, ÇKK-79, ÇKK-84, ÇKK-200, ÇKK-261, ÇKK-263, ÇKK-282, ÇKK-345, YKK-1, YKK-4, YKK-11, YKK-18, YKK-19, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: El-göz koordinasyonu ve dikkat becerilerini geliştirir. Sıra beklemeyi öğretir. Rekabet yeteneğini geliştirir. Kazanma, kaybetme gibi durumlarda vereceği tepkileri öğreterek duygusal gelişimini destekler.

21. BİRDİRBİR OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9, 10, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Eğilme, atlama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile oyuncuların atlama sıralarının belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Birinci seçilen oyuncu eğilir. Diğer oyuncular ise "birdirbir" diyerek o oyuncunun üzerinden atlarlar ve onun önüne eğilirler. Ardından o oyuncu da "birdirbir" diyerek eğilen oyuncuların üzerinden atlar. Daha sonra sıra ikilere gelir. İkilerde oyuncular biraz daha az eğilerek oyuncuların atlamasını güçleştirirler. Oyuncular birbiri üzerinden "ikidir iki dağdaki tilki" diyerek atlarlar. Tüm oyuncular atladıktan sonra oyunun üçüncü kısmına gelinir üçlerde artık oyuncular biraz daha az eğilirler, dolayısıyla oyun daha zorlaşır. Oyuncular üçlere gelindiğinde "üçüm üç elim yerde" diyerek atladıktan sonra ellerini yere koyarlar. Atlayamayan oyuncular elenir. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır (YKK-14, ÇKK-140, ÇKK-190, ÇKK-241, ÇKK-143, ÇKK-248, ÇKK-276, ÇKK371, ÇKK-373).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas ve dil gelişimlerini destekler.

22. BOM OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: Genellikle sınıf ortamında oynandığından 10-15 kişi tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Sayma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle sınıf ortamında öğretmen gözetiminde oynanan oyunlar arasında yer almaktadır. Öğretmenin "1-2-3" komutu ile en ön sıradan itibaren öğrenciler sesli bir şekilde saymaya başlarlar. Ancak 5 ve 5'in katlarına denk gelen öğrencilerin "bom" demesi gerekir. Bom demeyen veya şaşırıp

sayıyı söyleyemeyen öğrenci yanar ve tahtaya geçer. Tek oyuncu kalana kadar oyun bu şekilde devam eder. Sona kalan oyuncu ödül olarak alkışlanır (YKK-14, ÇKK-67, ÇKK-171).

Oyunun İşlevleri: Dikkat gelişimini destekler. Kazanma-kaybetme gibi durumlarda gösterdiği üzülme, onurlanma gibi duygular sonucunda duygusal gelişimini sağlar. Toplum içerisinde heyecanını yönetmeyi öğrenir.

23. BÜLBÜL KAFESTE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:11 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar- yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10-15 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Bülbüller ve Kafes.

Oyun Hareketleri: Tutma, kaçma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle okul bahçesinde öğretmen gözetiminde oynanmaktadır. Oyunda öğrenciler el ele tutuşarak bir halka oluşturmaktadır. Bu halka bülbül kafesini temsil etmektedir. Ardından öğretmen tarafından 2-3 kişi seçilir ve bu kişiler bülbül olur. Bülbüllerin kafesin ortasına geçmesinin ardından öğretmenin başla komutuyla oyun başlar. Oyun sırasında kafes rolündeki oyuncular hep birlikte "bülbül kafeste!" diye bağırır ve alkış yaparlar. Bu sırada kafesteki oyuncular halkanın dışına çıkmaya çalışırlar, ancak diğer oyuncular tekrar el ele tutuşur ve birbiri arasındaki mesafeyi sıklaştırarak bülbüllerin kaçmasını önlemeye çalışırlar. Halkanın dışına çıkabilen oyuncular oyunu kazanır (ÇKK-342).

Oyunun İşlevleri: Büyük ve küçük kas gelişimini destekler. Birlikte hareket etmenin önemini öğretir.

24. ÇATLAK-PATLAK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7-9 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Taklit etme, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun iki kişinin karşılıklı bir şekilde geçerek sağ elini diğer oyuncunun elinin üzerine, sol elini diğer oyuncunun elinin altına koyması ve tekerleme söylemeleri ile başlamaktadır;

Çatlak patlak,
Üstü yuvarlak,
Kremalı börek,
Sütlü çörek,
Çek dostum çek,
Arabanı yoldan çek,
Çekçek amca burnu kanca,
Al sana bir tabanca,
Tabancanın yarısı,
Osman beyin karısı,
Karısının eteği,
Eteğinin pilesi,
Ocak, şubat, mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık.

Oyuncular tekerleme söylerken aynı anda sırasıyla birbirlerinin avuçlarına vururlar. Tekerleme bittiğinde kimin avcuna vurulursa o kişi oyunu kaybetmiş, diğeri oyunu kazanmış olur (YKK-2, YKK-10, YKK-14).

Oyunun İşlevleri: Dil ve küçük kas gelişimini destekler. Ritim eşliğinde ahenkli şekilde sıralı hareketleri gerçekleştirmeyi öğretir.

25. ÇELİK ÇOMAK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Çelik adı verilen yaklaşık 30 cm uzunluğunda bir çubuk/med ile çomak adı verilen 70 cm uzunluğunda bir çubuk/med.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun araçları çelik adı verilen 30 cm bir çubuk ile çomak/med adları verilen 70 cm boylarındaki iki çubuğun bulunması ile hazır hâle gelmektedir.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle açık ve geniş bir alanda, toprak bir zemin üzerinde oynanmaktadır. Oyun "çelik" adı verilen kısa çubuğun çukur yapılan bir yüzeye yatay biçimde konulması ile oynanmaya hazır hale gelmektedir. Oyunda Oyuncular yan yana geçer. Önce çomaklarıyla çeliği havaya kaldırır, ardından havada vurarak en uzağa atmaya çalışırlar. Oyun sonunda çeliği en uzağa atan oyuncu oyunu kazanır (YKK-3, YKK-5, YKK-7, YKK-10, YKK-12, ÇKK-84, ÇKK-371, YKK-9, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: El becerisi, odaklanma ve dikkat yeteneklerini geliştirir. Toplumsal kurallara destek vererek sıra beklemeyi öğretir.

26. ÇEMBER/HULAHOP ÇEVİRMECE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 1 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Çember/Hulahop.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım, Nilüfer).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Çevirme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun yalnız oynanabileceği gibi birden fazla oyuncu tarafından sırayla da oynanabilmektedir. Oyunun amacı hulahop adı verilen çemberi bel, kol veya ayakla olabildiği kadar düşürmeden çevirmektir. Çemberi düşüren oyuncu yanar. Sıra diğer oyuncuya geçer (YKK-14, ÇKK-185).

Oyunun İşlevleri: Beden koordinasyonu sağlar. Sıra beklemeyi, sabırlı olmayı öğretir. Büyük kas gelişimini destekler. Dengeli hareket etmeyi sağlar.

27. DAİREDEN SON ÇIKAN OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kağıt, kalem, tebeşir.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyunda kağıtlara ateş, çadır, su ve meyve çizilir.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: İtme, koşma, kapma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyunun oyun alanı, büyük bir çember çizgisi üzerine çizilen 10 küçük daireden oluşmaktadır. Başlangıçta büyük çemberin ortası boş bırakılmaktadır. Oyun hakemin kağıt üzerine çizdiği, çadır, su, meyve gibi hayatta kalma ihtiyaçlarına yarayan malzemeleri sırayla dairenin ortasına bırakması, oyuncuların bunları alıp dairelerini rakip oyunculara kaptırmadan yerlerine hızlıca geçmeleri. Bazı rakiplerini iterek oyun dışı bırakmalarına dayanmaktadır. Oyun sonunda en çok hayatta kalma malzemesi biriktiren ve rakip eleyen oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-70, ÇKK-72, ÇKK-121).

Oyunun İşlevleri: Dikkat yeteneğini geliştirir. Hızlı hareket etmenin önemini kavramayı sağlar. Rekabet etmeyi öğretir.

28. DARAMBA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tahta silah.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Evde yakılacak olan odunlar, tahta parçaları veya ağaç dallarının çivi ile birleştirilerek silah şekline getirilmesi ile hazırlanmaktadır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz-sonbahar mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Asker rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Koşma, saklanma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun 2 rakip asker grubunu temsil etmektedir. Açık alanda oynanan oyun oyuncuların aynı anda farklı bölgelere koşarak saklanmaları ile başlamaktadır. Oyunda amaç iyi bir şekilde kamufle olup, saklanarak rakip takımın oyuncularının yerini bulmak ve "Ahmet daramba" diyerek onları vurmak. Sona hangi takımın oyuncusu kalırsa o kazanmış olur (ÇKK-246).

Oyunun İşlevleri: Dikkat becerisini geliştirir. Grup şeklinde hareket etmeyi öğretir. Hayal gücünü ve el becerisini destekler.

29. DELİ AYTEN OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Deli Ayten (Ebe) ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma, koşma, kovalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe topa ayakla vurarak arkadaşlarına denk getirmeye çalışır. Diğer oyuncular ise toptan kaçar. Vurulan oyuncu ebe olur (ÇKK-167).

Oyunun İşlevleri: İçinde bulunduğu toplumun efsaneleşmiş kişilerin ve bu kişilerin davranışlarının oyunlar aracılığıyla kültürel bellek içerisinde gelecek nesillere aktarımını sağlamaktadır.

30. DEVE-CÜCE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7, yaşlarındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Okul sırası.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Bütün mevsimlerde oynanabilmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Ayağa kalkma, oturma, dikkatli olma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında, öğretmen hakemliğinde oynanmaktadır. Öğretmen "deve" dediğinde tüm öğrenciler ayağa kalkmalı, "cüce" dediğinde ise tüm öğrenciler oturmalıdır. Oyun başlangıçta yavaş komutlarla ilerlerken giderek hızlanmaktadır. Bununla birlikte şaşıran oyuncular yanmaktadır. Yanana oyuncular tahtaya çıkarılır. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-113, ÇKK-140, ÇKK-154, YKK-2, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Zihin-beden koordinasyonunu sağlar. Zıt kavramları öğretir. Kazanma- Kaybetme durumunda verilen tepkiler sonucunda duygusal gelişimi destekler.

31. DOĞRULUK MU, CESARETLİLİK Mİ? OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:11 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Su şişesi veya bir kalem eşliğinde oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: bütün mevsimlerde oynanabilmektedir. Yaklaşık 15-20 dakika sürer.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rolündedirler.

Oyun Hareketleri: Şişe çevirme, koşma, bağırma, atlama, cevap verme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tüm oyuncuların bir masa veya yerde çember şeklinde sıralanması ve ardından birinin şişeyi/kalemi yerde yatay bir şekilde

çevirmesi ile başlamaktadır. Şişenin/kalemin arka ucu soru soracak kişiyi, ön tarafı ise cevap verecek kişiyi belirlemektedir. Soru soracak kişi ilk olarak "Doğruluk mu, cesaretlilik mi?" diye sorar. Cevap verecek kişi "doğruluk" derse ona "En sevdiğin arkadaşın kim?", "salı günü sinemaya kiminle gittin?" gibi doğru cevap vermesi beklenen sorular sorulurken, "cesaretlilik" derse; "Şuradaki zile bas ve gel.", "Ayşe'yi sevdiğini söyle." gibi cesaret gerektiren görevler verilir. Oyun bu şekilde oyuncular sıkılana kadar devam eder (ÇKK-263, YKK-2, YKK-4, YKK-11, YKK-17, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Verilen görevi yerine getirmeyi, dürüst olmayı ve samimiyeti öğretir.

32. DOKUZ KİREMİT/DALYE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8,10,11,12, 13, 14 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: 9 adet kiremit veya taş.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: 9 adet kiremit veya taşın toplanarak üst üste dizilmesi ile oyun malzemesi hazır hâle gelmektedir.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 20-25 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırı, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular ebe olan takım ve taş dizen takım oyuncusu rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma, koşma, kovalama, kaçma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun 9 adet kiremit veya taşın üst üste dizilmesinin ardından grup tekerlemeleri ile 2 grup oluşturulması ile oynanmaya hazır hale gelmektedir. Takımların kendilerine seçtikleri başkanların taş-kağıt-makas yapması sonucu ilk topu atacak takım ve ebe olacak takım belirlenir. Ebe olan takım oyuncuları topu her an tutmak için kiremitlerin arkasına geçerler. İlk topu atacak takımın oyuncuları taşlara belirli bir uzaklığa geçerler. Topu yerden atarak kiremitleri

devirmeye çalışırlar. Kiremitleri devirmeyi başarırlarsa kaçmaya başlarlar. Ebe olan takım ise 10'a kadar sayar ve topu yerden alarak kaçan oyuncuları vurmaya çalışır. Ebe takım bir arkadaşlarını kovalarken kiremitleri deviren takımdan biri gelip kiremitleri tekrar üst üste dizer ve tek ayağını üstüme koyup "bom bili bili bom" veya "dalye" diye bağırırsa oyunu kazanmış olurlar. Oyunu kazanan takım ödül olarak tekrar atıcı takım olarak oyuna başlarlar (ÇKK-95, ÇKK-105, ÇKK-155, ÇKK-167, ÇKK-201, ÇKK-203, ÇKK-259, ÇKK-278, ÇKK-280, ÇKK-295, ÇKK-296, ÇKK-319, ÇKK-324, ÇKK-335, ÇKK-336, ÇKK-369, YKK-2, YKK-4, YKK-11, YKK-19, YKK-18).

Oyunun İşlevleri: Takım çalışmasının önemini ve rekabeti öğretir. Büyük ve küçük kas gelişimine katkı sağlar.

33. DOKUZ TAŞ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tebeşir taşı, dokuz adet küçük taş, boya, bez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun aracı yere veya bir zemin üzerine iç içe büyükten küçüğe üç kare çizilip, en dış noktasından içteki kareye kadar ortalarından çizgi çekilerek, 24 kesişim noktası olan bir oyun alanı oluşturulması şeklinde hazırlanmaktadır.

Oyun Alanı: Hem kapalı hem de açık alanda oynanabilir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilmektedir. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: yer değiştirme, düşünme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun bir zemin üzerinde tebeşir veya boya ile oyun alanının çizilerek hazırlanması ve oynanacak taşların toplanması ile hazır hale gelmektedir. Oyuncular başlangıçta taşlarını sıra ile dizerler. Ardından yine sıra ile yerlerini değiştirebilirler. Oyunda amaç karelerin kesişim noktalarından oluşan

bölgelerde taşları toplamaktır. Yan yana üç kesişim noktasında taşlarını toplayan oyuncu bir sayı kazanır. Buna karşılık karşıdaki oyuncunun bir taşını oyun alanından çıkarır. Oyun sonunda hamle yapsa dahi 3 taş yan yana dizemeyecek olan oyuncu oyunu kaybeder. Çok sayıda taşı olan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-167, YKK-1, YKK-6, YKK-12).

Oyunun İşlevleri: Düşünce ve zekâ gelişimini destekler. Kurallara uyma, sıra bekleme gibi toplumsal kuralları öğretir.

34. DON/KİLİT OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:6, 7, 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmemektedir.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmemektedir.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Gürsu) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, donma/hareketsiz kalma, ebeleme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Don oyunu iki farklı şekilde oynanmaktadır. Birinci şekilde oyun bir hakem/öğretmen eşliğinde oynanmaktadır. Hakem müziği başlattığında tüm oyuncular çeşitli şekillerde dans ederken, müziği durdurduğunda ise "donmak" yani hareketsiz kalmak zorundadırlar. Hakem müziği sürekli açar ve kapatır. Müzik kapandığında hareket eden yanar. Sona kalan oyunu kazanır.

İkinci şekilde ise, tekerleme ile bir ebe seçilir ve ebe diğer oyuncuları yakalamaya çalışmaktadır. Ebe tam oyuncuyu yakalayacakken ebe "don/kilit" diyerek kollarını bağlar ve hareketsiz kalırsa ebelenmekten kurtulur. Ebeden kaçan diğer arkadaşının çözül demesi ile çözülür ve kaçmaya devam eder. Bu oyunda tüm oyuncular

donduğunda veya ebelendiğinde oyun biter ve oyunu ebe kazanır (ÇKK-9, ÇKK-10, ÇKK-82, ÇKK-116, ÇKK-244, YKK-2, YKK-18).

Oyunun İşlevleri: Beden kontrolü sağlamayı ve dikkat gelişimini destekler. Yardımlaşmayı öğretir.

35. DOST MUYUZ, DÜŞMAN MIYIZ? OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 2-5 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, iki kişinin el ele tutuşarak oyun tekerlemesini söylemesi ile başlamaktadır;

Dost muyuz, Düşman Mıyız?

10'a kadar sayar mıyız?

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Ardından oyuncular tekerleme sırasında ellerini düz ve çapraz şekilde hareket ettirir. Tekerleme bittiğinde oyuncuların elleri çapraz kalırsa "düşman", düz bir şekilde kalırsa "dost" oldukları düşünülür (ÇKK-170).

Oyunun İşlevleri: Ritim eşliğinde ahenkli hareketler yapmayı öğretir. Dil gelişimini destekler. Eğlendirir.

36. EBELEMECE/YAKALAMACA/KOVALAMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkek çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:6-12 yaş arası çocuklar tarafından tercih edilmektedir.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: ilkbahar-yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, yakalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun oynanmaya karar verilmesinin ardından oyuncular arasında "ebe değilim" diyen son kişinin ebe olarak belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Ebe olan oyuncu 1'den 10'a kadar sayar ve diğer oyuncuları yakalamaya çalışır. Birine dokunduğunda "Ayşe ebe" der. Kime dokunduysa o yeni ebe olur. Oyun bu şekilde devam eder (ÇKK-14, ÇKK-26, ÇKK-28, ÇKK-29, ÇKK-34, ÇKK-36, ÇKK-39, ÇKK-40, ÇKK-51, ÇKK-56, ÇKK-57, ÇKK-68, ÇKK-70, ÇKK-73, ÇKK-74, ÇKK-76, ÇKK-77, ÇKK-79, ÇKK-88, ÇKK-89, ÇKK-92, ÇKK-93, ÇKK-96, ÇKK-98, ÇKK-114, ÇKK-121, ÇKK-135, ÇKK-143, ÇKK-145, ÇKK-178, ÇKK-191, ÇKK-270, ÇKK-320, ÇKK-329, ÇKK-332, ÇKK-333, ÇKK-335, ÇKK-339, ÇKK-340, ÇKK-355, ÇKK-365, ÇKK-367, YKK-1, YKK-2, YKK-3, YKK-4, YKK-5, YKK-11, YKK-14, YKK-15, YKK-18, YKK-19, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini sağlar. Hızlı davranmanın önemini kavrar.

37. EL KIZARTMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7, 9, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem kapalı hem de açık alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Bütün mevsimlerde oynanabilmektedir. Yaklaşık olarak 5-10 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun bütün oyuncuların çember çeklinde oturarak ellerini sırayla üst üste koymaları, en altta kalan elin çekilerek en üstteki ele hızlıca vurulması şeklinde oynanmaktadır. Eli kızaran ve pes eden oyuncu oyunu kaybederken, dayanıklı olan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-22, ÇKK-170, ÇKK-291, ÇKK-292).

Oyunun İşlevleri: Pes etmemeyi, dayanıklı olmayı ve amacına ulaşmak için sabretmeyi öğretir.

38. EN ÜSTTE KİMİN ELİ VAR? OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10,11 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz, sonbahar mevsimlerinde oynanmaktadır. 2-5 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Eğilme, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Tekerleme ile bir ebe belirlenmesinin ardından oyun başlamaktadır. Ebe yere çömelerek başını dizlerinin üzerine kapatır. Diğer oyuncular sırasıyla önce sağ, sonra sol ellerini oyuncunun sırtına koyarlar. Ardından ebeye en üstte kimin eli olduğu sorulur. Ebe kimin eli olduğunu tahmin etmeye çalışır ve bir isim söyler. Tahmin ettiği isim doğru ise o kişi ebe olur. Yanlış ise ebeye ceza olarak "Davul mu, zurna mı?" diye sorulur. Davul derse yumrukla sırtına vurulur. Zurna derse diğer oyuncular aynı anda ebenin kulağına eğilip çığlık atarlar (ÇKK-183, ÇKK-274).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Tahmin yeteneğini güçlendirir. Seçimlerinin sonuçlarına katlanmayı öğrenir.

39. ESKİ MİNDER OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz, sonbahar mevsimlerinde oynanabilir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Eski minder ve oyuncular.

Oyun Hareketleri: Yürüme, Dönme, Eğilme, hareketsiz kalma, taklit etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir ebenin belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Ebe yere çömelir ve başını dizlerinin üzerine kapatır. Diğer oyuncular ebenin etrafında dönerek eski minder tekerlemesini söylerler;

Eski minder, yüzünü Göster
Göstermezsen bir poz ver.
Güzellik mi, Çirkinlik mi?
Havuz başında, heykellik mi?

Yoksa yoksa balerinlik mi?

Hangisi?

Ebe güzellik derse, başını kaldırdığında tüm oyuncular güzel olur. Çirkinlik derse, çirkin rolü yaparlar. Heykellik derse hareketsiz kalırlar. Balerinlik derse, balerin taklidi yaparlar. Ebe hangi oyuncunun yaptığı taklidi daha çok beğenirse o kişi ebe/eski minder olur (YKK-7, YKK-15, ÇKK-40, ÇKK-105, ÇKK-381, ÇKK-387).

Oyunun İşlevleri: Ritim eşliğinde hareket etmeyi ve zıt kavramları öğretir. Taklit yeteneğini geliştirir.

40. EŞ EŞİNE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem erkekler hem kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Bütün mevsimlerde oynanabilir. Yaklaşık olarak 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol yoktur.

Oyun Hareketleri: Elini düz ve ters çevirme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyuncular çember oluşturacak şekilde dizilir. Sol ellerinin üzerinde sağ ellerini ters ve düz hareket ettirerek eş eşine tekerlemesi söylenir;

Eş eşine

Peş peşine

Kan kardeşine.

Ardından tüm oyuncuların eli tersken düz yapan oyuncu oyunu kazanır. Oyun körebe gibi tek ebe belirleme oyunlarının başında oynanabildiği gibi, ortada sıçan oyunu gibi oyunlarda ise grup oluşturmak amacıyla da oynanmaktadır (ÇKK-322).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Ritim ve ahenk becerileri gelişir. Toplum içerisinde var olan "Kan kardeşlik" gibi olguları öğrenir.

41. EVCİLİK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 1ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7, 8, 9, 10, 13 yaşlarındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Geçmişte havludan yapılan ve elde dikilen bebekler, el ile yapılan oyuncaklarla oynanan oyun günümüzde hazır evcilik setleri ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun günümüzde hazırlık gerektirmemektedir.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilmektedir. Yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Anne, baba, çocuk, doktor, öğretmen, itfaiye vb. çocukların çevrelerinde gördükleri rollerden oluşmaktadır.

Oyun Hareketleri: sallama, sallanma, ayakta durma, oturma, yatma vb.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, çocukların oyun içerisinde kendi yaptıkları bebekler, çamurdan mutfak eşyaları, bez ve havlulardan yaptıkları malzemeler veya kalem kağıt gibi malzemeler kullanılarak oynanmaktadır. Oyunda çocuklar öğretmen, doktor, itfaiye gibi meslekleri ve anne, baba, çocuk, abi, abla gibi toplumsal rolleri deneyimlemekte ve çevresinde gördüğü davranışları taklit etmektedir (ÇKK-1, ÇKK-3, ÇKK-4, YKK-5, ÇKK-17, ÇKK-18, ÇKK-19, ÇKK-23, ÇKK-35, ÇKK-47, ÇKK-51, ÇKK-70, ÇKK-113, ÇKK-121, ÇKK-139, ÇKK-140, ÇKK-189, ÇKK-255, ÇKK-336, ÇKK-387, YKK-1, YKK-2, YKK-5, YKK-6, YKK-7, YKK-8, YKK-9, YKK-11, YKK-14, YKK-15, YKK-17, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Çocuğun Toplumsal baskılardan kurtularak rahatlamasını, kendisini özgür bir şekilde ifade etmesini sağlar. Hayal gücünü ve el becerilerini geliştirir.

Eğlenerek öğrenmesini sağlar. Kültürümüzde bulunan büyüklere saygı, küçüklere sevgi gibi değerleri öğretir. Toplumsal rolleri ve meslekleri deneyimleme şansı verir. Yetişkinlikte üstlenilen rollere hazırlıklı olmayı sağlar.

42. FUTBOL/MAÇ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7-14 yaş arasındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Kale alanı yapmak için sokaktaki çöp kovaları veya taşlar kullanılır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz, sonbahar aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 60 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Kaleci ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun mahallelerde genellikle taşlardan veya çöp kovalarından bir kale alanı belirlenmesi ile başlamaktadır. Oyuncular eş eş al eş tekerlemesi ile iki takıma ayrılmaktadır. Her takımın bir kaptanı olur. Kaptanlar tip-top yapar. Kazanan takım kaptanına "Top mu, kale mi?" diye sorulur. Kaleyi seçerse takımından biri kaleye geçer. Topu seçerse top o takımdan birindeyken oyun başlar. Amaç rakip takımın kalesine gol atmaktır. En çok gol atan takım oyunu kazanır (ÇKK-1, ÇKK-21, ÇKK-26, ÇKK-31, ÇKK-42, ÇKK-44, ÇKK-45, ÇKK-48, ÇKK-52, ÇKK-53, ÇKK-54, ÇKK-57, ÇKK-58, ÇKK-64, ÇKK-70, ÇKK-79, ÇKK-83, ÇKK-86, ÇKK-94, ÇKK-97, ÇKK-122, ÇKK-137, ÇKK-138, ÇKK-147, ÇKK-153, ÇKK-174, ÇKK-177, ÇKK-178, ÇKK-192, ÇKK-238, ÇKK-240, ÇKK-242, ÇKK-256, ÇKK-257, ÇKK-350, ÇKK-353, ÇKK-367, ÇKK-380, ÇKK-382, ÇKK-383, ÇKK-384, ÇKK-389, YKK-3, YKK-11, YKK-13, YKK-15, YKK-17, YKK-18, YKK-19, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Rekabet etmeyi öğretir. Rakiplerine karşı saygılı olmayı ve kurallara uymayı öğretir.

43. GECE-GÜNDÜZ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Okul sırası.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Bütün mevsimlerde oynanabilmektedir. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Oyun geçmişten günümüze Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel) ilçelerinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Rolleri: Bütün oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Gözlerini kapatma, açma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun, sınıf ortamında öğretmen hakemliğinde oynanan oyunlar arasında yer almaktadır. Öğretmen "gece" dediğinde öğrenciler başlarını sıraya doğru eğip gözlerini kapatırken, "gündüz" dediğinde gözlerini açmaktadırlar. Öğretmen git gide daha hızlı bir şekilde komut verir. Şaşıran oyuncular elenir (ÇKK-78, ÇKK-149, YKK-2, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Dikkat ve dinleme yeteneğini geliştirir. Zıt kavramları öğretir. Kazanma, Kaybetme durumlarında göstereceği tepkileri kontrol etmeyi öğretir. Duygusal gelişimini destekler.

44. HALAT ÇEKMECE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem hız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 11, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Halat.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Genellikle ilkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Hakem ve rakip oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Çekme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Grup tekerlemesi ile iki grup oluşturulmasının ardından oyun başlar. Gruplar halatın iki ucundan tutup karşı karşıya geçerler. Hakem grupların tam ortasında bulunan noktaya bir taş koyar veya bir çizgi çizer. Ardından hakem bir köşeye geçip "başla" komutu verir. Başla komutu verdiğinde oyuncular halatı çekmeye başlar. Hangi takım halatı çekerek karşı takım oyuncularını kendi bölgelerine getirirse o takım kazanır. Diğer takım kaybeder (ÇKK-124, ÇKK-191, ÇKK-204, ÇKK-289, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Grubun üyesi olarak üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeyi öğretir. Komutlara uygun hareket etmeyi öğretir.

45. HAVADA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10, 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların bir alanda çember şeklinde toplanmaları ile başlamaktadır. Oyunculardan biri topu ayağında üç defa sektirerek arkadaşlarından birine atar. Diğer arkadaşı top yere düşmeden topu ayakla karşılar ve başka birine atar. Oyun bu şekilde devam eder. Topu karşılayamayan ve yere düşüren oyuncu elenir. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-167, ÇKK-326, ÇKK-350, ÇKK-351).

Oyunun Kazanımları: Rekabet yeteneğini geliştirir. Dengede durmayı öğretir.

46. HEDEF BULMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Okul tahtası, tahta kalemi ve bir örtü, mendil veya hırka.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Öğretmen tahta üzerine büyükten küçüğe olacak şekilde iç içe geçmiş 10 tane daire çizer. Ardından dairenin çizgilerinin arasına en büyük daire 10 puan, en küçük daire 100 puan olacak şekilde puanlarını yazarak oyun aracının hazırlığını tamamlar.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 25-30 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Hakem ve rakip oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Tahmin etme, bulma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında, öğretmen hakemliğinde oynanmaktadır. Öğretmen sınıfı iki gruba ayırır. Gruplar ortak bir şekilde karar vererek kendi isimlerini belirler. Ardından tahtaya büyükten küçüğe olacak şekilde iç içe geçmiş daireler çizilir. Dairelerin puan değerleri yazıldıktan sonra yan tarafa ise grupların isimleri yazılır. İki grup oyuncuları sırayla tahtaya gelir. Oyuncuların gözleri örtü, mendil veya bir hırka ile bağlanır. Oyuncular gözü kapalı bir

şekilde en küçük dairenin nerede olduğunu tahmin etmeye çalışır ve tahmin ettiği daireye kalemle bir nokta koyar. Oyuncu hangi takımdaysa nokta koyduğu dairenin puanı o takımın adının altına eklenir. Oyun bu şekilde devam eder. İki takımın oyuncularının tamamı hedef için nokta koyduğunda puanlar hesaplanır. Hangi takımın puanı fazla ise o takım kazanmış olur ve alkışlanır. Diğer takım kaybeder (ÇKK-103, ÇKK-104, ÇKK-105, ÇKK-106, ÇKK-107, ÇKK-108, ÇKK-109, ÇKK-110, ÇKK-111, ÇKK-112, ÇKK-113, ÇKK-114, ÇKK-115, ÇKK-116).

Oyunun İşlevleri: Bir grubun üyesi olarak hareket etmeyi, sabırlı olmayı, sıra beklemeyi öğretir. Tahmin etmeyi öğretir.

47. HIMBIL/BOM OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kalem ve kağıt aracılığı ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Her oyuncu 4 küçük kare kağıt keserek bunların içerisine bir meyve adı yazar ve katlar.

Oyun Alanı: Kapalı alan.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanmaktadır. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Yazma, değiştirme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun oyuncuların aynı boyutta kesilmiş, kare şeklinde dörder kağıda meyve adı yazmaları ve çember şeklinde oturdukları oyun alanının ortasına katlayarak atmalarının ardından başlamaktadır. Oyunculardan biri kağıtları karıştırır. Daha sonra oyuncular sırayla 4 kağıt çeker. Oyunda amaç kağıtları oyuncular arasında sırayla değiştirerek 4 kağıtta da aynı meyve adını toplamayı başarmaktır. Aynı meyve adlarını ilk toplayan kişi “hımbıl bom” diyerek kağıtları ortaya koyar ve oyunu kazanmış olur (ÇKK-237, ÇKK-284).

Oyunun İşlevleri: Hızlı düşünme ve dikkat yeteneğini geliştirir. Hızlı hareket etmenin önemini öğretir.

48. HIRSIZ-POLİS OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7, 10, 11, 12, 14 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar ve yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyunda iki grup bulunmaktadır. Oyunculardan bir grup hırsız, diğer grup ise polis rolündedir.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, yakalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile iki farklı grubun oluşturulmasının ardından başlamaktadır. Tekerlemede sırasıyla ilk çıkan iki kişi grup başkanları olur. Grup başkanları önce hapishane olacak alanları belirler. Ardından tip-top yaparlar. Hangi grup başkanı kazanırsa o grup hırsız, diğer grup ise polis olur. Polis olan grup 10'a kadar sayar. Hırsız olan grup kaçmaya başlar. Polisler yakaladıkları oyuncuyu hapishane alanına götürürler. Hapishanedeki oyuncu sağ elini yana kaldırıp bekler. Yakalanmamış olan oyunculardan biri gelerek eline vurursa hapisten kurtulmuş olur ve kaçmaya başlar. Oyun, tüm hırsızlar yakalanıncaya kadar devam eder. Tüm hırsızlar yakalanıp hapishaneye götürülürse polisler kazanmış olur. Ödül olarak diğer oyunda onlar hırsız olarak başlar. Oyun bu şekilde devam eder (ÇKK-9, ÇKK-88, ÇKK-90, ÇKK-91, ÇKK-92, ÇKK-93, ÇKK-101, ÇKK-109, ÇKK-111, ÇKK-215, ÇKK-217, ÇKK-234, ÇKK-346).

Oyunun Kazanımları: Büyük kas gelişimini sağlar. Bir grubun üyesi olarak hareket etmeyi öğretir. Yardımlaşma, dayanışma gibi kültürel değerleri öğrenmesini sağlar. Rekabet etmeyi öğretir. Eğlenerek fazla enerjinin atılmasını sağlar.

49. İP ATLAMA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 1-3 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6-13 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Atlama ipi.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: ilkbahar yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: İp atlayan ve ipi tutan oyuncular vardır. Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Atlama, tekerleme söyleme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: İp atlama oyunu 1 veya 3 kişi ile oynanabilmektedir. Bir kişi ile oynanan ip atlama oyununda oyuncu elleriyle ipi iki ucundan tutar, çevirir ve ip ayağına takılana kadar atlar (ÇKK-28, ÇKK-69, ÇKK-153, ÇKK-181, ÇKK-185, ÇKK-196, ÇKK-253, ÇKK-255, ÇKK-274, ÇKK-387, YKK-1, YKK-2, YKK-5, YKK-6, YKK-9, YKK-11, YKK-14, YKK-15, YKK-18, YKK-20).

Üç kişi ile oynanan ip atlama oyununda ise öncelikle tekerleme ile oyuncuların atlama sırası belirlenir. Ardından iki kişi karşılıklı geçerek ipin uçlarından tutar. Bir kişi ise atlamak için ortaya geçer.

Oyun söylenen tekerlemelere göre üç farklı şekilde oynanabilmektedir. Birinci oynanış şeklinde oyuncu ortaya direkt geçer. Diğer oyuncular şu tekerlemeleri söyleyerek atlama ipini çevirir;

Denizde dalga,

Hoş geldin abla,

Eteğini topla,
Rahat otur abla,
Etek, bluz, İngiliz turist,
Yardımcısı polis (ÇKK-27, ÇKK-224).

Üşüdüm, üşüdüm.
Daldan elma düşürdüm.
Elmamı yediler.
Bana cüce dediler.
Cücelikten çıktım.
Ablama gittim.
Ablam pilav pişirmiş.
İçine sıçan düşürmüş.
Şu sıçanı ne yapmalı?
Minareden atmalı.
Minarede bir kuş var.
Kanadında gümüş var.
Eniştemin cebinde,
Türlü türlü yemiş var (YKK-3, ÇKK-1).

Selena Selena,
Selena düştü bayıldı.
Burak geldi ayıltı.
Bunu gören Fitnat.
Çatla da patla Fitnat (ÇKK-252).

Ortadaki oyuncu tekerleme bitene kadar ipe takılmadan atlarsa bir kez daha atlama hakkı kazanır. Tekerleme bitmeden ipe takılırsa atlama hakkı sıradaki oyuncuya geçer.

İkinci oynanış şeklinde ise yine tekerleme ile oyuncuların sırası belirlenir. Ancak ortaya geçecek oyuncu bu defa kenarda bekler. Diğer oyuncular ipi çevirmeye ve aynı zamanda tekerleme söylemeye başlarlar;

Kırmızı kelebek,

İçeriye girecek,
İpten kaçacak,
Dışarıya çıkacak.
Kenardaki oyuncunun tekerleme sözleriyle senkronize bir şekilde ipin içine girmesi, atlaması ve daha sonra takılmadan çıkması gerekir. İpe takılmadan içeriye girer, atlar ve çıkarsa bir kez daha atlama hakkı kazanır. İpe takılırsa atlama hakkı sıradaki oyuncuya geçer (ÇKK-304).

Üçüncü oynanış şeklinde ise yine tekerleme söylenerek oyuncuların sıralarının belirlenmesinin ardından oyuncular ipi çevirmeye başlar. Ortaya girecek oyuncu kenarda bekler. Ardından oyuncu ipin dönen ipin içine hoplayarak girer. Oyuncu ip atlarken aynı zamanda kendi etrafında da döner. Bu ipi çeviren oyuncular ise oyun tekerlemesini söylerler;
Dön dön dönme dolap,
Kızlar giyer cicili çorap,
Erkekler giyer pis çorap,
Dön dön dönme dolap.
Tekerleme bittiğinde oyuncu ipe takılmadan dışarı çıkabilirse oyunu kazanmış olur. Kazanan oyuncu tekrar oynar. İpe takılırsa sıra diğer oyuncuya geçer (ÇKK-72).
Oyunun İşlevleri: Dengede durmayı öğretir. Dil gelişimini destekler. Müzik ve ahenk yeteneklerini geliştirir. İçinde bulunduğu kültürün sözlü kültür ürünlerini öğretir. Tekerlemeleri ile içinde bulunduğu kültürdeki konukseverliğini aktarır. Eğlenerek rahatlatır ve fazla enerjinin atılmasını sağlar.

50. İSİM-ŞEHİR OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.
Oyuncu Sayısı: 2 ve üzeri.
Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.
Oyuncuların Yaşı: 9, 10 ve 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır**.**
Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kâğıt ve kalem.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez. Kalem ile kağıda isim, şehir, bitki, hayvan, eşya, ünlü, puan yazılır ve aralarına dikine çizgiler çizilir.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Genellikle 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Yazma, çizme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Her oyuncu eline bir kâğıt alır ve kağıdı yan çevirerek üst köşesine yan yana olacak şekilde isim, şehir, hayvan, bitki, eşya, ünlü ve puan yazıp aralarına dikine çizgiler çizer. Bir oyuncu içinden alfabetik sırayla harfleri sayar. Diğeri "dur" der. Diğer oyuncu dur komutu verdiğinde sayan oyuncu hangi harfte kaldıysa oyuncular o harf ile isim, şehir, hayvan, eşya ve ünlü adı bulup en kısa sürede kâğıda yazmaya çalışır. Hepsini ilk bulan oyuncu 10'a kadar sayar. Sayması bittiğinde yazdıklarını karşılaştırırlar. Aynı yazdıkları her isim 5 puan, farklı yazdıkları her isim 10 puandır. Oyun bu şekilde kâğıdın sonuna gelene kadar devam eder. Kâğıt yazıyla dolduğunda oyun sona erer ve oyuncular aldıkları puanları toplar. Kim daha çok puan almışsa o oyunu kazanır. Diğeri oyunu kaybeder (YKK-4, ÇKK-74, ÇKK-159, ÇKK-180, ÇKK-247, ÇKK-284, ÇKK-329, ÇKK-330, ÇKK-366).

Oyunun İşlevleri: Hızlı ve stratejik düşünmeyi öğretir. Bilişsel becerilerini destekler. Kelime dağarcığını genişleterek dil gelişimine katkıda bulunur. Toplama işlemi ve puanlama yaparak matematik becerilerini geliştirir.

51. İSKELET OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10,12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz, sonbahar mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular iskelet adam rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma, tutma, tek ayak üzerinde durma, gözlerini kapatma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun oyuncuların yüzleri birbirine dönük şekilde karşılıklı olarak geçmelerinin ardından topu elle birbirlerine atmaları ile başlamaktadır. Topu düşüren oyuncuya diğer oyuncu tarafından "Tek ayak üzerinde dur. Tek kolunla topa vur." Şeklinde cezalar verilir. Aldığı cezalar sonrasında dengesini koruyamayan oyuncu yanar. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-210, ÇKK-239).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Topu dengede tutmayı öğrenir. Yaptığı hataların sorumluluğunu almayı öğrenir.

52. JAPON KALE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top ve taş.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Kale alanı yapmak için dışarıdan taş toplanır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: ilkbahar- yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 30-35 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Tüm oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun diğer futbol/maç oyunundan farklı olarak daha küçük iki kale alanı belirlenmesinden dolayı Japon kale adını almaktadır. Oyun tekerleme ile grupların ve kaleye geçecek oyuncuların belirlenmesinin ardından bir oyuncunun topu havaya atması ile başlamaktadır. Oyunda top yerde üç kere sekmeden topa vurmak veya topa elle dokunmak yasaktır. Oyunda amaç topu rakip takımın

kalesine atmaktır. Rakip takımın kalesine 6 golü ilk atan takım oyunu kazanır. Diğer takım oyunu kaybeder (ÇKK-322).

Oyunun İşlevleri: Kurallara uymayı öğrenir. Rekabet duygusunu geliştirir. Bir grubun üyesi olarak hareket etmeyi, yardımlaşmayı öğretir.

53. KABAK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Dikkat, söyleme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun genellikle sınıf ortamında öğretmen hakemliğinde oynanmaktadır. Hakem tüm oyunculara sayı verir. Ardından "Burada olsa olsa 3 kabak vardır." diyerek oyunu başlatır. Öğretmen tarafından 3 sayısı verilen öğrenci "3 kabak olmaz." der. Öğretmen; "Ya kaç kabak olur?" diye sorar. Öğrenci başka bir sayı söyler. Oyun aynı diyaloğun öğrenciler arasında sürdürülmesi şeklinde devam eder. Sayısını unutan, söylerken dili sürçen oyuncu elenir. Elenen oyuncular tahtaya çıkar. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır. Ödül olarak tüm sınıf tarafından alkışlanır (ÇKK-58).

Oyunun İşlevleri: Hızlı düşünme ve konuşma becerilerini güçlendirir. Rekabeti öğrenir. Kazanma, kaybetme durumları karşısında vereceği tepkilerle duygusal gelişimi güçlendirir.

54. KAĞIT UÇAK/SIÇANCIK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun

Oyuncu Sayısı: 1 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: 2 adet A-4 veya gazete kâğıdı, ip, yapıştırıcı, makas.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Dikdörtgen bir kâğıt yan çevrilir. Üstündeki iki köşesi içe doğru katlanır. Ardından katlanan iki köşenin ortadan tekrar katlanarak birleştirilir. Oluşan şeklin alt köşeleri üst tarafa doğru kıvırılır ve kâğıt uçak elde edilir. Geçmişte oyuncağın arkasına başka bir kâğıt dıştan içe doğru kesilerek sıçan kuyruğu gibi uzun bir kuyruk yapıldığı için bu oyuna sıçancık ismi verilmekte iken (YKK- 4, YKK-11) günümüzde kuyruk kısmı yapılmadığından oyun kâğıt uçak adını almaktadır (ÇKK-350).

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürer.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Atma, uçurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun oyuncuların kâğıt uçaklarını/sıçancıklarını belirledikleri bölgeye atarak yarış yapmaları veya ip ile bağlayarak uçurmaya çalışmaları şekillerinde oynanmaktadır (YKK-4, YKK-11, ÇKK-350).

Oyunun İşlevleri: El becerilerini geliştirir. El- beden koordinasyonu sağlar.

55. KAĞIT TUZLUK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kağıt tuzluk.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Kare şeklinde bir kağıt ortadan ikiye katlanarak bir üçgen şekli elde edilir. Üçgenin alt tarafındaki çizgi belirginleşsin diye üzerine parmakla bastırılır. Ardından üçgen açılır ve kare şekli diğer uçlarından tutulup birleştirilerek bir üçgen yapılır ve alt tarafındaki çizgi belirginleşsin diye üzerine parmakla bastırılır. Şekil tekrar açıldığında karenin ortasında artı şekli oluşur. Daha sonra karenin tüm uç kısımları orta tarafa doğru katlanarak üçgenler oluşturulur. Bu şekil ters çevrilir ve oluşan kare şeklin kenarları tekrar orta kısma doğru katlanır. Ardından alt taraftan parmaklar geçirilerek kağıt tuzluk elde edilir. Tuzluğun dış tarafında 1'den 4'e kadar sayılar. İç tarafında bulunan köşelere evet ve hayır yazılır.
Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.
Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. 2-5 dakika arasında sürmektedir.
Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Kestel).
Oyuncuların Rolleri: Oyuncular soru soran ve tahminde bulunan kişi rollerindedir.
Oyun Hareketleri: Açma, kapama, sorma, tahmin etme.
Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun kağıt tuzluğun hazırlanmasının ardından bir oyuncunun kağıt tuzluğu eline geçirmesi, diğerinin ise "Büyüyünce doktor olacak mıyım?" gibi sorular sorduktan sonra diğer arkadaşına önce 1'den 4'e kadar bir sayı daha sonra 1'den 10'a kadar bir sayı söylemesi ile başlamaktadır. Kağıt tuzluğu eline geçiren oyuncu tuzluğu ileri ve yana doğru söylenen sayı kadar açıp kapar, ardından tuzluğun hangi köşesi seçilmişse onun içinden çıkan "evet" yada "hayır" cevabını verir. Oyun bu şekilde oyuncuların sırayla birbirlerine gelecekle ilgili soru sormaları ile devam etmektedir (YKK-4, YKK-5, YKK-9, ÇKK-368).
Oyunun İşlevleri: Küçük kas gelişimini destekler. Dil gelişimine katkı sağlar. Eğlendirir.

56. KANGURU OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun
Oyuncu Sayısı: 2 kişi.
Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.
Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.
Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 2-3 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Kanguru rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Zıplama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, iki kişinin birbirlerine dönük şekilde, sırayla "kanguru" kelimesini heceleyerek zıplaması biçiminde oynanmaktadır. Zıplama sırası geldiğinde daha uzun zıplayarak karşıdaki oyuncunun ayağına ilk basan oyuncu oyunu kazanır. Diğer oyuncu oyunu kaybeder (ÇKK-162).

Oyunun İşlevleri: Hesaplama becerileri gelişir. Büyük kas gelişimini destekler. Rekabet duygusunu geliştirir.

57. KAPAK/TASO OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Gazoz kapağı/taso.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun araçları geçmişte metal gazoz kapaklarının taş yardımıyla ezilmesiyle hazırlanmakta iken (YKK-1, YKK-3, YKK-4, YKK-11, YKK-18, YKK-19, YKK-20) günümüzde bakkal veya oyuncakçılardan temin edilen taso adlı oynandığından hazırlık gerektirmemektedir (YKK-4, ÇKK-132, ÇKK-381).

Oyun Alanı: hem açık hem kapalı alanda, sert bir zemin üzerinde oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmemektedir. Yaklaşık 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Atma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların kendi gazoz kapakları veya tasolarından düz bir zemin üzerine üçer tane ters bir şekilde üst üste koymalarının ardından taş-kâğıt-makas yaparak ilk başlayacak oyuncuya karar vermeleri ile başlamaktadır. Her oyuncunun elinde bir gazoz kapağı veya taso bulunur. Oyuncular sırayla ellerindeki gazoz kapağını veya tasoyu yerdekilerin üzerine atarak düz çevirmeye çalışır. Ne kadar gazoz kapağı veya taso düz dönerse o kadar kökmüş yani kazanmış sayılır. Oyun oyunculardan birinin yalnızca tek gazoz kapağı veya tasosu kalıncaya kadar devam eder (YKK-1, YKK-4, YKK-11, YKK-17, YKK-18, YKK-19, YKK-20, ÇKK-132, ÇKK-381).

Oyunun İşlevleri: El becerilerini geliştirir. El-göz koordinasyonu sağlar. Dikkat becerisini geliştirir.

58. KARAGÖZ İLE HACİVAT (KUKLA) OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8-14 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Geleneksel Karagöz ve Hacivat gölge oyunu karakterlerinin kuklaları ve "perde" adı verilen kukla sahnesi.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun araçları geçmişte deri üzerine Karagöz ile Hacivat gölge oyunu karakterlerinin çizilerek, boyanması daha sonra kesilerek çivi, vida, raptiye, iğne gibi aletlerle eklem yerlerinin birleştirilmesi ve sahne alanı hazırlanıp ışıklandırılması şeklinde hazırlanmakta iken (YKK-3, YKK-5, YKK-6, YKK-11, YKK-15, YKK-18, YKK-20) günümüzde market veya oyuncakçılardan kuklaların hazır bir şekilde temin edilmesi ile hazırlanmaktadır (ÇKK-55, ÇKK-69, ÇKK-100, ÇKK-102, ÇKK-174, ÇKK-182, ÇKK-183, ÇKK-191, ÇKK-194, ÇKK-197, ÇKK-198, ÇKK-209, ÇKK-234, ÇKK-239, ÇKK-246, ÇKK-254, ÇKK-256, ÇKK-258, ÇKK-260, ÇKK-262, ÇKK-264, ÇKK-271, ÇKK-274, ÇKK-280, ÇKK-285, ÇKK-295, ÇKK-296, ÇKK-299, ÇKK-301, ÇKK-304, ÇKK-328, ÇKK-334, ÇKK-349, ÇKK-352, ÇKK-354, ÇKK-355, ÇKK-357, ÇKK-361, ÇKK-364, ÇKK-367, ÇKK-374, ÇKK-386, ÇKK-389).

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Büyün mevsimlerde oynanabilmektedir. Yaklaşık 15- 20 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Karagöz ile Hacivat.

Oyun Hareketleri: Tutma, hareket ettirme, taklit etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun Karagöz ve Hacivat gölge oyunu karakterlerinin kuklalarının hazırlanmasının ardından başlamaktadır. Çocuklardan biri Karagöz, diğeri ise Hacivat rollerindedir. Gölge oyunundaki gibi sesleri ve davranışları ile karakterleri taklit ederler. Oyun kuklaların karşılıklı diyalog şeklinde konuşturulması ile oynanmaktadır (ÇKK- ÇKK-55, ÇKK-69, ÇKK-100, ÇKK-102, ÇKK-174, ÇKK-182, ÇKK-183, ÇKK-191, ÇKK-194, ÇKK-197, ÇKK-198, ÇKK-209, ÇKK-234, ÇKK-239, ÇKK-246, ÇKK-254, ÇKK-256, ÇKK-258, ÇKK-260, ÇKK-262, ÇKK-264, ÇKK-271, ÇKK-274, ÇKK-280, ÇKK-285, ÇKK-295, ÇKK-296, ÇKK-299, ÇKK-301, ÇKK-304, ÇKK-328, ÇKK-334, ÇKK-349, ÇKK-352, ÇKK-354, ÇKK-355, ÇKK-357, ÇKK-361, ÇKK-364, ÇKK-367, ÇKK-374, ÇKK-386, ÇKK-389, YKK-3, YKK-5, YKK-6, YKK-11, YKK-15, YKK-18, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Taklit yeteneğini geliştirir. Yöredeki tarihî şahıslarının kültürel bellek içerisinde devamlılığını sağlar. Kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasıyla eğitir. Dil becerilerini, hazır cevap olmayı ve hızlı düşünmeyi öğretir. Yörenin giyim kuşam özellikleri hakkında kuklalardan hareketle bilgi sahibi olmayı sağlar.

59. KARA TAHTA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle kızlar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 11-13 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular kara tahtaya sözlüye çıkmış olan öğrenci rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Atma, atlama, tutma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların art arda sıralanarak bir duvar üzerinde belirlenen bölgenin üstüne topu atarak, duvardan seken topun üzerinden atlamaları biçiminde oynanmaktadır. Seken top üzerinden atlayamayan oyuncu yanar ve ceza olarak kara tahta adı verilen duvara geçer ve sırtını yaslar. Diğer oyuncular oynamaya devam eder. Top yere bir defa sektiğinde atlayamayan veya topu uzağa kaçıran oyuncular da tahtaya yani duvara geçer. Tahtadaki oyuncular diğer oyuncuların atlamak üzere duvara attığı topu havada tutarsa tahtadan kurtulur. Onun yerine topu atan oyuncu tahtaya geçer. Oyun, oyuncular sıkılana kadar bu şekilde devam eder (ÇKK-264, ÇKK-353, ÇKK-367, ÇKK-378).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini, el-vücut koordinasyonunu sağlar. Rekabeti öğretir.

60. KARTAL OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular (Kartallar).

Oyun Hareketleri: Koşma, hareketsiz kalma, eğilme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir kişinin ebe olarak belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Ebe diğer oyuncuları kovalar ve yakalamaya

çalışır. Diğer oyuncular ebeden kaçar. Ebe diğer oyunculardan birine çok yaklaştığında o oyuncu yakalanmamak için "kartal" der ve kollarını kartal gibi iki yana açarak hareketsiz bir şekilde bekler. Ebe diğer oyuncuları kovalamaya başlar; ancak o sırada bir oyuncu kartal olan oyuncunun kolunun altından eğilerek geçerse o oyuncu da tekrar kaçabilir. Oyun tüm oyuncular ebelenene kadar devam etmektedir (ÇKK-304).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Kurallara uymayı ve yardımlaşmayı öğretir.

61. KAYDIRAK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tebeşir taşı ve taş.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Yere 5 büyük dikdörtgen çizmek için tebeşir taşı ve atış yapmak için bir normal taş bulunur.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Tek ayak üzerinde dengede durma, atma, itme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi:

Oyun, oyun alanının tebeşir taşı ile çizilerek hazırlanmasının ardından tekerleme ile oyuncuların oyun sırasının belirlenmesi ile başlamaktadır. Oyuncuların taşı 1'den başlayarak taşı çizgilere basmadan ve taşı dışarı atmadan tek ayakla 5'e kadar iterek ilerletmeleri gerekmektedir. Taş çizgilere değerse, çizgiden dışarı çıkarsa veya oyuncu dengede durmazsa sıra diğer oyuncuya geçer. Oyun bu şekilde devam eder. 5'lere kadar gelen oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-163).

Oyunun İşlevleri: Sıra beklemeyi, vücudu dengede tutmayı, vücut koordinasyonu sağlamayı öğretir.

62. KEDİ İLE FARE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Kedi, fare, ev.

Oyun Hareketleri: Tutma, koşma, kaçma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun oyuncular arasında tekerleme ile bir kedi, bir de fare seçilmesinin ardından başlamaktadır. Kedi ile fare dışındaki oyuncuların biri tek diğerleri ise ikili şekilde yan yana geçer ve bir halka oluşturur. Bu halka evi temsil etmektedir. Fare evin içinde kediden kaçmaya çalışır. Kedi ise dairenin içine girip fareyi yakalamaya çalışır. Fare ikili gruptan birinin yanına gittiği an grubun diğer tarafındaki oyuncu tek olan kişinin yanına fareye yakalanmadan gitmeye çalışır. Oyunun devamında tek olan kişi diğer ikili kişilerin yanına gitmeye çalışır ve oyun bu şekilde devam eder. Oyun hareketleri sırasında fareye yakalanan oyuncu ebe olur (ÇKK-271).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Büyük kas gelişimini sağlar. Yardımlaşma ve dayanışmayı öğretir. Hızlı hareket etmeyi öğretir. Rekabet duygusunun gelişmesini sağlar.

63. KEMER KAYIŞ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 11-13 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kemer.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, Yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5-10 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir hakemin ve kurtulma duvarının belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Hakem kıyafetinden kemerini çıkarır. Diğer oyuncular gözlerini kaparlar. Ardından hakem kemeri bir yere saklar ve oyunculara "Gözlerinizi açın." diye seslenir. Oyuncular gözlerini açar ve kemeri aramaya başlar. Kemeri bulan oyuncu ebe olur ve diğer oyuncuları kovalar. Yakaladığı oyuncular kurtulma duvarına gidene kadar ebe onlara vurabilir (ÇKK-278, ÇKK-300, ÇKK-260).

Oyunun İşlevleri: Dil ve büyük kas gelişimini destekler. Hızlı hareket etmeyi öğretir.

64. KIRK TAŞ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kırk adet küçük taş, bir tebeşir taşı.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Yere bir çember çizilir. İçine koymak için yerden kırk küçük taş toplanır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 10 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rolündedir.

Oyun Hareketleri: Taş alma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, yere bir çember çizilerek içerisine 40 adet taşın bir oyuncu tarafından avuçta sallandıktan sonra çember içerisine atılmasının ardından başlamaktadır. Oyuncular ilk başlayacak kişiye karar vermek için taş-kağıt makas yaparlar. Ardından sırayla kırk taş arasından taş alırlar. Oyuncular diğer taşları hareket ettirmedikleri veya alacakları taş haricinde taşlara elleriyle değmedikleri sürece art arda taş alabilirler. Oyuncular taş aldığı sırada ellerinin diğer taşlara dokunması veya taş alınırken diğer taşları hareket ettirmeleri halinde sıra rakip oyuncuya geçmektedir. Oyun sonunda kim daha çok taş alırsa o oyuncu kazanır. Taş sayısı az olan oyuncu kaybeder (ÇKK-202).

Oyunun İşlevleri: Dikkat becerisini geliştirir. Yaratıcılığı güçlendirir. Sıra bekleme ve sabırlı olma, kurallara uymayı öğretir.

65. KIZLAR ERKEKLERE KARŞI/ERKEKLER KIZLARA KARŞI OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular kız grubu üyesi ve erkek grubu üyesi rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Koşma, kaçma, kovalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların cinsiyetlerine göre iki gruba ayrılmasının ardından oyuncular tarafından belirlenen grup liderlerinin taş-kâğıt-makas

yaparak kaçacak ve kovalayacak grupların belirlenmesi ile başlamaktadır. Kız grubunun lideri yenerse kız grubu, erkek grubunun lideri yenerse erkek grubu kaçmaya diğer grup ise onları kovalamaya başlar. Yakalanan oyuncular hapishane adı verilen bir yere götürülür. Kaçan oyuncuların tamamı yakalandığında kaçma sırası diğer takıma geçer. Oyun bu şekilde devam eder (ÇKK-139, ÇKK-161).

Oyunun İşlevleri: Liderlik becerilerini geliştirir. Bir grubun üyesi olarak üzerine düşen görevi yapmayı ve rekabet etmeyi öğretir.

66. KOMŞU KOMŞU SAATİN KAÇ? OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular bulunmaktadır. Oyuncular komşu rolündedir.

Oyun Hareketleri: Koşma-kovalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe diğer oyunculara arkasını döner ve diğer oyuncular ebeden koşarak uzaklaşır. Ardından ebeye "Komşu komşu saatin kaç?" diye sorarlar. Ebe 1'den 5'e kadar rakam söyler. Ebe hangi rakamı söylerse tüm oyuncular ebeye doğru o kadar sayıda adım atarlar. Ardından ebe arkasını döner ve oyuncuları kovalamaya başlar. Oyun, ebe tüm oyuncuları yakalayana kadar devam eder (ÇKK-198).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Sayma becerilerini geliştirir. Diyalog kurmayı öğretir. Büyük kas gelişimini destekler.

67. KOŞU YARIŞI OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi).

Oyuncuların Rolleri: Hakem ve rakip oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Koşma, yarışma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncular ve hakem tarafından oyun alanında başlangıç ve koşulacak alanın belirlenmesinin ardından hakemin "başla" komutu ile başlamaktadır. Oyuncular aynı çizgi üzerinden koşmaya başlar. Belirlenen koşu alanının sonuna kadar gidip başladığı yere geri gelen oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-101, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Rekabet duygusunu geliştirir. Komutlara uymasını sağlar. Dikkat becerisini geliştirir. Büyük kas gelişimini destekler.

68. KÖREBE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7-14 yaş arasındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Bez veya örtü.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Körebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Kaçma, kovalama, yakalama, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir ebe seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebenin gözleri bir bez veya örtü ile bağlanır. Ebenin görüp görmediğini kontrol etme amaçlı oyunculardan biri parmaklarıyla bir sayı gösterir ve "bu kaç?" diye sorar. Ebe sayıyı bilemezse gözlerinin sıkıca kapalı olduğu anlamına gelir. Ardından ebe bulunduğu yeri kolay tahmin edemesin diye kendi etrafında üç defa döndürülür. Daha sonra ebe diğer oyuncuları bulmaya çalışır. Oyuncular ebeyi şaşırtmak için bulundukları yerde el çırparak başka yerlere kaçabilirler. Ebe birini yakalayana kadar oyun devam eder. Ebe tarafından yakalanan oyuncu ceza olarak yeni başlayacak oyunda ebe olur (YKK-10, YKK-17, ÇKK-25, ÇKK-32, ÇKK-45, ÇKK-49, ÇKK-53, ÇKK-55, ÇKK-56, ÇKK-59, ÇKK-60, ÇKK-62, ÇKK-68, ÇKK-69, ÇKK-72, ÇKK-75, ÇKK-84, ÇKK-85, ÇKK-88, ÇKK-89, ÇKK-94, ÇKK-95,ÇKK-118, ÇKK-127, ÇKK-137, ÇKK-142, ÇKK-152, ÇKK-178, ÇKK-179, ÇKK-180, ÇKK-182, ÇKK-228, ÇKK-247, ÇKK-254, ÇKK-255, ÇKK-257, ÇKK-259, ÇKK-266, ÇKK-290, ÇKK-305, ÇKK-309 ÇKK-312, ÇKK-314, ÇKK-319, ÇKK-322, ÇKK-325, ÇKK-328, ÇKK-333, ÇKK-345, ÇKK-349, ÇKK-353, ÇKK-356, ÇKK-357, ÇKK-362, ÇKK-365, ÇKK-376).

Oyunun İşlevleri: Çevreye karşı duyarlılığı ve dikkat becerilerini arttırır. Dürüstlüğü ve samimiyeti öğretir.

69. KÖŞE KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun

Oyuncu Sayısı: 5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 8 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tebeşir taşı.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz, sonbahar mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, kapma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tebeşir taşı ile yere büyük bir kare çizilmesinin ardından başlamaktadır. Oyuncular arasından tekerleme ile bir ebe belirlenir. Ebe karenin ortasına geçer. Diğer oyuncular karenin köşelerine geçer. Oyun sırasında diğer oyuncular ebeye köşelerini kaptırmadan koşarak yer değiştirirler. Ebe yer değiştiren oyunculardan biri yetişene kadar bir oyuncuların bulunduğu köşelerden birine geçerse kurtulur. Ortada kalan oyuncu ebe olur (ÇKK-107, ÇKK-133, ÇKK-289).

Oyunun İşlevleri: Hızlı düşünme ve hareket etmeyi öğretir. Dikkat becerisini geliştirir.

70. KUKA/TIKA/KUKİ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: Genellikle 4-5 kişilik kalabalık gruplar hâlinde oynanmaktadır.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Geçmişte teneke ile oynanmakta olan oyun (YKK-20), top ile oynanmaktadır (ÇKK-204, ÇKK-281, ÇKK-297).

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar-yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, saklanma, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun öncelikle ebe için bir alan belirlenmesi ve tekerleme ile ebenin seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe ve oyuncular kendi aralarında ebenin kaça kadar sayacağına karar verir. Ardından ebe belirlenen alana geçer. Topun/tenekenin üzerine çömelerek kollarıyla gözlerini kapatır ve belirlenen sayıya kadar sayar. Ebe sayarken diğer oyuncular saklanır. Ebe saymayı bitirdiğinde topu belirlenen alanda bırakarak saklanan oyuncuları bulmaya çalışır. Bir oyuncuyu gördüğünde koşarak topa/tenekeye ayağıyla dokunur ve "Ayşe kuka!" diye bağırarak

oyuncuyu ebeler. Ebe daha sonra diğer oyuncuları bulmaya çalışır. Tüm oyuncuları bulup kukalarsa yani ebelerse ebe oyunu kazanır ve diğer oyuncular arasından başka bir ebe seçilir. Ancak ebe diğer oyuncuları ararken bir oyuncu belirlenen alana ebeden önce gelerek topa/tenekeye ayağıyla vurursa ebelenen oyuncular kurtulur ve aynı kişi tekrar ebe olur (ÇKK-204, ÇKK-281, ÇKK-297, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Kurallara uymayı öğretir. Merak duygusunu geliştirir. Rekabeti ve hızlı hareket etmeyi öğretir.

71. KULAKTAN KULAĞA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri oynanabilmektedir.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanabilmektedir.

Oyuncuların Yaşı: 11,12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Oyun 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Söyleme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun oyuncuların yan yana sıra ile dizilmesi ile başlamaktadır. En baştaki oyuncu bir kelime söyler. Oyuncunun söylediği kelimeyi her oyuncu sessizce yandakinin kulağına söyler. Son kişi kelimeyi doğru söylerse kazanır ve ödül olarak en başa geçer. Oyun bu şekilde devam eder (ÇKK-291, ÇKK-349).

Oyunun İşlevleri: Sabırlı olmayı, sıra beklemeyi ve dürüstlüğün önemini öğretir.

72. KURT BABA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 9, 10, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular Kurt baba, anne ve yumurta rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile anne ve kurt babanın seçilmesinin ardından başlamaktadır. Diğer oyuncular ise yumurta rolündedir. Yumurtalar annenin arkasına sıralanır. Anne yumurtaların kulağına renk söyler. Ardından kurt baba gelir ve anne ile kurt babanın diyaloğu başlar;

Kurt baba: Tık tık tık.

Anne: Kim o?

Kurt baba: Ben kurt baba.

Anne: Ne istersin?

Kurt baba: Yumurta.

Anne: Hangi Renk.

Kurt baba: Pembe.

Kurt baba ile annenin diyaloğu bittiğinde yumurtalar arasında söylenen renk yoksa oyuncular hep birlikte "çatladı gitti." derler. Eğer yumurtalar arasında anne tarafından o renk verilen yumurta varsa kaçmaya başlar. Yumurta kurt babaya yakalanmadan oyun alanında bir tur çember şeklinde dönerek kaçar ve annenin eline çak yaparsa kurtulur ve anne ona yeni renk verir. Ancak yakalanırsa kurt baba onu dolap olarak belirlenen yere koyar ve yemek için saklar. Kurt baba tüm yumurtaları yakaladığında oyun sona erer (YKK-7, ÇKK-53, ÇKK-55, ÇKK-71, ÇKK-72, ÇKK-98, ÇKK-100, ÇKK-167, ÇKK-125, ÇKK-159, ÇKK-250, ÇKK-250, ÇKK-351, ÇKK-352, ÇKK-358, ÇKK-361, ÇKK-378).

Oyunun İşlevleri: Diyalog kurmayı öğretir. Dil gelişimini destekler. Renkleri öğretir. Büyük kas gelişimine katkı sağlar. Hızlı düşünme ve hareket etme yeteneklerini geliştirir.

73. KUTU KUTU PENSE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkek çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6-8 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Tutma, dönme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tüm oyuncuların el ele tutuşarak bir daire oluşturmasının ardından oyun tekerlemesini söylemesi ile başlamaktadır;

Kutu kutu pense,
Elmamı yerse,
Arkadaşım Ömer,
Arkasını dönse.

Tekerleme bittiğinde kimin ismi söylenirse o kişi arkasını döner, arkadaşlarının ellerini tutar ve arkası dönük şekilde oyuna devam eder. Herkes arkasını döndüğünde yine aynı isim sırasıyla tekerleme söylenir;

Kutu kutu pense,
Elmamı yerse,
Arkadaşım Ömer,
Önüne dönse.

Tekerleme ile sıra sıra tüm oyuncular önünü döndüğünde oyun son bulur. Oyunda kazanma veya kaybetme yoktur (YKK- 14, YKK-19, ÇKK-2, ÇKK-22, ÇKK-105, ÇKK-136).

Oyunun İşlevleri: Dil ve büyük kas gelişimini destekler. İçinde bulunduğu topluluk üyelerini tanımasını sağlar. Ahenk ve ritim eşliğinde sıralı hareketleri yapmayı öğretir.

74. KUYU OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8-14 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Cilli/Misket/Bilye**.**

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: ilkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 10-15 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma**.**

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun toprak bir zemin üzerinde bir çukur açılarak içerisine her oyuncunun eşit miktarda cilli/misket/bilye koyması ile başlamaktadır. Oyuncular çukura belirli bir uzaklığa geçerler. Oyunda ilk atış yapacak kişiyi belirlemek için kendi aralarında taş-kağıt-makas yaparlar. Ardından sırayla ellerindeki baş belirledikleri cilliyi/misketi/bilyeyi kuyuya atarlar. Oyunun amacı baş belirledikleri cilliyi/misketi/bilyeyi atarak kuyudakileri dışarı çıkarmaktır. Oyuncu dışarı çıkardığı cilliyi/misketi/bilyeyi kökmüş yani kazanmış olur. Oyun rakip oyuncunun yalnızca baş belirlediği atış çillisi/misketi/bilyesi kalana kadar devam eder (YKK-19, YKK-20, YKK-3).

Oyunun İşlevleri: El-göz koordinasyonu sağlar. Odaklanmayı öğretir. Sıra bekleme becerisini geliştirir.

75. MANGALA/HOTİK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 10, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: 48 taş, ve 12 çukur, 2 hazne kutu.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun araçları geçmişte dışarıdan 48 adet taşın toplanması ve bir çubuk ile yere 12 çukur alanı ile 2 hazne alanı açılması şeklinde hazırlanmakta iken (YKK-1, YKK-13, YKK-17, YKK-19, YKK-20) günümüzde kutu oyunu hâlinde satılan mangalanın temin edilmesi şeklinde hazırlanmaktadır (ÇKK-56, ÇKK-200, ÇKK-311, ÇKK-325, ÇKK-336, ÇKK-356, ÇKK-357).

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilir. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Düşünme, bırakma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, 12 kuyu adı verilen çukur ile iki hazne adı verilen büyük çukur üzerinde oynanmaktadır. Başlangıçta 12 kuyu içerisinde 4'er taş bulunmaktadır. Her oyuncu kendi önünde bulunan 6 çukurdaki taşları boşaltmayı ve haznesinde en çok taşı toplamayı amaçlamaktadır. Oyuncular taşları bir hazneden aldığında o hazneden başlayarak sağ tarafa doğru her hazneye bir taş koyarak ilerletmektedir. Oyuncular son taşı koyduğu kuyu içerisinde çift sayıda taş olursa o kuyudaki tüm taşları kazanmış olur ve haznesine koyar. Oyuncunun ilerlettiği taşın sağ tarafta bulunan kendine ait hazneye denk gelirse tekrar oynama hakkı kazanır. Oyunda oyuncu ilerlettiği taşların sonuncusunu boş bir kuyuya koyarsa kurnazlık yapmış olur ve kuyunun karşısındaki kuyuda bulunan rakibinin taşlarını da alabilir. Oyun bu şekilde devam eder. Haznesinde en çok taş toplayan oyuncu oyunu kazanır (YKK-1, YKK-13, YKK-17, YKK-19, YKK-20, ÇKK-56, ÇKK-200, ÇKK-311, ÇKK-325, ÇKK-336, ÇKK-356, ÇKK-357).

Oyunun İşlevleri: Dikkat, stratejik düşünme ve zekâ gelişimini destekler. Küçük kas gelişimine katkıda bulunur.

76. MORS OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9-14 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Cilli/Bilye/Misket ve bir çubuk.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Toprak zemine bir çubuk ile üçgen çizilerek cilli/misket/bilyeler üçgenin kenarlarına dizilir.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 5-10 dakika arası sürmektedir

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun iki kişinin yere çizilen üçgenin köşelerine cilli/misket/bilye adı verilen oyun malzemelerini koymaları ve belirli bir uzaklıktan atış yaparak oyun malzemelerini vurmak şeklinde oynanmaktadır. Oyuncuların atış yaptığı cilli/misket/bilye üçgenin içinde kalırsa oyuncu mors olmuş olur ve oyunu kaybeder böylece vurduğu cillileri de alamaz. En çok cilli/misket/bilye vurarak köken oyuncu oyunu kazanır (YKK-4, YKK-10, YKK-14, ÇKK-79, ÇKK-84, ÇKK-200, ÇKK-261, ÇKK-263, ÇKK-282, ÇKK-345, YKK-1, YKK-4, YKK-11, YKK-18, YKK-19, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: El-göz koordinasyonu sağlar. Dikkat becerisini geliştirir.

77. MUM IŞIĞINDA GÖLGE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 1 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 5-10 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Mum.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: El hareketleri.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun karanlık bir alanda mumun duvara yakın bir masa üzerine konularak mum önünde eller ile kelebek, at, köpek gibi şekiller yapılması ve bu şekillerin gölgelerinin izlenilmesi şeklinde oynanmaktadır. Bu oyunda kazanma veya kaybetme yoktur (YKK-4, YKK-5).

Oyunun İşlevleri: Hayal gücünü destekler. Eğlendirir.

78. NİNEM NİNEM OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık olarak 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Sayma-Sayışma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların avuçları masaya gelecek şekilde ellerini masanın üzerine koyması ve bir kişinin tekerleme aracılığıyla arkadaşlarının parmakları arasında sayışma yapması ile başlamaktadır. Oyun sırasında söylenen tekerleme içerisindeki sorular kimin parmağına gelirse o cevap verir. Böylece oyunun diyalog şeklindeki tekerlemesi oluşur;

-Ninem ninem, bahçene gireyim mi?

-Gir.

-Elmanı alayım mı?

-Al.

-Kaç tane?

-8.

-1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Tekerleme bittiğinde sayışma kimin parmağına gelirse o kişi parmağını avcunun içine doğru kıvırır. Oyun sonunda on parmağı da kıvrılan oyuncu oyunu kaybeder. Parmakları açık kalan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-173).

Oyunun İşlevleri: Dil ve ritim becerilerini geliştirir. Diyalog kurmayı öğretir. Stratejik düşünmeyi öğretir.

79. ON BEŞ ADIM OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Kaçma, Adım atma, basma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe, 15'e kadar sayar. Bu sırada diğer oyuncular kaçar. Ebe saymayı bitirdiğinde tüm oyuncular hareketsiz kalır. Ebe kendisine yakın oyunculardan birini seçerek ona doğru 15 adım atıp ayağına basmaya çalışır. Ebe 15 adımda diğer oyunculardan birinin ayağına basarsa oyunu kazanır ve ayağına bastığı kişi ebe olur. Ebe 15 adımda hiçbir oyuncunun ayağına basamazsa oyunu kaybeder ve tekrar ebe olur

(ÇKK-167, ÇKK-241, ÇKK-251, ÇKK-257, ÇKK-308).

Oyunun İşlevleri: Dil becerisini geliştirir. Düşünme ve stratejik hareket etmeyi öğretir.

80. ON BİR ELLİ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9, 10, 12, 13, 14 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz aylarında oynanmaktadır. 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma-Kovalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncuların bir çember oluşturacak şekilde yan yana dizilmeleri ve sol elleri sol yanlarındaki arkadaşlarının ellerinin altında, sağ elleri sağ yanlarındaki arkadaşının ellerinin üzerinde açık bir biçimde birleştirmesi ile başlamaya hazır hâle gelir. Oyunculardan birinin sağ eliyle sol yanındaki arkadaşının eline vurmasıyla oyun başlar. Oyuncular sırayla; 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11: 10, 11:20, 11:30, 11:40, 11:50 şeklinde sayarlar. 11:50'e gelindiğinde en son kimin eline vurulmuşsa o kişi ebe olur. Ebe 10'a kadar sayar ve arkadaşlarını kovalamaya başlar. Ebe yakaladığı oyuncuları tutarak 10'a kadar sayar. Ebeye yakalanan oyuncular elenir. Ebe tüm oyuncuları yakaladığında oyun sona erer (ÇKK-141, ÇKK-151, ÇKK-167, ÇKK-216, ÇKK-217, ÇKK-227, ÇKK-231, ÇKK-235, ÇKK-283, ÇKK-379, ÇKK-381).

Oyunun İşlevleri: Sayma yeteneğini geliştirir. Büyük kas gelişimine katkı sağlar.

81. ÖRÜMCEK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanamaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi).

Oyuncuların Rolleri: Hikâyeci/Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Anlatma, koşma, kovalama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından, ebe ve diğer oyuncuların yere çember şeklinde oturmalarının ardından başlamaktadır. Ebe kendi uydurduğu bir hikâyeyi anlatmaya başlar. Daha sonra hikâyenin bir yerinde "örümcek" der. Ebe örümcek dediği anda tüm oyuncuların kaçması gerekir. Ebenin yakaladığı oyuncular örümcek ağına sarılmış olur ve oldukları yerden hareket edemezler. Ebeye yakalanmayan oyuncular yakalanan oyunculara dokunursa kurtulabilirler. Ebe tüm oyuncuları yakaladığında oyun sona erer (ÇKK-97).

Oyunun İşlevleri: Dikkat, konsantrasyon becerilerini geliştirir. Hızlı düşünme ve harekete geçmeyi öğretir.

82. RENKLİ İSTOP OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7-13 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Atma, koşma, kovalama, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile oyunu başlatacak kişinin belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Oyunu başlatacak kişi topu havaya atar ve bir isim söyler. İsmi söylenen oyuncu koşarak topu tutmaya gelir. Oyuncu, topu havada tutabilirse ebe olmaz ve yeni bir isim söyleyebilir. Ancak top yere düşerse tüm oyuncular kaçmaya başlar ve ismi söylenen oyuncu topu tuttuktan sonra "istop" der. İstop komutu verildiğinde tüm oyuncular hareketsiz kalır. Ardından ebe olan oyuncu bir renk söyler ve oyuncuları topla vurabilmek için kovalamaya başlar. Söylenen rengi dışarıda herhangi bir nesne üzerinde bulup dokunan kişi topla vurularak ebelenmekten kurtulur. Ebe söylenen rengi hızlıca bulup, dokunamayan oyuncuları topla vurarak ebeler. Oyun sonunda ebe topu havaya atar ve ebelenen kişilerden birinin adını söyler. Oyun bu şekilde oyuncular sıkılana kadar devam eder (YKK-5, ÇKK-7, ÇKK-20, ÇKK-31, ÇKK-50, ÇKK-52, ÇKK-72, ÇKK-84, ÇKK-92, ÇKK-95, ÇKK-96, ÇKK-133, ÇKK-167, ÇKK-192, ÇKK-222, ÇKK-275, ÇKK-292, ÇKK-293, ÇKK-307, ÇKK-341, ÇKK-354, ÇKK-357, ÇKK-362).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler. Renkleri öğrenmesini ve çevresinin farkına varmasını sağlar. Dikkat ve rekabet yeteneklerini geliştirir.

83. RULMAN YARIŞI OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9-14 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Rulman araba.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Bir büyük yardımıyla tahtadan basit araba yapılır. Rulman adı verilen metal yuvarlak parçalar tekerlek olarak takılır (YKK-17, YKK-20).

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. 15-20 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Yarışma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, bir büyük yardımıyla yapılan rulman arabaların bir tepeye çıkarılması ve tepeden aşağıya belirlenen bölgeye gidilmesi şeklinde oynanmaktadır. Belirlenen bölgeye ilk giden oyuncu yarışı kazanmaktadır (YKK-17, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: El yeteneğini geliştirir. Rekabet duygusu kazandırır. Eğlendirir.

84. SAKLAMBAÇ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6-14 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Sayma, saklanma, koşma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe belirlenen bir direk, ağaç veya duvara dönerek gözlerini kapatır. Ardından oyuncular ebenin kendi aralarından birini seçerek ebenin kaça kadar sayacağını, hızlı, mı yavaş mı sayacağını ve sesli mi sessiz mi sayacağını belirlemek için ebenin arkasına geçer. Belirlenen oyuncu, ellerini ebenin arkasında yukarı aşağıya hareket ettirdikten sonra bir parmağıyla ebenin sırtına dokunur. Ebe yüzünü oyunculara döner ve belirlenen oyuncunun hangi parmağıyla dokunduğunu tahmin etmeye çalışır. Her yanlış cevapta ceza olarak 10 puan alır ve aldığı puan kadar sayması gerekir.

Ardından ebe tekrar direk, ağaç veya duvara döner. Belirlenen oyuncu bu defa iki elini yumruk yapar. “Sesli mi, sessiz mi?” diye sorarak bir yumruğu ile ebenin sırtına dokunur. Ardından ebe tekrar yüzünü oyunculara döner. Belirlenen oyuncunun dokunduğu yumruğu bulabilirse sessizce içinden, bulamazsa sesli bir şekilde dışından sayması gerekir.

Ardından ebe son defa yüzünü duvara döner. Belirlenen oyuncu sol elini sağ kolunun üzerinde yukarıdan aşağıya doğru hızlıca hareket ettirir. Ebe “dur” dediğinde belirlenen oyuncunun sol eli omzundaysa ebe hızlı, dirseğindeyse orta, elindeyse yavaş sayar.

Ebe saymaya başladığında tüm oyuncular hızlı bir şekilde saklanır.

Ebe saydıktan sonra “Önüm, arkam, sağım, solum sobe. Saklanmayan ebe!” diye seslenir. Ardından ebe saklanan oyuncuları bulmak için aramaya başlar. Ebe her bulduğu kişinin ismini söyleyerek saydığı direk, ağaç veya duvara dokunarak “ebe” demek zorundadır. Oyuncu ebeden önce koşar ve direğe dokunursa o ebelemiş sayılır. Oyun sonunda ebe tarafından ebelenen oyuncular ebenin arkasına sıralanır. Buna “ekmek teknesi” adı verilir. Ebe bir sayı söyler. O sayının olduğu sırada bulunan oyuncu yeni başlayacak oyunda ebe olur (YKK-4, YKK-6, YKK-7, YKK-15, ÇKK-1, ÇKK-3, ÇKK-4, ÇKK-5, ÇKK-6, ÇKK-8, ÇKK-9, ÇKK-11, ÇKK-13, ÇKK-15, ÇKK-16, ÇKK-17, ÇKK-23, ÇKK-24, ÇKK-28, ÇKK-29, ÇKK-33, ÇKK-35, ÇKK-40, ÇKK-43, ÇKK-44, ÇKK-45, ÇKK-47, ÇKK-49, ÇKK-51, ÇKK-53, ÇKK-55, ÇKK-57, ÇKK-60, ÇKK-61, ÇKK-62, ÇKK-65, ÇKK-67, ÇKK-69, ÇKK-70, ÇKK-71, ÇKK-72, ÇKK-73, ÇKK-75, ÇKK-78, ÇKK-79, ÇKK-80, ÇKK-81, ÇKK-84, ÇKK-85, ÇKK-86, ÇKK-88, ÇKK-89, ÇKK-91, ÇKK-93, ÇKK-95, ÇKK-103, ÇKK-110, ÇKK-117, ÇKK-122, ÇKK-126, ÇKK-134, ÇKK-136, ÇKK-137,ÇKK-140, ÇKK-141, ÇKK-142, ÇKK-143, ÇKK-147, ÇKK-149, ÇKK-156, ÇKK-159, ÇKK-164, ÇKK-174, ÇKK-176, ÇKK-178, ÇKK-179, ÇKK-184, ÇKK-187, ÇKK-188, ÇKK-189, ÇKK-191, ÇKK-200, ÇKK-213, ÇKK-223, ÇKK-233, ÇKK-ÇKK-247, ÇKK-248, ÇKK-252, ÇKK-253, ÇKK-255, ÇKK-256, ÇKK-257, ÇKK-258, ÇKK-263, ÇKK-265, ÇKK-272, ÇKK-301, ÇKK-306, ÇKK-313, ÇKK-315, ÇKK-319, ÇKK-320, ÇKK-321, ÇKK-322, ÇKK-328, ÇKK-333, ÇKK-337, ÇKK-338, ÇKK-339, ÇKK-340, ÇKK-341, ÇKK-344, ÇKK-347, ÇKK-348, ÇKK-349, ÇKK-372, ÇKK-376, ÇKK-377, ÇKK-385, ÇKK-386, ÇKK-388).

Oyunun İşlevleri: Sayma becerisini geliştirir. Dil gelişimini destekler. Tahmin yeteneğine katkıda bulunur. Merak duygusunu uyandırır. Büyük kas gelişimine katkıda bulunur. Hızlı hareket etmeyi öğretir.

85. SANDALYE KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 12, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Sandalye ve hoparlör.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Sandalyeler oturma yerleri dışarı gelecek biçimde, çember şeklinde dizilir.

Oyun Alanı: Hem açık hem kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. 15-20 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Dönme, oturma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle bir hakem eşliğinde oynanmaktadır. Oyun, hakemin müzik açmasının ardından oyuncuların çember şeklinde dizilen ve sayısı oyunculardan bir eksik olan sandalyelerin etrafında dönerek dans etmesi ile başlamaktadır. Hakem müziği durdurduğunda oyuncular hızlıca sandalyelere oturmalıdır. Ayakta kalan oyuncu elenir. Her oyuncu elendiğinde bir sandalye daha eksiltilir. Oyun bu şekilde devam eder. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-116, ÇKK-199, ÇKK-386, YKK-20, YKK-13).

Oyunun İşlevleri: Hızlı düşünme ve harekete geçmeyi öğretir. Dikkat ve konsantrasyon becerilerini geliştirir.

86. SEK SEK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7, ,8, 9, 10, 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tebeşir taşı ve atış taşı.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Dışarıdan atış yapmak için orta boylarda taş toplanır. Yere sek sek kareleri çizmek için tebeşir taşı alınır.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Atma, sekme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Yere 8 kareden oluşan sek sek çizilmesinin ardından oyun başlamaktadır. Tekerleme ile oyuncuların sırası belirlenir. Daha sonra ilk oynayacak oyuncu taşı 1'lere atar. Tek ayağıyla sekerek 2'lerden itibaren sekseğin sonuna kadar çizgilere basmadan gider ve dönüşte taşını alıp dışarıya atlar. Böylece 2'lere geçer ve taşı 2'ye atıp 3'e zıplar. Oyun bu şekilde devam eder. Sek sek çizgilerine basan veya taşı olduğu sayıdan başka sayıya atan oyuncu elenir sıra rakip oyuncuya geçer. Sek sek oyununun tüm kademelerini hata yapmadan bitiren oyuncu oyunu kazanır. Diğer oyuncular oyunu kaybeder (ÇKK-8, ÇKK-27, ÇKK-52, ÇKK-53, ÇKK-59, ÇKK-60, ÇKK-68, ÇKK-69, ÇKK-81, ÇKK-96, ÇKK-105, ÇKK-143, ÇKK-152, ÇKK-156, ÇKK-157, ÇKK-162, ÇKK-174, ÇKK-181, ÇKK-182, ÇKK-188, ÇKK-358, ÇKK-367, ÇKK-302).

Oyunun İşlevleri: Dengede durmayı, kurallara uymayı, sabırlı olmayı, sıra beklemeyi öğretir. Rekabet duygusunu geliştirir.

87. SESSİZ SİNEMA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 10, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanda, sınıf ortamında oynanan oyunlar arasında yer almaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Anlatıcı ve diğer oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Tahmin etme, taklit.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, oyuncular arasından bir anlatıcının seçilmesinin ardından başlamaktadır. Oyuncu konuşmadan el hareketleri ve taklit ile yerli veya yabancı bir filmi diğer oyunculara anlatmaya çalışır. Oyuncu filmi anlattığı sırada oyunun yerli mi, yabancı mı? olduğunu veya filmin adının kaç kelimeden oluştuğunu parmaklarıyla gösterebilir. Diğer oyuncular arasından filmin adını ilk tahmin eden oyuncu kazanır. Kazanan oyuncu ödül olarak yeni anlatılacak filmi anlatır (ÇKK-86, ÇKK-158, ÇKK-374).

Oyunun İşlevleri: Taklit yeteneğini geliştirir. Hızlı düşünme, ip uçlarından hareketle tahmin etme becerilerini geliştirir.

88. SICAK-SOĞUK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 11 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: kalem, yüzük, oyuncak vb. küçük malzemeler.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Saklayıcı ve bulucu oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Saklama, bulma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Tekerleme ile bir saklayıcı oyuncu seçilir. Bulucu oyuncu saklama alanından dışarı çıkar. Ardından saklayıcı oyuncu elindeki

nesneyi kapalı alanda dolap altı, koltuk arası gibi yerlerden birisine saklar. Ardından bulucu oyuncu çağırılır ve saklanan nesneyi bulmaya çalışır. Saklayıcı oyuncu, bulucu oyuncu nesneyi sakladığı yere yaklaştığında "sıcak", sakladığı nesneden uzaklaştığında "soğuk" der. Bulucu oyuncu saklanan nesneyi bulursa oyunu kazanır ve yeni başlayacak oyunda o saklayıcı olur (YKK-7, ÇKK-158, ÇKK-349).

Oyunun İşlevleri: Zıt kavramları öğrenir. Merak duygusu gelişir.

89. SİMİT OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8-13 yaş arasındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tebeşir taşı.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Oyun ilkbahar, yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5 dakika sürer.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma-kovalama-bağırma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, ebenin duracağı yeri belirlemek amacıyla genellikle duvar veya direklerin yanına bir daire çizilmesinin ardından oynanmaya hazır hâle gelmektedir. Oyun, tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından başlar. Ebe belirlenen daireden başlayarak nefesi yettiği kadar "Fırından yeni çıkmış, taze, gevrek simit!" diye bağırır ve arkadaşlarını kovalar. Nefesi tükenmeden birini ebelerse, ebelediği kişi ebe olurken nefesi tükendiği andan itibaren ebe için çizilen daireye gidene kadar diğer arkadaşlarından ceza olarak dayak yer. Oyun bu şekilde oyuncular sıkılana kadar devam eder (ÇKK-120, ÇKK-144, ÇKK-195, ÇKK-204, ÇKK-225, ÇKK-240, ÇKK-265, ÇKK-292, ÇKK-323, ÇKK-373).

Oyunun İşlevleri: Nefesini kontrol etmeyi öğretir. Dil gelişimini destekler. Büyük kas gelişimine katkıda bulunur.

90. Sİ-Sİ-BOM OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Tahmin etme, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, iki oyuncunun 5 ve 5'in katları olan ve birer sayı seçmelerinin ardından başlamaktadır. Oyuncular "si-si-bom" diyerek ellerini yumruk şeklinde iki defa vurur ve üçüncüde ister tek elini ister iki elini de masaya açık bir şekilde koyar. Masadaki parmaklar sayılır. İki oyuncudan birinin dediği sayı denk gelmezse aynı hareket tekrarlanır, eğer denk gelirse o oyuncu kazanır. Ardından oyuncular kendi ellerini avuç içleri birbirine değecek şekilde tutarlar. Kazanan oyuncu diğer oyuncunun eline vurmaya çalışır. Kaybeden oyuncu elini çekebilir. Kazanan oyuncu vurmak yerine iki elini yanlara açarak "si" diyerek diğerini korkutur. Kaybeden oyuncu korkar ve elini geri çekerse ceza olarak eline üç defa vurulur (ÇKK-140, ÇKK-169).

Oyunun İşlevleri: Dikkatli olmayı, hızlı hareket etmeyi öğretir.

91. ŞAŞIRANA BEŞ TOKAT OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık olarak 2-5 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, iki oyuncunun birbirlerinin ellerini tutup ileri geri hareket ettirirken "Şaşırana beş tokat" kelimesini hecelemeleri ile başlamaktadır. Oyun sırasıyla oyuncuların kendi ellerini alkış yapmaları, ardından birbirlerinin sağ ellerine vurmaları sonra tekrar alkış yaparak birbirlerinin sol ellerine vurmaları, son olarak ise alkış yaptıktan sonra aynı anda birbirlerinin iki ellerine de vurmaları şeklinde oynanmaktadır. Oyun sırasında şaşıran oyuncu yanar. Yanan oyuncuya ceza olarak rakibi 5 tokat atar (ÇKK-164).

Oyunun İşlevleri: El-vücut koordinasyonu sağlar. Sıralı eylemleri gerçekleştirmeyi öğretir. Yaptığı hareketin sorumluluğunu almayı öğrenir.

92. ŞİŞE KAPMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Bir adet şişe.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 2-5 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Çömelme ve rakip oyuncular.

Oyun Hareketleri: Eğilme, kapma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında, öğretmen hakemliğinde oynanmaktadır. Hakem iki oyuncu seçer. Oyuncular bir şişenin etrafında karşılıklı olarak yere çömelirler. Ardından hakem "göz", "Kulak", "bacak", "kol" gibi komutlar verir. Oyuncular bu komutu duyduğu an gözlerini, kulaklarını, kollarını, bacaklarını tutar. Hakem verdiği komutlar arasında "şişe" dediği an hızlıca şişeyi alan oyuncu oyunu kazanır. Diğer oyuncu oyunu kaybeder. Kazanan oyuncu sınıftakiler arasından yeni oynayacak oyuncuları seçer (ÇKK-150).

Oyunun İşlevleri: Dikkat ve konsantrasyon becerilerini geliştirir. Hızlı düşünüp harekete geçmeyi, rekabet duygusunu öğrenir.

93. ŞİŞLEMECE OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 8, 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Top ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Atma, tutma, vurma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun 5-6 kişinin çember şeklinde dizilmesi ile başlamaktadır. Oyuncular top topu birbirlerine tıpkı voleybol oyunundaki gibi elle atarlar. Topu düşüren oyuncu çemberin ortasına geçer ve çömelir. Diğer oyuncular oyunu oynamaya devam ederler. Oyuncular, oyunda ortaya geçen oyuncuyu topla vurabilir. Ortaya geçen oyuncunun diğer oyuncularca vurulmasına şişlenmek adı verilir. Oyuncular ortadaki oyuncuyu vurmak için attığında top oyuncuya değmeden yere düşerse topu atan oyuncu da ortaya geçerken, ortadaki oyuncu diğer oyuncular tarafından atılan topu tutarsa ortadan kurtulabilir ve topu atan kişi ortaya geçer. Oyun bu şekilde oyuncular sıkılana kadar devam etmektedir (ÇKK-158, 335).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Dikkat ve hızlı hareket etme yeteneklerini geliştirir.

94. TAŞ-KAĞIT-MAKAS OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.
Oyuncu Sayısı: 2 kişi.
Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.
Oyuncuların Yaşı: 7, 8, yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.
Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.
Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.
Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.
Oyun Zamanı ve Süresi: Yaklaşık 5 dakika sürmektedir.
Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Yıldırım).
Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.
Oyun Hareketleri: Basma.
Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun, genellikle oyunların başında ebeyi veya oyuna başlayacak grubu belirlemek amacıyla oynanmaktadır. Oyun, oyuncuların senkronize bir şekilde "taş-kağıt-makas" demelerinin ardından sol ellerinin üzerine sağ ellerini yumruk yaparak (Taş), ellerini açık bir şekilde koyarak (Kağıt) veya işaret ve orta parmaklarımı açarak (Makas) yapmalarına dayanmaktadır. Taş kağıdı sardığı için taş yapan oyuncu, makas kağıdı kestiği için makas yapan oyuncu, taş kağıdı sardığı için ise taş yapan oyuncu puan almaktadır. 3 puan alan oyuncu oyunu kazanır (YKK-4, ÇKK-13, ÇKK-113, KK-121, ÇKK-123, ÇKK-128).
Oyunun İşlevleri: Rekabet etmeyi öğretir. Küçük kas gelişimini destekler. Adil olmayı öğretir.

95. TATLICI OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.
Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Yaklaşık 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular tatlıcı ve çocuk rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Sayışma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile çocuk rolündeki sayacak kişinin belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Tüm oyuncular ellerini yumruk yaparak bir masa etrafında toplanır. Sayacak olan kişi oyun tekerlemesini söyler. Tekerlemede her soruda kimin eline denk gelinirse o cevap verir ve bir diyalog oluşur;

-Tatlıcı tatlıcı dükkânın açık mı?

-Açık.

-Dükkanında hangi renk pastalar var?

-Pembe.

-Pembe rengi üzerinizde gösterir misiniz?

Diyalog şeklindeki tekerleme bittiğinde kimin eline denk gelirse söylenen rengi kıyafetlerinde göstermek zorundadır. Söylenen rengi üzerinde gösteremeyen oyuncu tek elini arkaya alır. Oyun bu şekilde devam eder. Kimin eli sona kalırsa o kazanır. Ödül olarak diğer oyunda o sayan kişi olur (ÇKK-76).

Oyunun İşlevleri: Diyalog kurmayı öğretir ve dil gelişimini destekler. Stratejik düşünmeyi öğretir.

96. TEL ARABA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 1 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 5-7 yaş arası yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Tel araba.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Bir büyük yardımıyla teller bükülerek araba yapılır. Arabanın arkasından uzunca bir tel bırakılarak bu tel ile araba hareket ettirilir.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanabilmektedir.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık olarak 5-10 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: İtme, sürme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tel ile yapılan oyuncak arabanın çocuklar tarafından sürülmesi şeklinde oynanmaktadır (YKK-17, YKK-20).

Oyunun İşlevleri: El becerisini geliştirir. Eğlendirir.

97. TERLİK ATMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kızlar hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Terlik ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz aylarında oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 5 dakika sürer.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerindedir.

Oyun Hareketleri: Atma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun iki veya daha fazla kişinin dik bir alan üzerinde ayaklarından terliklerini hızla ileriye atması şeklinde oynanmaktadır. Terliği en ileriye veya en yukarıya doğru atan oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-37).

Oyunun İşlevleri: Büyük kas gelişimini destekler. Rekabet duygusunu geliştirir. Yaratıcılığını güçlendirir.

98. TIP OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 10-15 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Oyun 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Hakem ve rakip oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Susma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle sınıf ortamında öğretmen hakemliğinde oynanmaktadır. Hakem "1-2-3 Tıp. Konuşanın ağzına sıçan girsin." Der ve tüm oyuncular bu komuttan itibaren konuşmayı bırakır. Oyuncular birbirlerini konuşturmak için hakeme fark ettirmeden çeşitli komiklikler yapabilirler. Konuşan oyuncular elenir ve tahtaya geçer Sona kalan oyuncu oyunu kazanır. Kazanan oyuncu alkışlanır (YKK-7, ÇKK-353).

Oyunun İşlevleri: Hareketlerini kontrol altına almayı öğrenir. Verilen komutlara uymayı öğrenir.

99. TİP-TOP/HACİVAT İLE KARAGÖZ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Yaklaşık 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Adım atma, söyleme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Bu oyun, genellikle diğer çocuk oyunları içerisinde oyuna başlayacak takım veya oyuncuya karar vermek amacıyla oynanan oyunlar arasında yer almaktadır. Oyun iki oyuncunun karşılıklı geçerek birinin "tip", diğerinin "top" diyerek veya sırayla birbirlerine doğru "Hacivat ile Karagöz" kelimelerinin hece sayısı kadar adım atmaları şeklinde oynanmaktadır (YKK-4, ÇKK-13, ÇKK-350).

Oyunun İşlevleri: Kültür içerisindeki tarihî kişileri tanımasını sağlar. Büyük kas gelişimini destekler. Hesaplama ve stratejik hareket etme yeteneklerini geliştirir. Sıra beklemeyi öğretir.

100. TOPAÇ/FIRFIR OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı:10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Topaç ve ip.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun aracı geçmişte çocukların büyükleri ile birlikte ahşap malzemeye şekil verilerek hazırlanmakta iken (YKK-20) güzümüzde oyuncakçılardan temin edilerek hazır hâle getirilmektedir. (ÇKK-326, ÇKK-381)

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz, sonbahar mevsimlerinde oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Atma, vurma, döndürme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun 2 veya daha fazla oyuncunun bir alanda topaç/fırfır adı verilen oyun aletini bir ipe dolayarak atılması ve döndürülmesi şeklinde oynanmaktadır. Oyun iki farklı amaçla oynanabilmektedir. Birinci amaç, atılan topacın rakip oyuncunun topacından fazla döndürülmesi iken ikinci amaç ise, atılan topacın

rakibin topacına vurdurularak rakibin topacının durdurulmasıdır. Geçmişte Bursa'da oynanan topaç oyununda oyuncun yere eğilerek attığı topacın rakibinden fazla döndürülmesi oyunu "kız topacı", ayakta attığı topacın rakibinkine çarptırılarak rakibin topacının durdurulması veya alandan çıkarılması amaçlanan oyuna "erkek topacı" adı verilmekte iken (YKK-20) günümüzde bu isimlendirilmeler unutulmuş olup oyun aynı şekillerde oynanmaya devam etmektedir (ÇKK-326, ÇKK-381).

Oyunun İşlevleri: El becerisi kazandırır. Rekabet duygusunu geliştirir.

101. UZUN EŞEK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel Oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10-13 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: 10-15 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Yastık, eşek, kovboy.

Oyun Hareketleri: Atlama, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile yastık olacak kişinin ve iki ayrı takımın kurulmasının ardından başlamaktadır. Yastık bir duvara sırtını yaslar ve ellerini karnında birleştirerek diğer oyuncuları kafasından desteklemek için hazır hâlde bekler. Ardından takım başkanları kendi aralarında taş-kağıt-makas yapar. Kazanan takım kovboy takımı yani atlayıcı takımı, diğer takım eşek takımı olur. Eşek takımından birinci oyuncu eğilir ve başını yastığın ellerine koyarak ondan güç alır. Diğer eşek olan oyuncular da o oyuncudan başlayarak eğilir ve kafalarını birbirlerinin ayakları arasına koyarlar ve at arda sıralanırlar.

Ardından kovboy olan oyuncular tekerleme söyleyerek eşek olan oyuncuların sırtına atlar;

Uzun eşek.

Donları Gevşek.

Atlamayan eşek oğlu eşek.

Tüm kovboylar eşeklerin üzerine atladığında en öndeki oyuncu parmaklarıyla bir sayı gösterir. Ardından "tek mi, çift mi?" diye sorar eşek olan oyuncular sayının tek mi, çift mi? olduğunu tahminde bulunur. Bilirlerse kazanırlar ve ödül olarak yeni başlayacak oyunda onlar kovboy yani atlayıcı takım olur. Bilemezlerse tekrar eşek olurlar (YKK-4, YKK-10, ÇKK-178, ÇKK-248, ÇKK-278, ÇKK-323, ÇKK-326, ÇKK-375).

Oyunun İşlevleri: Takım hâlinde hareket etmeyi öğretir. Dil gelişimini destekler. Cesaret ve rekabet duygusu aşılar. Kazanmak için dayanıklı olmayı, sabretmeyi öğrenir.

102. VAMPİR-KÖYLÜ/KATİL-KÖYLÜ OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 3, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kalem, Kağıt.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Kalem ile küçük kare kağıtlar üzerine bir vampir ve kalan oyuncu sayısı kadar köylü yazılır.

Oyun Alanı: Genellikle kapalı alanlarda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Doktor, katil/vampir, köylü.

Oyun Hareketleri: Seçme, söyleşme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, bir kişinin doktor yani hakem olarak kağıtlara 1 vampir ve kalan oyuncu sayısı kadar köylü yazılır. Hakem yani doktor kağıtları katlar ve karıştırır. Tüm oyuncular masadan bir kağıt alır ve içine bakar. Ardından doktor "gece oldu" der. Tüm oyuncular gözlerini kapatır. Doktor "Vampir/Katil gözlerini açsın." der. Ardından vampir/katil diğer oyuncuların gözleri kapalıyken gözlerini açar ve kendisini belli eder. Bunun üzerine doktor "Vampir/Katil birini öldürsün." der. Vampir/Katil ayağa kalkar ve köylü olan oyunculardan birinin kafasına dokunarak onu öldürmüş sayılır. Daha sonra doktor "gündüz oldu." der ve tüm

oyuncular gözlerini açar. Doktor "kim öldü?" diye sorar. Ölen kişi kendisini belli eder. Bunun üzerine vampir/katil ve köylüler kendi aralarında vampirin/katilin kim olduğunu tartışırlar. Vampir/katil olan kişi köylü olduğunu iddia ederek köylüleri inandırmaya çalışır ve başka köylüleri suçlar. Oyuncular hep birlikte köylülerden birini vampir/katil olarak seçerse o arkadaşlarını köylü olduğunda ikna edemediği için ölmüş sayılır. Oyun bu şekilde devam eder. Vampir tüm köylüler ölene kadar kendini açığa çıkarmazsa oyunu kazanır (ÇKK-139, ÇKK-155, 223, ÇKK-245, ÇKK-281, YKK-19).

Oyunun İşlevleri: Dikkat yeteneğini ve ikna kabiliyetini geliştirir.

103. YAĞ SATARIM BAL SATARIM OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6, 7, 8, 9, 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Mendil ile oynanmaktadır.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, çömelme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun genellikle okul bahçesinde oynanan oyunlar arasında yer almaktadır. Oyun, tekerleme ile bir ebenin seçilmesi ve diğer oyuncuların çember oluşturacak şekilde yere çömelmesi ile başlamaktadır. Ebe eline bir mendil alır ve diğer oyuncuların etrafında koşmaya başlar. O sırada çömelmiş olan oyuncular hep birlikte oyunun tekerlemesini söylerler;

Yağ satarım, bal satarım.
Ustam ölmüş, ben satarım.
Arkasına bakana dayak atarım.
Zam-bak zum-bak

Dön arkana iyi bak.

Tekerleme bittiğinde ebe elindeki mendili yere çömelen oyunculardan birinin arkasına bırakır. Oyuncular tekerleme bittiğinde arkalarına bakarak mendilin kimin arkasında olduğunu kontrol ederler. Mendil kimin arkasında ise o ayağa kalkar ve ebeyi kovalamaya başlar. Ebe oyuncuya yakalanmadan koşarak çemberin etrafında üç tur attıktan sonra oyuncunun kalktığı yere oturabilirse yeni ebe ayakta kalan oyuncu olur. Ebe çember etrafında döndüğü sırada hızlı koşamaz ve elinde mendil olan arkadaşına yakalanırsa tekrar ebe olur (YKK-4, YKK-5, YKK-7, YKK-10, YKK-14, ÇKK-2, ÇKK-66, ÇKK-103, ÇKK-104, ÇKK-105, ÇKK-106, ÇKK-107, ÇKK-108, ÇKK-109, ÇKK-110, ÇKK-111, ÇKK-112, ÇKK-113, ÇKK-114, ÇKK-115, ÇKK-116, ÇKK-136, ÇKK-159, ÇKK-190, ÇKK-285).

Oyunun İşlevleri: Yöredeki yiyecek kültürü hakkında bilgi sahibi olmasını sağlar. Dil gelişimini destekler. Dikkat, hızlı düşünme ve harekete geçme becerilerine katkıda bulunur. Ritim eşliğinde hareket etmeyi öğretir.

104. YAKAN YOP/PALA TOP/ ORTADA SIÇAN

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkek çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7-13 yaş arası çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Oyunun malzemesi toptur.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Oyun geçmişte eski kıyafet veya bezlerin kesilerek top haline getirilmesi ile oluşturulan pala top ile oynandığından dolayı hazırlık gerektirirken (YKK-1) günümüzde oyuncak dükkanlarından temin edilen hazır toplar ile oynandığından hazırlık gerektirmemektedir. (ÇKK-1, ÇKK-29, ÇKK-30, ÇKK-32, ÇKK-33, ÇKK-40, ÇKK-41, ÇKK-52, ÇKK-53, ÇKK-55, ÇKK-63, ÇKK-72, ÇKK-80, ÇKK84, ÇKK-85, ÇKK-86, ÇKK-92, ÇKK-93, ÇKK-94, ÇKK-108, ÇKK-127, ÇKK-130, ÇKK-132, ÇKK-136, ÇKK-141, ÇKK-143, ÇKK-167, ÇKK-204, ÇKK-237, ÇKK-239, ÇKK-248, ÇKK-253, ÇKK-255, ÇKK-275, ÇKK-277, ÇKK-299, ÇKK-308, ÇKK-322, ÇKK-324, ÇKK-328, ÇKK-335, ÇKK-349, ÇKK-350, ÇKK-361, ÇKK-363, ÇKK-367, ÇKK-378).

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: 15-20 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Atıcı ve tutucu takım üyeleri bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Atma, tutma, vurma, kaçma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, grup tekerlemesi ile iki ayrı takım oluşturulmasının ardından başlamaktadır. Takımlar kendi aralarından takım lideri belirler. Takım liderleri tip-top yaparlar. Kazanan takım tutucu takım olur ve ortaya geçer. Kaybeden takım atıcı takım olur ve birbirlerine dönük bir şekilde karşılıklı olarak iki ayrı kenara geçerler. Atıcı takım, top ile ortadaki oyuncuları vurmaya çalışır. Vurulan oyuncular yanar ve ortadan çıkar. Tutucu takımdan biri atıcı takımın havadan attığı topu tutarsa can almış olur. Can alan oyuncu isterse yanan arkadaşlarından birini tekrar ortaya alabilir, isterse kendisi yandığında bir can hakkı olduğunu ifade ederek oynamaya devam edebilir. Ortada tek kişi kalana kadar oyun bu şekilde devam eder. Ortada tek kişi kaldığında saydırmalar yapılır. Saydırmalarda atıcı takımın oyuncuları karşılıklı olarak topu her attıklarında 1'den 6'ya kadar sırasıyla sayarlar. Ortadaki oyuncu saydırmalar bitmeden topla vurulursa sıra atıcı takıma geçer, yanmazsa kendi takımının tamamı tekrar ortaya geçer. Oyun bu şekilde oyuncular sıkılana kadar devam eder (YKK-1, YKK-4, YKK-5, YKK-10, YKK-14, ÇKK-1, ÇKK-29, ÇKK-30, ÇKK-32, ÇKK-33, ÇKK-40, ÇKK-41, ÇKK-52, ÇKK-53, ÇKK-55, ÇKK-63, ÇKK-72, ÇKK-80, ÇKK84, ÇKK-85, ÇKK-86, ÇKK-92, ÇKK-93, ÇKK-94, ÇKK-108, ÇKK-127, ÇKK-130, ÇKK-132, ÇKK-136, ÇKK-141, ÇKK-143, ÇKK-167, ÇKK-204, ÇKK-237, ÇKK-239, ÇKK-248, ÇKK-253, ÇKK-255, ÇKK-275, ÇKK-277, ÇKK-299, ÇKK-308, ÇKK-322, ÇKK-324, ÇKK-328, ÇKK-335, ÇKK-349, ÇKK-350, ÇKK-361, ÇKK-363, ÇKK-367, ÇKK-378).

Oyunun İşlevleri: El becerisini ve yaratıcılığını güçlendirir. Grup olarak hareket etmeyi, grup içerisinde kurallara uygun davranmayı ve yardımlaşmayı öğretir.

105. YASTIK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9, 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Kaydırak.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz aylarında oynanmaktadır.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Yastık ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Kayma, Çarpma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile yastık olacak oyuncunun belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Yastık olarak seçilen oyuncu kaydırağın ucuna oturur. Diğer oyuncular sırayla kaydıraktan hızlı bir şekilde kayarak yastık olan oyuncuya çarparlar. Diğer oyuncular çarptığında yastık olan oyuncu düşmezse tekrar yastık olmaktan kurtulur ve bir dahaki oyunda rolünü ona doğru kayıp, çarpan ilk oyuncu üstlenir. Yastık olan oyuncu düşerse ceza olarak yeni başlayacak oyunda da yastık olur (ÇKK-219, ÇKK-320).

Oyunun İşlevleri: Kazanmak için dayanıklı olmayı, sıra beklemeyi, kurallara uygun hareket etmeyi öğretir.

106. YAZI-TURA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Bir adet madeni para.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık olarak 1-2 dakika sürer.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Oyuncular rakip rollerdedir.

Oyun Hareketleri: Atma-tutma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, madeni parayı atacak kişinin belirlenmesinin ardından başlamaktadır. Oyunculardan biri madeni paranın yazı olan tarafını (yazıyı), diğeri Atatürk resmi olan tarafını (turayı) seçer. Ardından atıcı oyuncu madeni parayı baş ve işaret parmağı ile havaya atar. Daha sonra sağ elinin üzerine düşen parayı sol eliyle kapatır. Sol elini açtığında madeni paranın hangi tarafı üst yüzeye gelirse o tarafı seçen oyuncu oyunu kazanır (ÇKK-251, YKK-18).

Oyunun İşlevleri: Tahmin etmeyi ve eğlenmeyi öğretir.

107. YERDE BİRİ VAR OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 10, 13 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. 5-10 dakika arası sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Atlama.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile bir ebe seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe gözlerini kapatır. Oyuncular ebenin etrafında zemin üzerinde veya dışarıdalarsa kaldırım, bank, ağaç dalı, merdiven gibi yüksek yerler üzerinde dolaşmaktadır. Ebe yerde biri var dedikten sonra gözlerini açar ve zeminde olan oyuncuları yakalamaya çalışır. Yakalanan kişi ebe olur. Kimse yakalanmazsa ebe aynı kişi tekrar ebe olur (ÇKK-175, ÇKK-225).

Oyunun İşlevleri: Dil gelişimini destekler**.** Hızlı düşünme ve harekete geçmeyi öğretir.

108. YERDE LAV VAR

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 7, 8, 10 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Her mevsimde oynanabilmektedir. Yaklaşık olarak 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Koşma, çıkma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, tekerleme ile bir ebenin seçilmesinin ardından başlamaktadır. Oyuncular açık veya kapalı alanda her an yüksek bir yere çıkabilecekleri şekilde temkinli davranarak hareket ederler. Ebe "Yerde lav var." diyerek 3'e kadar sayar. Oyuncuların koşarak yüksek bir yerin üzerine çıkmaları gerekir. Yüksek bir yere çıkamayan oyuncu elenir. Ebe yerler buz dediğinde oyuncular tekrar alçak bir yere inebilir. Oyun bu şekilde devam eder. Sona kalan oyuncu oyunu kazanır ve ödül olarak bir dahaki oyunda o kişi ebe olur (ÇKK-1, ÇKK-2, ÇKK-4, ÇKK-6, ÇKK-145, ÇKK-175, ÇKK-224).

Oyunun İşlevleri: Dikkat ve hızlı hareket etme becerilerini geliştirir. Zıt kavramları öğrenir. Komutlara duyarlı olmasını sağlar.

109. YERDEN YÜKSEK OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 6-14 yaş arasındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: İlkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika sürer.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Ebe ve diğer oyuncular.

Oyun Hareketleri: Koşma, kovalama, yarışma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyunun iki farklı oynanış biçimi bulunmaktadır. Oyunun birinci oynanış biçiminde, tekerleme ile bir ebe seçilir. Ebe 10'a kadar sayar. Diğer oyuncular kaldırım, bank gibi yüksek yerlerin üzerine çıkarlar. Ardından ebeden kaçarak karşı kaldırıma çıkmak için koşarlar. Oyuncular koşarken ebe onları kovalar. Ebe oyuncu alçağa indiğinde veya tek ayağı alçakta olduğunda oyuncuları ebeleyebilir. Ebelenen oyuncu yeni oyunda ceza olarak ebe olur. Oyun bu şekilde devam eder (YKK-7, YKK-15, ÇKK-1, ÇKK-5, ÇKK-6, ÇKK-10, ÇKK-13, ÇKK-15, ÇKK-16, ÇKK-31, ÇKK-34, ÇKK-37, ÇKK-40, ÇKK-42, ÇKK-46, ÇKK-47, ÇKK-48, ÇKK-55, ÇKK-57, ÇKK-61, ÇKK-65, ÇKK-67, ÇKK-81, ÇKK-108, ÇKK-136, ÇKK-175, ÇKK-193, ÇKK-367).

Oyunun ikinci oynanış biçimine şarkılı veya renklidir. Bu oynanış biçiminde ise, tekerleme ile bir ebe seçilir. Diğer oyuncular aynı kaldırım üzerinde sıralanırlar. Ardından ebe içinden alfabeyi saymaya başlar. Oyuncular dur dediğinde hangi harfte kaldıysa ebe o harfi sesli bir şekilde söyler. Oyuncular söylenen harfle başlayan renk veya şarkı söyleyerek karşıya geçebilirler. Ebe renk veya şarkı bulanları ebeleyemez. Bir şarkı veya renk yalnızca bir kere söylenebilir. Bu yüzden oyuncular hızlı düşünmek için yarış hâlindedir. Sona kalan ve söylenen harfle başlayan renk ya da şarkı bulamayan oyuncu ebeye yakalanmadan karşıya geçmeye çalışır. Ebelen kişi ceza olarak yeni başlayacak olan oyunda ebe olur ((YKK-15, ÇKK-89, ÇKK-100, ÇKK-123, ÇKK-148, ÇKK-164, ÇKK-228, ÇKK-238, ÇKK-245, ÇKK-259, ÇKK-261, ÇKK-292, ÇKK-368).

Oyunun İşlevleri: Hızlı düşünme ve harekete geçme becerileri ile bilişsel gelişimini destekler. Büyük kas gelişimine katkıda bulunur. Rekabet duygusunu öğretir.

110. YÜZÜK SAKLAMACA OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9- 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Yüzük ve örtü.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Hem açık hem de kapalı alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: Mevsim fark etmez. Yaklaşık 5 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Nilüfer, Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Saklayan ve tahmin eden oyuncular bulunmaktadır.

Oyun Hareketleri: Saklama, tahmin etme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun üç farklı şekilde oynanmaktadır.

Oyunun birinci oynanış şeklinde, iki kişi bulunmaktadır. Bu kişilerden biri ellerini arkaya alır ve yüzüğü bir avucunda saklar. Ardından diğer oyuncu yüzüğün rakibinin hangi elinde olduğunu tahmin eder. Tahmin eden oyuncu yüzüğü bulamazsa tekrar aynı kişi saklar. Tahmin eden oyuncu yüzüğü bulursa ödül olarak yüzüğü o saklar.

Oyunun ikinci oynanış şeklinde, iki grup bulunur. Yüzüğü saklayacak grubun tüm oyuncuları başlangıçta ellerini arkaya alır. Elleri arkadayken yüzüğü birbirlerine verirler. Yüzüğün nerede olduğunu tahmin edecek takımın ise üç hakkı vardır. Yüzüğü bulurlarsa kazanırlar ve yüzük saklama sırası onlara geçer, Kaybederlerse aynı grup yüzüğü tekrar saklar.

Oyunun üçüncü oynanış şeklinde ise, iki kişi bulunur. Biri yüzüğü saklayan diğeri tahmin eden kişidir. Yerde birbirine bağlı bir şekilde 5-6 örtü bulunur. Yüzüğü saklayacak kişi elini yerde bu örtülerin altında dolaştırıyor gibi yapar ve bir örtünün altına yüzüğü bırakır. Diğer oyuncu, yüzüğün hangi örtünün altında olduğunu tahmin eder. Bilirse yüzüğü saklama sırası ona geçer. Bilemezse aynı kişi yüzüğü tekrar saklar (ÇKK-144, ÇKK-211).

Oyunun İşlevleri: Tahmin yeteneğini geliştirir. Dikkat becerisine katkıda bulunur.

111. ZBK (ZİLE BAS KAÇ) OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 2 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Genellikle erkekler tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 12 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Oyun geçmişte zil olmadığından sapan ile oynanmakta iken (YKK-20) günümüzde malzeme/Oyuncak gerektirmez (ÇKK-281).

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: 5-10 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Gürsu, Kestel).

Oyuncuların Rolleri: Rol gerektirmez.

Oyun Hareketleri: Basma, atma, kaçma.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun, geçmişte zil bulunmadığından oyuncuların kapı tokmaklarına vurulması veya sapanla kapıların taşlanıp kaçılması, şeklinde oynanmakta iken (YKK-20) günümüzde zillere basılıp kaçılması şeklinde oynanmaktadır. Zile basıp ev sahiplerine yakalanmadan kaçan oyuncular oyunu kazanırken ev sahibine yakalanan oyuncular ise kulakları çekilerek cezalandırılmaktadır (YKK-18, YKK-19, ÇKK-278).

Oyunun İşlevleri: Hızlı bir şekilde harekete geçmeyi, yaptığı hareketin sorumluluğunu almayı öğretir.

112. ZEYTİN-ZEHİR OYUNU VE İNCELENMESİ

Oyunun Türü: Geleneksel oyun.

Oyuncu Sayısı: 4-5 kişi ve üzeri.

Oyuncuların Cinsiyeti: Hem kız hem de erkek çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyuncuların Yaşı: 9 yaşındaki çocuklar tarafından oynanmaktadır.

Oyunun Malzemesi/Oyuncağı: Malzeme/Oyuncak gerektirmez.

Oyun Araçlarının Hazırlanması: Hazırlık gerektirmez.

Oyun Alanı: Açık alanda oynanmaktadır.

Oyun Zamanı ve Süresi: ilkbahar, yaz mevsimlerinde oynanmaktadır. Yaklaşık olarak 15-20 dakika sürmektedir.

Oyunun Oynandığı Bölge: Bursa (Yıldırım).

Oyuncuların Rolleri: Ebe (Zehir) ve diğer oyuncular (Zeytin) vardır.

Oyun Hareketleri: Koşma, kaçma, yakalama, eğilme.

Oyunun Kuralları ve Oynanış Biçimi: Oyun tekerleme ile bir kişinin ebe yani zehir olarak seçilmesinin ardından başlamaktadır. Ebe zehir, diğer oyuncular zeytin rolündedir. Ebe diğer oyuncuları kovalar. Yakalanan oyuncu zehirlenmiş sayılır ve bir duvara tek kolunu dayayarak bekler. Ebe diğer oyuncuları kovalarken, oyunculardan biri koşarak zehirlenen zeytinin kolunun altından geçerse o zeytin kurtulur ve tekrar kaçmaya başlar. Oyun ebe tüm oyuncuları yakalayana kadar devam eder (ÇKK-170).

Oyunun İşlevleri: Kültür içindeki yiyecek isimlerinin kültürel bellek ile geleceğe aktarımını sağlar. Büyük kas gelişimini destekler. Yardımlaşmayı öğretir. Eğlenerek fazla enerjinin atılmasını sağlar.

SONUÇ

Bursa, tarih öncesi dönemlerden itibaren pek çok büyük uygarlık ve medeniyete ev sahipliği yapmış bir şehirdir. Türkiye'nin en gelişmiş illerinden biri olan Bursa, göçler ve özellikle 1960 ve 1970'li yıllardaki sanayi gelişiminin ardından toplumsal ve kültürel yaşam açısından da oldukça değişmiş ve gelişmiştir. Günümüzde Bursa çocuk dostu kent kategorisinde yer alan ve şehir yönetiminin katkılarıyla düzenlenen çeşitli etkinlikler vasıtasıyla özellikle geleneksel çocuk oyunlarının yaygınlaşması noktasında kültürel bellek aktarımının sürdürülebilirliğinin desteklendiği nadir şehirlerden birisidir.

Bu araştırmada Bursa ilinde geçmişten günümüze oynanmış olan ve oynanmaya devam eden geleneksel çocuk oyunlarının tespit edilerek halk bilimi açısından incelenmiştir. Derleme çalışması Bursa ilinin Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım, Gürsu ve Kestel ilçelerinde yapılmış, 390 çocuk kaynak kişi ve 20 yetişkin kaynak kişi olmak üzere toplam 410 kaynak kişi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Bursa yöresinde yaptığımız alan araştırmasında 112 geleneksel çocuk oyunu tespit edilmiştir. Bu oyunlardan beş tanesi yalnızca yetişkin kaynak kişilerce bilinmekte iken 53 oyun, hem yetişkin kaynak kişiler hem de çocuk kaynak kişilerce bilinmektedir. 54 oyun ise yalnızca günümüzde yalnızca çocuklar tarafından bilinmekte ve oynanmaktadır.

Yetişkin ve çocuk kaynak kişiler tarafından bilinen geleneksel çocuk oyunları incelendiğinde, bu oyunların oynanış şeklinin aynı kaldığı ancak zamanla oyun malzemelerinin, alanının ve sözel dokunun değiştiği tespit edilmiştir. Örneğin; pala top oyununun oyuncağı olan top geçmişte eski, yumuşak malzemelerden yapılmakta iken günümüzde sanayi üretimi sert toplarla oynanmaktadır. Sert top, oyunu oynayana değdiğinde can yaktığı için bu oyuna günümüzde yakan top adı verilmiştir.

Bursa yöresi geleneksel çocuk oyunlarının yapısal özelliklerine bakıldığında, oyunların adlarının kullanılan malzemelerden, içinde bulunan sözel formüllerden, mekânından, hareketlerinden, cezalarından, yola çıkılarak verilmiş olduğu görülmektedir. Bu yönüyle oyunların yalnızca ismine bakılarak oyunların içeriği hakkında bilgi sahibi olmanın mümkün olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanında araştırma alanından derlenen özellikle Karagöz-Hacivat ve Deli Ayten gibi oyunlarda ise tarihî kişilerden faydalanılarak isimlendirilme yapıldığı, kültürel bellek aktarımının oyunlar vasıtasıyla sürdürüldüğü gözlemlenmiştir.

Oyunlar önceden belirlenen kurallarla oynanır. Bursa yöresinden derlenen çocuk oyunlarında da özellikle 6-9 yaş arasında daha az kuralı bulunan oyunlar oynanmakta iken 9 yaşından itibaren birden fazla kuralı bulunan oyunların oynandığı; 10-14 yaş arasında ise zor kurallar ve cezalar içeren daha çok strateji ağırlıklı oyunlar oynandığı tespit edilmiştir.

Bursa yöresinde oynanan geleneksel çocuk oyunları rolleri bakımından dikkate alındığında, oyuncuların hakem, grup oyuncusu ve bireysel oyun rollerini üstlenebildikleri tespit edilmiştir. Bu roller ile oyuncuların gelecek hayattaki rollerine hazırlandıkları, toplumun çeşitli kurallarını, görgü ve geleneklerini öğrendikleri saptanmıştır.

Çocuk oyunlarında özellikle çocukların dilin doğru kullanımı ve ritmik hareket etme noktasında gelişimini sağlayan tekerlemelerin Bursa çocuk oyunları içerisinde varlığını sürdürdüğü görülmüş; oyun başında ebeyi seçmek için 14, grup belirlemek için kullanılan dört ve oyun sırasında söylenen sekiz farklı tekerleme tespit edilmiştir.

Bursa yöresinde geçmişte oynanan ve günümüzde de oynanmaya devam eden oyunlarda atlama-vurma, tahmin etme, koşma-kovalama, itme-çekme, atlama-sekme, söyleme-söyleşme, yazma-çizme, döndürme gibi hareketlerin kullanıldığı gözlem yoluyla ve aktif katılımla tespit edilmiştir. Bu hareketler ile geleneksel oyunların çocuklardaki zekâ gelişiminin yanında beden gelişimine de katkı sağladığı gözlemlenmiştir.

Bursa yöresi çocuk oyunlarının işlevleri ile ilgili ise şu bilgileri vermek mümkündür: Derlenen geleneksel çocuk oyunlarının eğlenme-eğlendirme, hoşça vakit geçirme, eğitim ve kültürün kuşaklar arası aktarımını sağlama, toplumsal ve kişisel baskılardan kurtulma, toplumsal kural ve değerlere destek verme olmak üzere halk biliminin dört işlevini de içinde barındırdığını ve bu yönüyle halk bilgisi ürünü olarak da oldukça zengin işlevsel özellikleri bulunduğunu söylemek mümkündür.

XX. yüzyıldan itibaren gelişen elektronik kültür ortamları, çocukların kültürel yapısını ve oyunların oynanış biçimini etkilemiştir. Bursa yöresinde çocuk oyunları, geçmişten günümüze varlığını sürdürmekle birlikte zamanla oyunların oynanış şekli, oyuncuların cinsiyeti, oyun tekerlemeleri, oyun oyuncağı vb. açısından değişiklik gösterse de bellek içerisinde yaşamaya devam ederek yeni üretilen oyunlar ile birlikte hem kültürün hem de içinde bulunduğu çağın özelliklerini yansıtan bir halk bilgisi ürünü olarak varlığını sürdürmektedir.

SÖZLÜ KAYNAKLAR LİSTESİ

Çocuk Kaynak Kişiler Listesi					
Kaynak Kişi Numarası	Adı - Soyadı	Yaşı	Doğum Yeri	Eğitim Durumu	Mesleği
ÇKK-1	Y. İ. A.	8	Bursa -Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-2	K. K.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-3	A. Ş.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-4	N. P.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-5	Ö. E. T.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-6	H. A.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-7	E. M. G.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-8	Z. K.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-9	H. A. S.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-10	H. H. U.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-11	H. S.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-12	L. A.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-13	M. Y. T.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-14	E. N.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-15	H. Ö.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-16	M. A.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-17	R. E.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-18	S. F. G.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-19	E. C. T.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-20	R. T. Y.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-21	Y. A.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-22	Y. E. S.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-23	N. Z. A.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-24	E. T.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-25	E. S. T.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-26	A. S.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-27	H. T.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-28	S. Ç.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-29	Y. E. Ö.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-30	M. İ. Y.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-31	A. Y. E.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-32	E. K.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-33	M. E. S.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-34	O. H. T.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-35	E. B. T.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-36	A. A.Y.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-37	E. S.	6	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-38	B. U.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-39	S. Ş.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-40	Z. Ö.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-41	M. A. G.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-42	E. B.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-43	Z. N. D.	7	Bursa – Osmangazi	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-44	A. Y. S.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-45	M. E. Ş.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-46	T. Ö.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci

ÇKK-47	E. Z. C.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-48	S. S. C.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-49	B. K.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-50	A. M. B.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-51	Z. A. G.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-52	Y. E. T.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-53	Y. K.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-54	E. M. A.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-55	M. E. Ç.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-56	E. K.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-57	M. Ö.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-58	M. A. K.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-59	H. N. E.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-60	H. M. T.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-61	H. K.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-62	H. G.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-63	K. E. S.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-64	Y. S. G.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-65	E. E. K.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-66	Y. Ö.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-67	H. D.	8	Bursa – Osmangazi	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-68	Ö. K.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-69	Z. Ç.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-70	Y. A. K.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-71	M. I.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-72	E. Ş.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-73	F. B.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-74	A. G.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-75	B. K.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-76	R. Ö.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-77	B. R. B.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-78	Y. D.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-79	Ö. S. H.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-80	G. A.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-81	Z. M. K.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-82	R. S. P.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-83	S. E. A. A.	9	Bursa – Osmangazi	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-84	Y. E. Ç.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-85	B. D.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-86	E. A.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-87	G. A.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-88	N. I.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-89	E. Ç.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-90	Z. A.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-91	A. U. T.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-92	C. Y.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-93	H. N. A.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-94	M. A.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-95	E. Ö.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-96	A. N. K.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-97	E. S. T.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-98	H. E. T.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-99	Ç. A. K.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci

ÇKK-100	M. M. A.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-101	O. D.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-102	F. Ş.	10	Bursa – Osmangazi	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-103	A. A.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-104	E. K. H.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-105	E. Ö.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-106	S. K.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-107	B. Ş.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-108	M. T.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-109	E. A.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-110	S. H.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-111	M. A. B.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-112	N. A.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-113	A. S.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-114	B. Ş.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-115	M. Ö.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-116	H. N. P.	6	Bursa- Yıldırım	İlkokul 1.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-117	E. D.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-118	E. N. D.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-119	D. P.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-120	A. F. D.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-121	Ç. E. B.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-122	E. Ş.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-123	S. E.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-124	B. S.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-125	Y. E. Ç.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-126	M. K.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-127	A. A.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-128	E. Ş.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-129	T. A.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-130	A. K.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-131	E. N. K.	7	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-132	M. K.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-133	E. K.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-134	M. Y.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-135	M. H. U.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 2.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-136	A. A.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-137	E. Ö.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-138	F. R.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-139	M. G.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-140	Z. Y.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-141	S. Ç.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-142	İ. Ç.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-143	S. T.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-144	E. A.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-145	İ. I.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-146	I. G.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-147	M. E.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-148	A. N. G.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-149	F. N. U.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-150	H. Ö.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-151	K. K.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-152	Y. U.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-153	E. B. D.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci

ÇKK-154	İ. C.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-155	I. E.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-156	Y. T. Ö.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-157	M. D.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-158	V. N. D.	8	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-159	İ. N. A.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-160	B. D.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 3.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-161	B. N. Y.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-162	S. E.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-163	E. A.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-164	H. N. S.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-165	E. N. B.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-166	Y. D.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-167	E. A. Ö.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-168	E. K.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-169	Z. A.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-170	N. D.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-171	E. F. A.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-172	Ş. D.	9	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-173	H. U.	10	Bursa- Yıldırım	İlkokul 4.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-174	M. A. Y.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-175	F. C.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-176	E. Y.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-177	E. Y.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-178	B. B. Ş.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-179	V. B. Y.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-180	E. K.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-181	E. S.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-182	E. E. G.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-183	M. T.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-184	A. H. C.	11	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-185	M. I.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-186	I. T. D.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-187	A. E.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-188	E. D.	10	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 5.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-189	M. I.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-190	K. E. Y.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-191	E. C.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-192	M. E. D.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-193	İ. T.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-194	M. B.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-195	M. Ç.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-196	E. E.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-197	B. T.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-198	M. Z. M.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-199	B. G.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-200	B. C. S.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-201	Z. E. S.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-202	Z. S. O.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-203	M. Y. Ö.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-204	M. G. E.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-205	E. Y.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-206	H. B. M.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-207	S. B.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci

ÇKK-208	Z. Ö. K.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-209	S. A.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-210	E. M. G.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-211	E. Ş.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-212	E. Ü.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 6.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-213	İ. Ö.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-214	M. Ç. G.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-215	H. B.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-216	M. Y. K.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-217	M. N. G.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-218	Z. E. D.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-219	H. E.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-220	M. G.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-221	K. K. E.	12	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-222	A. K. S.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-223	I. İ. E.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-224	E. Ç.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-225	Y. E. A.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-226	B. T.	13	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 7.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-227	O. T.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-228	A. M. Y.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-229	M. İ.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-230	O. Ö.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-231	B. N.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-232	E. Ö.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-233	E. E.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-234	Ö. M. T.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-235	K. A.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-236	O. T.	14	Bursa- Nilüfer	Ortaokul 8.Sınıf	Öğrenci
ÇKK-237	M. Y.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-238	E. K.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-239	C. B.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-240	O. C. A.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-241	E. S.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-242	Ö. F. B.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-243	E. Ö.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-244	E. A.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-245	İ. K.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-246	Ö. F. Z.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-247	N. K.	9	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-248	E. K.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-249	B. K.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-250	M. T.	9	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-251	İ. S.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-252	H. L.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-253	H. Y.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-254	I. Ş.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-255	E. G.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-256	S. K.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-257	H. B. Ş.	10	Bursa- Gürsu	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-258	Y. E. D.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-259	İ. M. B.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-260	M. A.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-261	H. Y.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci

ÇKK-262	D. Ç.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-263	M. N. C.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-264	C. S.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-265	M. Y. A.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-266	M. Ö.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-267	E. C. B.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-268	S. K.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-269	Ö. S. D.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-270	Z. K.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-271	E. A. Ö.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-272	M. Ö.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-273	M. Y. U.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-274	M. A.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-275	Z. D.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-276	N. D.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-277	H. K.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-278	E. K. B.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-279	M. Y. K.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-280	B. K.	14	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-281	İ. K.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-282	O. A.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-283	Y. İ. A.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-284	Z. E.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-285	Y. Ş.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-286	H. Y. K.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-287	B. İ.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-288	C. N.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-289	Y. Ö.	11	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-290	Z. A.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-291	B. T.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-292	G. K.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-293	M. K. B.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-294	H. N.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-295	Ö. K.	14	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-296	K. A.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-297	İ. G.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-298	E. T.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-299	S. A.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-300	A. Y. Ü.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-301	E. T.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-302	H. E.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-303	M. E. E.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-304	S. B.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-305	M. A.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-306	Y. C. A.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-307	İ. L.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-308	Z. T.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-309	M. T.	14	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-310	E. Y.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-311	M. Ö.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-312	M. Z.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-313	M. A.	12	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-314	A. M. B.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-315	A. K.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci

ÇKK-316	B. T.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-317	A. M. Y.	13	Bursa- Gürsu	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-318	E. T.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-319	C. Y.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-320	E. Ç.	9	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-321	S. T.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-322	B. B.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-323	B. Ç.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-324	E. E. B.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-325	E. Ö.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-326	D. B. A.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-327	A. İ. G.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-328	E. A.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-329	G. K.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-330	S. C.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-331	A. Y.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-332	F. K.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-333	B. E. A.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-334	E. D.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-335	Z. A. B.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-336	Z. Y. Ç.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-337	U. E. M.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-338	C. H.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-339	İ. D.	10	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-340	E. D.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 5. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-341	R. A.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-342	M. K.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-343	Z. A. B.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-344	T. A. H.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-345	M. T. G.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-346	M. A.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-347	Y. A.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-348	H. B. G.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-349	D. İ.	11	Bursa- Kestel	Ortaokul 6. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-350	A. E. A.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-351	E. B. E.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-352	S. A.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-353	Y. İ.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-354	A. G.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-355	N. K.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-356	A. G.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-357	S. D.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-358	Ş. E.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-359	G. G.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-360	Ö. N. K.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-361	N. K.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-362	N. Y.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-363	B. K.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-364	B. I.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-365	M. K.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-366	A. Ç.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-367	D. S.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-368	D. A.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-369	C. K.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci

ÇKK-370	U. M.	12	Bursa- Kestel	Ortaokul 7. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-371	Y. Y.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-372	B. A.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-373	M. F. D.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-374	C. G.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-375	A. Ü.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-376	T. T.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-377	R. N.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-378	N. D.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-379	Ö. F. Ç.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-380	B. B.	14	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-381	H. Ç.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-382	E. İ. K.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-383	E. E.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-384	H. A.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-385	T. Y.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-386	H. Ö.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-387	Y. G.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-388	O. U.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-389	E. A.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci
ÇKK-390	C. Ö.	13	Bursa- Kestel	Ortaokul 8. Sınıf	Öğrenci

Yetişkin Kaynak Kişiler Listesi					
Kaynak Kişi Numarası	Adı- Soyadı	Yaşı	Doğum Yeri	Eğitim Durumu	Mesleği
YKK-1	T. G.	78	Bursa- Osmangazi	Kız Enstitüsü Mezunu	Emekli Huzurevi Hemşiresi
YKK-2	N. D.	33	Bursa-Osmangazi	Lise Mezunu	Ev Hanımı
YKK-3	O. C.	53	Bursa-Osmangazi	Ortaokul Mezunu	Emekli İşçi
YKK-4	E. Ü.	30	Bursa- Osmangazi	Ön Lisans Mezunu	Üretim Planlama Şefi
YKK-5	N. Ş.	52	Bursa- Osmangazi	Ortaokul Mezunu	Emekli Konfeksiyon Şefi
YKK-6	M. Ö.	28	Bursa- Osmangazi	Lisans Mezunu	Muhasebeci
YKK-7	M. Ç.	20	Bursa- Osmangazi	Lisans	Öğrenci
YKK-8	B. B.	21	Bursa- Osmangazi	Ön Lisans	Öğrenci
YKK-9	N. Ç. U.	39	Bursa- Osmangazi	Lisans Mezunu	Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
YKK-10	N. K.	25	Bursa- Osmangazi	Lisans	Öğrenci
YKK-11	O. Ö.	30	Bursa- Nilüfer	Ön Lisans Mezunu	JCB Servis Danışmanı
YKK-12	F. B.	60	Bursa- Nilüfer	Ortaokul Mezunu	Emekli Muhtar
YKK-13	Ö. Y.	46	Bursa- Yıldırım	Yüksek Lisans Mezunu	Okul Müdürü
YKK-14	H. C.	48	Bursa- Yıldırım	Ortaokul Mezunu	Ev Hanımı
YKK-15	S. M.	25	Bursa- Yıldırım	Lisans Mezunu	Öğretmen
YKK-16	K. D.	30	Bursa- Gürsu	Lisans Mezunu	Organizatör/ Yapımcı
YKK-17	A. E.	28	Bursa- Gürsu	Yüksek Lisans Mezunu	Öğretmen
YKK-18	B. Y.	26	Bursa- Gürsu	Lisans Mezunu	İngilizce Öğretmeni
YKK-19	Ö. C. Y.	26	Bursa- Kestel	Lisans Mezunu	Sosyolog
YKK-20	A. B.	61	Bursa- Kestel	Ortaokul Mezunu	Emekli İşçi

YAZILI VE DİJİTAL KAYNAKLAR LİSTESİ

AND, Metin. "Türk Folklorunda Oyun Kavramı ve Oyunun Önemi", *1.Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri (8-14 Ekim 1973) Kitabı*, Başkanlık Basımevi, Ankara, 1974, ss. 305-314.

AND, Metin. *Oyun ve Bügü*. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 2022.

ARAT, Reşit Rahmeti. *Kutadgu Bilig II. Tercüme*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1959.

ARSLAN, Ahmet Serdar. "Türkiye'de Dijital Kültür Ürünleri Olarak Oyunlar ve Gelenek Unsurlarının Aktarımı Üzerine Bir Deneme: Facebook Örneği", *1.Uluslararası Türk Dünyası Oyun ve Oyuncakları Kurultayı Bildirileri (14-17 Mayıs 2015)*, Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2015, ss.86-97.

ARSUNAR, Ferruh. *Türk Çocuk Oyunlarından Örnekler*. İstanbul: Maarif Basımevi, 1955.

ASSMANN, Jan. *Kültürel Bellek Eski Yüksek Kültürde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2015.

AYGÜN CENGİZ, Serpil. *KDZ. Ereğlisi Örneğinde Çocuk Oyunlarının Halk Bilimsel Açıdan İncelenmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

AYDOĞAN, T. G. ve İLKE, E. F., "Çocuk Dostu Kentler", *2. Uluslararası Mimarlık ve Tasarım Kongresi*, İstanbul, 2018, ss.172-179.

BAHÇECİ, Hazal Ilgın ve AKPINAR, İrem Ece. "Çocuk Dostu Kent", *Çocuk Üzerine Araştırmalar,* ed. Gonca ULUDAĞ ve Müzeyyen ALTUNBAY, Ankara: Astana Yayınları, 2018, ss.109-129.

BANG, W. ve RAHMETİ, G. R. *Oğuz Kağan Destanı*. İstanbul: Burhaneddin Basımevi, 1936.

BAYKAL, Kazım. *Tarihte Bursa Yangınları*. Bursa: Emek Basımevi, 1948.

BAYKAL, Kazım. *Bursa ve Anıtları*. Bursa: Hakimiyet Tesisleri, 1993.

BAYRAKTUTAN SÜTÇÜ, G. Dijital Oyun Rehberi. Dijital Oyun Çalışmalarında Yöntem: Genel Bir Bakış, İstanbul: Kalkedon Yayınları, 2009, ss.325-348.

BASCOM, William R. “Folklorun Dört İşlevi”, Çev. Ferya Çalış. *Halk biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Haz. M. Öcal Oğuz-Selcan Gürçayır. Ankara: Geleneksel Yayınları, 2010.

BARAN, Musa. “Folklorda Çocuk Oyunları”, *I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri*, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1974.

BERKÜN, Sanem. “Çocuk Dostu Kent Yönetimlerinin Çocuklar Tarafından Değerlendirilmesi”, *Business & Management Studies: An International Journal,* Vol.:7 Issue:1 Year:2019, pp. 135-152.

BİROL, Gaye. “Çocuk Dostu Kent Neresidir?” *Megaron Balıkesir, Mimarlar Odası Balıkesir Şubesi Dergisi*, Ocak 2009, ss. 10-13.

BORATAV, Pertev Naili. *100 Soruda Türk Folkloru*. İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1973.

BORATAV, Pertev Naili. *100 Soruda Türk Folkloru*. Ankara. Bilge Su Yayıncılık, 2020.

CENGİZ, İsmail ve KAPLANOĞLU, Raif. “Bursa’nın İlkleri”, *Yaşayan Müze Bursa (6. baskı),* ed. İsmail Cengiz, İstanbul: Elmas Basım, 2010, ss. 157-167.

CENGİZ, İsmail ve KAPLANOĞLU, Raif. “Yaşayarak Değişen Bursa”, *Yaşayan Müze Bursa (6. baskı),* ed. İsmail Cengiz, İstanbul: Elmas Basım, 2010, ss. 109-116.

ÇELEBİ, Evliya. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. İstanbul: Devlet Basımevi, 1938.

ÇETİN, İsmet. “Türkiye’de Halk, Folklor ve Halk Edebiyatı Terimleri”, *Milli Folklor Dergisi*, C. 6, S. 36, 1997, ss. 23-30.

ÇETİN, Nagihan. “Kapsam ve Yöntem çerçevesinde Türkiye’deki Çocuk Folkloru Çalışmaları”, *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, C.15, S.40, 2022, ss.1174-1182.

ÇİFTÇİ, Cafer. “Geçmişten Günümüze Bursa Tarihi”, *81 İlde Kültür ve Şehir Bursa,* ed. Metin Eriş, İstanbul: Deren Matbaacılık, 2021.

ÇOBANOĞLU, Özkul. *Halk Bilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2019.

DEMİR, Necati. *Anadoludan Türk Çocuk Oyunları*. İstanbul: H Yayınları, 2019.

DEMİR, Necati. *Müseyyeb Gazi Destanı.* İstanbul: Ötüken Yayınları, 2020.

DORSON, Richard M. ve THOMS, William Jhon. "William John Thoms ve "Folklor" Başlıklı Yazısı", Milli Folklor Dergisi, Trc. Serpil Aygün Cengiz, C. 5, S. 36, 1997, ss. 89-92.

DUNDES, Alan. "Folklor Nedir?", *Milli Folklor Dergisi*, Trc. F. Gülay Mirzaoğlu, S. 65, 2005, ss. 127-129.

EKİCİ, Metin. Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yçntemleri. Ankara: Geleneksel Yayıncılık, 2015.

ERDOĞAN, Erol. *Oyun Kimin? Çocuk ve Oyuna Dair Toplumsal Yüzleşme*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2023.

ERGİN, Muharrem. *Dede Korkut Kitabı I.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1929.

EROĞLU ADA, Figen ve ACUN, Ezgi. "Oyunun Tarihçesi", *İnsan Yaşamında Oyunun Yeri,* ed. Gül Şendil, 1.Baskı, İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayıncılık, 2020. ss: 17-38.

EYÜBOĞLU, İsmet Zeki. *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, İstanbul, 1988.

GÖZAYDIN, Nevzat. "Folklor Sözcüğü Üzerine". *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi.* C.18, S.351, 1978, ss.8449-8450. (https://halkbilimi.com/dergi-makale/3611- Erişim Tarihi: 12.06.2024).

GÜZEL, Abdurrahman ve TORUN, Ali. *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2014.

HUİZİNGA, Johan. *Homo Ludens Kültürün Oyun Unsuru Üzerine İnceleme.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1945.

https://s.milimaj.com/others/image/harita/bursa-ili-haritasi.png (02.05.2024). (URL. 1.)

https://tr.wikipedia.org/wiki/Bursa_(il) (02.05.2024). (URL. 2.)

https://bursabasincom.teimg.com/crop/1280x720/bursabasin-com/uploads/2024/04/bursa-ili-ilceleri-ve-cografi-konumu-bursabasin.jpg (04.06.2024). (URL. 3.)

https://www.bursa.com.tr/tr/sayfa/nufus-konum-iklim-ve-cografya-47/#:~:text=Kuzeyde%20Marmara%20Denizi'nin%20yumu%C5%9Fak,ortalama%20nispi%20nem%20%69%20civar%C4%B1ndad%C4%B1r%20 (02.05.2024). (URL.4.)

https://www.btso.org.tr/?page=bursaeconomy/bursaeconomy.asp (02.05.2024). (URL. 5.)

https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/kentsel---kirsal-nufus-orani-i-85670#_edn1 Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (02.05.2024). (URL. 6.)

http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-insan-yerlesimleri-programi.tr.mfa (02.05.2024). (URL. 7.)

https://www.bursakentkonseyi.org.tr/tr/bursa-kent-konseyi-cocuk-meclisi-3105/ (02.05.2024). (URL.8)

https://www.bursakentkonseyi.org.tr/tr/bursa-buyuksehir-belediye-meclisi-cocuk-oturumu-toplanti-3345/ (19.05.2024). (URL.9.)

https://www.bursa.bel.tr/etkinlik/16-sokak-oyunlari-senligi-529 (02.05.2024). (URL. 10.)

https://www.bursa.bel.tr/etkinlik/5buyuksehir-cocuk-senligi-535 (02.05.2024). (URL. 11.)

İLHAN, Emir. *Kültürel Bellek Yazılı Kültürden Sözlü Kültüre Hatırlama*. Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2018.

İNALCIK, Halil, "Bursa", *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c. I, İstanbul 1992, s. 445-449.

KAPLANOĞLU, Raif. *Bursa Yer Adları Ansiklopedisi*. Bursa: Bursa Ticaret Borsası Kültür Yayınları, 1996.

KARA, Ömer Tuğrul ve GÜN, Mesut. "Kutadgu Bilig ve Divânü Lügati't Türk'te Oyunla İlgili Kavram ve Terimler", Uluslararası Dil Akademisi Furyası Dergisi, S.2, C.1, 2014, ss.49-67.

KAYA, Doğan. *Ansiklopedik Türk Halk Terimleri Sözlüğü*, Ankara, 2007.

KELEŞ, Ruşen. *Kentbilim Terimleri Sözlüğü.* Ankara: İmge Kitabevi, 1998.

OĞUZ, Mehmet Öcal. "Türkiye'de Folklorun İlk Makaleleri". *Milli Folklor Dergisi*, S.99, 2013, ss. 5-14.

OĞUZ, Mehmet Öcal. *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2022.

ONUR, Bekir. *Çocuk Tarih ve Toplum.* Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 2007.

ORKUN, Hüseyin Namık. *Eski Türk Yazıtları.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994.

ONUR, Bekir. "Tarih boyunca oyunlar ve oyuncaklar", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(2), 1992, ss.365-386.

ONUR, Bekir. *Oyuncaklı Dünya Oyuncağın Toplumsal Tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi, 2010.

ÖRNEK, Sedat Veyis. *Türk Halkbilimi.* Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları, 1977.

ÖRNEK, Sedat Veyis. *Geleneksel Kültürümüzde Çocuk*. Ankara: Bilge Su Yayınları, 2015.

ÖZDEMİR, Nebi. "*Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Çocuk Oyunlarının Halkbilimi Açısından İncelenmesi"*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Doktora Tezi), 1997.

ÖZDEMİR, Nebi. Türk Çocuk Oyunları. C.1, Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.

ÖZHAN, Mevlüt. *Çocuk Oyunlarımız*. Ankara: Feryal Matbaası, 1990.

ÖZHAN, Mevlüt. *Türkiye'de Çocuk Oyunları Kültürü*. Ankara: Feryal Matbaası, 1997.

ÖZTURAN, H. Ali. *Kahramanmaraş'ta Çocuk Oyunları*. Kahramanmaraş: Bayrak Matbaası, 2010.

POYRAZ, Hatice. *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak.* Ankara: Anı Yayıncılık, 1999.

RİGGİO, E. (2002). "Child friendly cities: good governance in the best interests of the child". *Environment&Urbanization*, Vol 14, No 2.

SALLABAŞ, Muhammed. "Halk Biliminin İşlevleri Bağlamında Geleneksel Çocuk Oyunları: RTÜK Çocuk Oyunları". *Milli Folklor Dergisi*. C.16, S.126, 2020, ss. 99-109.

SEYHAN, Ertuğrul. "Bugünkü Bursa", *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c.6, İstanbul, 1992, ss. 450-451.

TAN, Nail. "Türkiye'de Halk Bilimi Çalışmalarının 100. Yılını Kutlarken", Folklor/Edebiyat , C. 19, S. 75 ss. 237-243.

TAŞ, Hülya. Bursa Folkloru. Bursa: Gaye Kitabevi, 2002.

TAŞ, Hülya. "Hüdavendigar Vilayetinde Doksanüç Muhacirleri, XIX. Yüzyılda Bursa'da Göçmen İskânları", Bursa'nın zenginliği: Göçmenler, ed. Zeynep Dörtok Abacı, Bursa: Osmangazi Belediyesi Kültür Yayınları, 2009, ss. 96-121.

TAŞ, Hülya. Göçmenler Durağı Bursa. C. Çiftçi ve H. B. Öcalan (Ed.), *Uludağ Üniversitesi 40. Yıl Kitabı*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi, 2015.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2019.

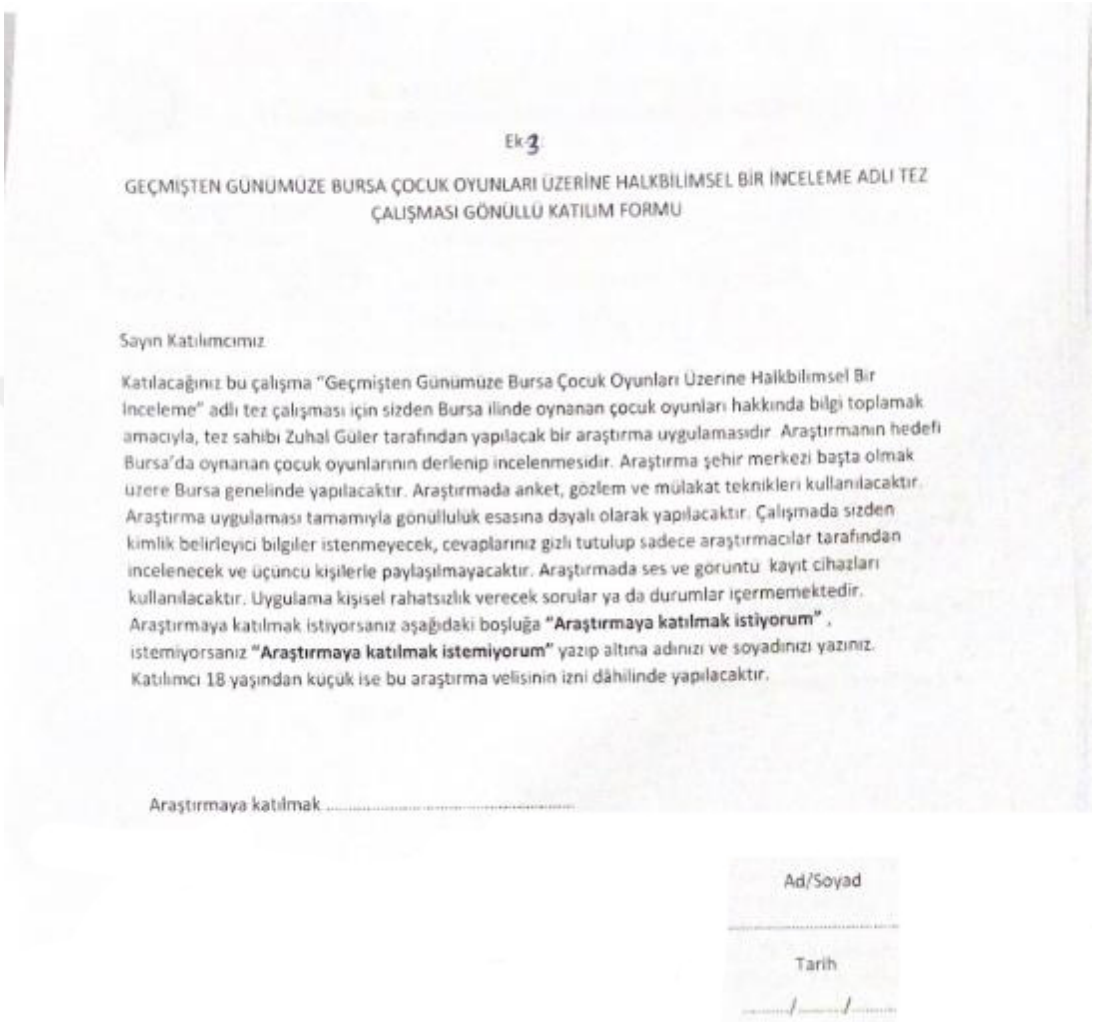
VATANDAŞ, Saniye. "Oyun ve Oyuncak: Teknolojik ve Toplumsal Dönüşüm Sürecinde Oyun ve Oyuncağın Anlamsal ve İşlevsel Değişimi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* C.11, S.28, 2020, ss. 913-930.

YAVUZER, Hilmi. *Ana-Baba, Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.

YEŞİLYAPRAK, Y. ve AYAŞ KÖKSAL, S. "Gelişen Dünyada Değişen Oyun ve Çocuklar Üzerine Etkileri". *İnsan Yaşamında Oyunun Yeri*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2020.

EKLER

EK 1. Görüşme Katılım Formu

Ek 3

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BURSA ÇOCUK OYUNLARI ÜZERİNE HALKBİLİMSEL BİR İNCELEME ADLI TEZ ÇALIŞMASI GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma "Geçmişten Günümüze Bursa Çocuk Oyunları Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme" adlı tez çalışması için sizden Bursa ilinde oynanan çocuk oyunları hakkında bilgi toplamak amacıyla, tez sahibi Zuhal Güler tarafından yapılacak bir araştırma uygulamasıdır. Araştırmanın hedefi Bursa'da oynanan çocuk oyunlarının derlenip incelenmesidir. Araştırma şehir merkezi başta olmak üzere Bursa genelinde yapılacaktır. Araştırmada anket, gözlem ve mülakat teknikleri kullanılacaktır. Araştırma uygulaması tamamıyla gönüllüluk esasına dayalı olarak yapılacaktır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici bilgiler istenmeyecek, cevaplarınız gizli tutulup sadece araştırmacılar tarafından incelenecek ve üçüncu kişilerle paylaşılmayacaktır. Araştırmada ses ve görüntü kayıt cihazları kullanılacaktır. Uygulama kişisel rahatsızlık verecek sorular ya da durumlar içermemektedir. Araştırmaya katılmak istiyorsanız aşağıdaki boşluğa **"Araştırmaya katılmak istiyorum"**, istemiyorsanız **"Araştırmaya katılmak istemiyorum"** yazıp altına adınızı ve soyadınızı yazınız. Katılımcı 18 yaşından küçük ise bu araştırma velisinin izni dâhilinde yapılacaktır.

Araştırmaya katılmak .....

Ad/Soyad

.....

Tarih

...../...../.....

EK 2. Veli Onam Formu

Ek-3

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BURSA ÇOCUK OYUNLARI ÜZERİNE HALKBİLİMSEL BİR İNCELEME ADLI TEZ ÇALIŞMASI VELİ ONAM FORMU

Sayın Veli;

Çocuğunuzun katılacağı bu çalışma "GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE BURSA ÇOCUK OYUNLARI ÜZERİNE HALKBİLİMSEL BİR İNCELEME" adlı tez çalışmasında kullanılmak üzere "Zuhal Güler" tarafından "....." tarihleri arasında yapılacak bir uygulama çalışmasıdır. Araştırmanın hedefi Bursa'da oynanan çocuk oyunlarının derlenip incelenmesidir. Araştırma uygulaması; anket, gözlem veya mülakat şeklinde yapılacaktır. Araştırmada kullanılmak üzere ses ve görüntü kaydı alınacaktır.

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve araştırma yapılacak okullarda yönetimin de izni ile gerçekleştirilecektir. Araştırma katılımı **tamamen sizin isteğinize bağlıdır**, reddedebilir ya da herhangi bir aşamasında ayrılabilirsiniz.

Çalışmada öğrencilerden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir.

Uygulamalar, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden çocuğunuz kendisini rahatsız hissederse cevaplama işini yarıda bırakıp çıkmakta özgürdür. Bu durumda rahatsızlığın giderilmesi için gereken yardım sağlanacaktır. Çocuğunuz çalışmaya katıldıktan sonra istediği an vazgeçebilir. Böyle bir durumda veri toplama aracını uygulayan kişiye, çalışmayı tamamlamayacağını söylemesi yeterli olacaktır. Anket çalışmasına katılmamak ya da katıldıktan sonra vazgeçmek çocuğunuza hiçbir sorumluluk getirmeyecektir.

Onay vermeden önce çalışma ile ilgili sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa araştırmacıyla iletişime geçebilirsiniz.

Araştırmacı :

İletişim bilgileri

Velisi bulunduğum ..... sınıfı ..... numaralı öğrencisi .... 'in yukarıda açıklanan araştırmaya katılmasına izin veriyorum.

(Lütfen formu imzaladıktan sonra çocuğunuzla okula geri gönderiniz*).

..../...../.....

İsim-Soyisim İmza:

Veli Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

EK 3. Etik Kurul İzni

Ek:5

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI
(Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu)
TOPLANTI TUTANAĞI

OTURUM TARİHİ
27 EKİM 2022

OTURUM SAYISI
2022-09

KARAR NO 3: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nden alınan Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı öğretı üyesi Prof. Dr. Hülya TAŞ'ın tez danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi 702141011 numaralı Zuhal GÜLER'in "Geçmişten günümüze Bursa çocuk oyunları üzerine halkbilimsel bir inceleme" adlı tez çalışması kapsamında uygulanacak görüşme sorularının değerlendirilmesine geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı öğretı üyesi Prof. Dr. Hülya TAŞ'ın tez danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi 702141011 numaralı Zuhal GÜLER'in "Geçmişten günümüze Bursa çocuk oyunları üzerine halkbilimsel bir inceleme" adlı tez çalışması kapsamında uygulanacak görüşme sorularının izin formundaki ad-soyad bilgisinin, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu" kapsamında olması nedeniyle çalışmadan çıkarılması koşuluyla fikri, hukuki ve telif hakları hükmünden metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvuruculya ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

FOTOĞRAFLAR

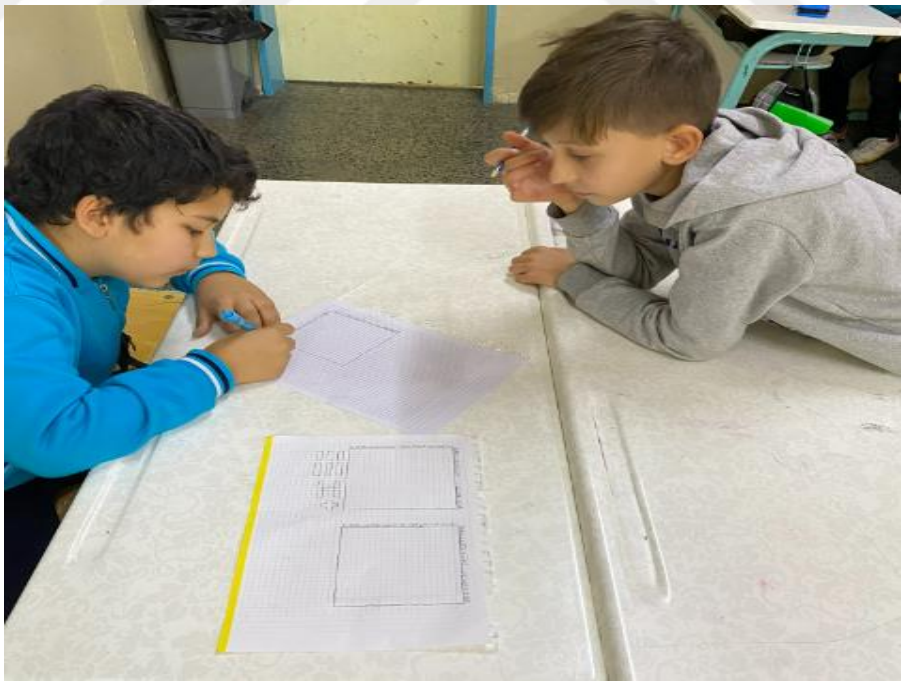
Fotoğraf 27: Adam asmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 28: Ağlatmalı saklambaç oyununda ebenin kaça kadar sayacağının oyuncular tarafından belirlenmesine ait bir görüntü

Fotoğraf 29: Öğretmen eşliğinde Ahmet/Mehmet diyor ki oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 30: Amiral battı oyunu için hazırlık yapan çocuklar

Fotoğraf 31: Artist/Kart oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 32: Askerler oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 33: Aspirin/Doktor oyununda doktorun aklından tuttuğu sayıyı tahmin eden çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 34: Aşık oyunu oyuncaklarına ait bir görüntü

Fotoğraf 35: Ayak ipi oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 36: Ay dede oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 37: Aylık/tek dokunuş oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 38: Ayşe teyze oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 39: Öğretmen gözetiminde mendil kapmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 40: Bayrak/mendil saklamaca oyununda ellerinde mendilleri ile alan belirleyen çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 41: Pet şişe ile beşik yiyen dayak yer oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

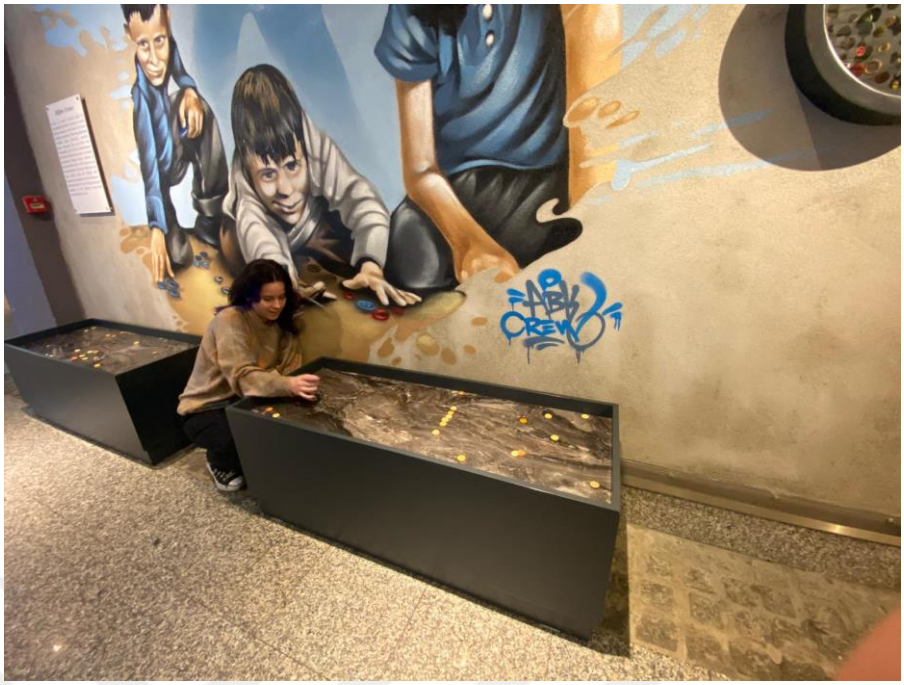
Fotoğraf 42: Beş taş oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

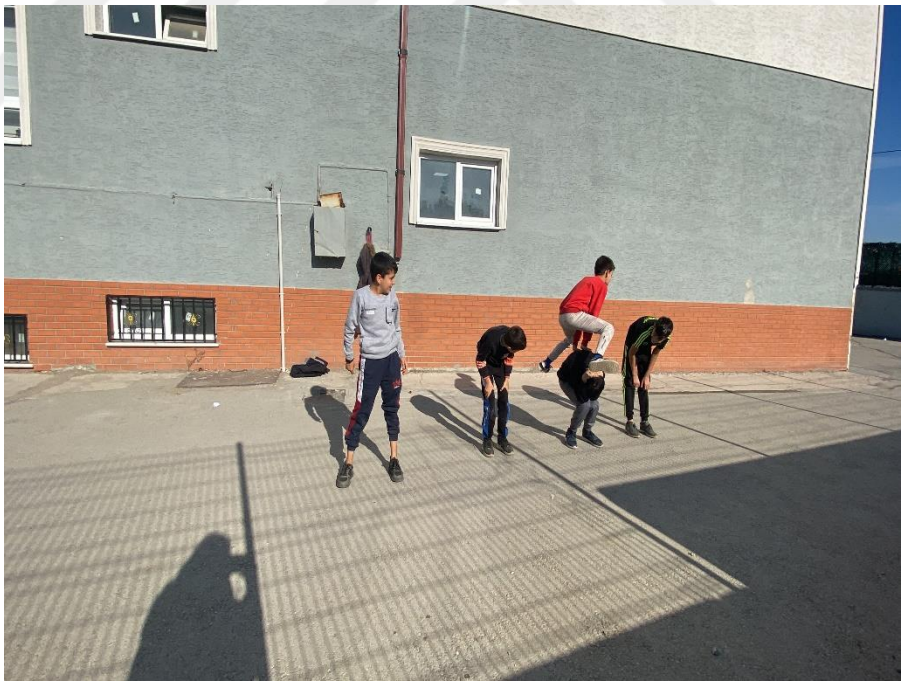
Fotoğraf 43: Bezirgânbaşı oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 44: Bilye/misket/cilli ile oyun oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 45: Düğme oyunu oynayan kaynak kişiye ait bir görüntü

Fotoğraf 46: Birdirbir oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 47: Sınıf ortamında bom oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 48: Bülbül kafeste oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 49: Çatlak patlak oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 50: Çelik çomak oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 51: Daireden son çıkan oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 52: Deli Ayten oyununda top ile arkadaşlarını vurmaya çalışan ebe ve diğer oyunculara ait bir görüntü

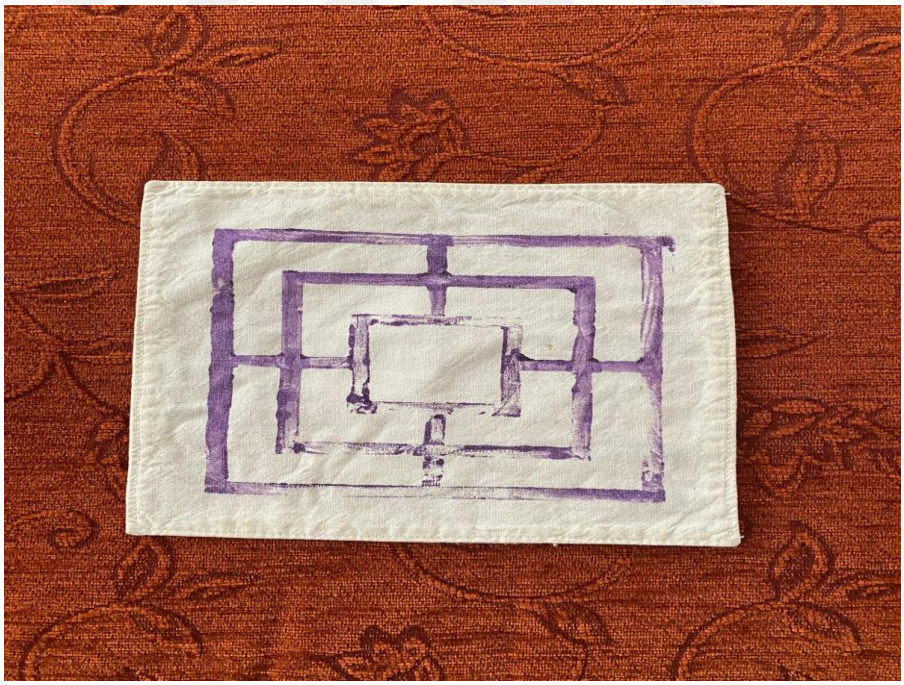
Fotoğraf 53: Öğretmen hakemliğinde deve-cüce oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 54: Doğruluk mu, cesaretlilik mi? Oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 55: Dokuz kiremit/dalye oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 56: Dokuz taş oyunu oynanan oyuncağa ait bir görüntü

Fotoğraf 57: Dost muyuz, düşman mıyız? Oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 58: Ebelemece/yakalamaca/kovalamaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 59: El kızartmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 60: En üstte kimin eli var? oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 61: Eski minder oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 62: Eş eşine oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 63: Geçmişte Bursa'da evcilik oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 64: Günümüzde evcilik oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 65: Futbol/maç oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel

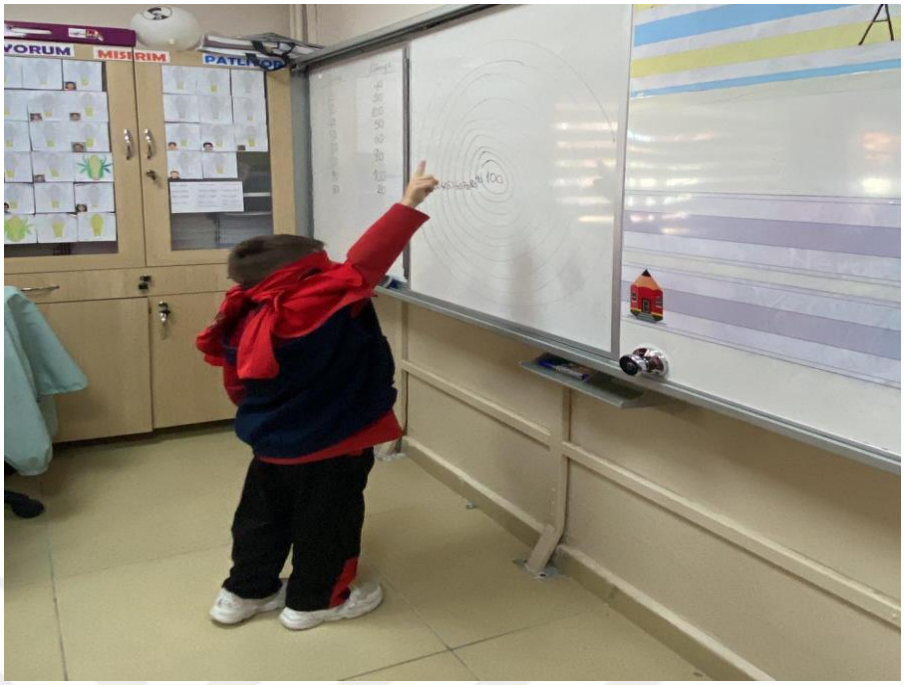
Fotoğraf 66: Öğretmen hakemliğinde gece-gündüz oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 67: Halat çekmece oyunu oynayan çocuklara ait görüntü

Fotoğraf 68: Havada oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 69: Hedef bulmaca oyunu oynayan çocuğa ait bir görüntü

Fotoğraf 70: Hımbıl/bom oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 71: Hırsız polis oyununda hırsız rolündeki arkadaşını yakalayan ve belirlenen bölgeye götüren çocuğa ait bir görüntü

Fotoğraf 72: Bireysel olarak ip atlayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 73: İsim-şehir oyunu oynayan çocuklara ait bit görüntü

Fotoğraf 74: İskelet oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 75: Japon kale oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 76: Kağıt uçak/sıçancık oyununda hedefe kağıt uçağı atan çocuğa ait bir görüntü

Fotoğraf 77: Kağıt tuzluk ile oyun oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 78: Kanguru oyununda zıplayarak rakibinin ayağına basmaya çalışan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 79: Taso oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 80: Hacivat ve Karagöz kuklaları ile oyun oynayan çocuklara ait bir görüntü (URL. 12)

Fotoğraf 81: Kara tahta oyununda duvardan seken topun üzerinden atlayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 82: Kaydırak oyunun oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 83: Öğretmen hakemliğinde kedi ile fare oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 84: Kırk taş oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 85: Kızlar erkeklere karşı oyununda erkek oyuncuyu yakalayan kız oyunculara ait bir görüntü

Fotoğraf 86: Komşu komşu saatin kaç? Oyununda diğer oyunculara sırtı dönük bir şekilde sayı söyleyen ebeye ait bir görüntü

Fotoğraf 87: Koşu yarılı oyununda çizgiden başlayarak belirlenen noktaya koşan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 88: Körebe oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 89: Öğretmen hakemliğinde köşe kapmaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 90: Kuka/tıka/kuki oyunu oynayan çocuklara ait bir fotoğraf

Fotoğraf 91: Kurt baba oyununda yumurtaya renk veren anne ve renklerin belirlenmesini bekleyen ebeye ait bir görüntü

Fotoğraf 92: Kutu kutu pense oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 93: Mangala/hotik oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 94: Mors oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 95: Ninem ninem oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 96: On bir elli oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel

Fotoğraf 97: Örümcek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 98: Renkli istop oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel

Fotoğraf 99: Saklambaç oyununda ebeyi belirlemek için ekmek teknesi yapan oyunculara ait bir görüntü

Fotoğraf 100: Sek sek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 101: Simit oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 102: Si-si-bom oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 103: Şaşırana beş tokat oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel

Fotoğraf 104: Şişelemece oyunu oynayan çocuklara ait bir görsel

Fotoğraf 105: Taş-kağıt-makas oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 106: Tatlıcı oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 107: Oyuncak tel arabaya ait bir görüntü

Fotoğraf 108: Tip-top/Hacivat ile Karagöz oyunu oynayan çocuklara ait fotoğraf

Fotoğraf 109: Topaç/fırfır atan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 110: Uzun eşek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 111: Vampir-Köylü/Katil-Köylü oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 112: Yağ satarım bal satarım oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 113: Yakan top oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 114: Pala topa ait bir görüntü

Fotoğraf 115: Yerden yüksek oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 116: Yüzük saklamaca oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü

Fotoğraf 117: Zeytin-zehir oyunu oynayan çocuklara ait bir görüntü